

Ministerstvo životního prostředí

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

Ministerstvo financí
České republiky

MEZIRESORTNÍ KOMISE VODA–SUCHO

ZPRÁVA O PLNĚNÍ KONCEPCE OCHRANY PŘED NÁSLEDKY SUCHA PRO ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY ZA OBDOBÍ 2017–2022

Obsah

1	SHRNUTÍ PLNĚNÍ KONCEPCE OCHRANY PŘED NÁSLEDKY SUCHA PRO ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	6
2	VYHODNOCENÍ NAPLNĚNÍ CÍLŮ KONCEPCE OCHRANY PŘED NÁSLEDKY SUCHA PRO ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY A OPATŘENÍ.....	7
3	PŘEHLED NENAPLNĚNÝCH POTŘEB A NÁVRH NA ÚPRAVU A DALŠÍ SLEDOVÁNÍ NAPLŇOVÁNÍ KONCEPCE OCHRANY PŘED NÁSLEDKY SUCHA PRO ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	10
4	STAV PLNĚNÍ OPATŘENÍ Z KONCEPCE OCHRANY PŘED NÁSLEDKY SUCHA PRO ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY ZA OBDOBÍ 2017–2022	12
4.1	OPATŘENÍ PRO VYTVOŘENÍ INFORMAČNÍ PLATFORMY O SUCHU A NEDOSTATKU VODY....	12
4.1.1	Revize a doplnění stávající monitorovací sítě s ohledem na sledování sucha	12
4.1.2	Rozvoj a propojení monitoringů sucha, vznik varovného systému na sucho	133
4.1.3	Program hospodaření s omezenými vodními zdroji	144
4.1.4	Předpověď vývoje stavu vodních zdrojů	155
4.2	ROZVOJ A POSILOVÁNÍ VODNÍCH ZDROJŮ.....	166
4.2.1	Podpora rozvoje vodárenské infrastruktury	166
4.2.2	Ochranná pásma zdrojů povrchových a podzemních vod pro hromadné zásobování obyvatelstva pitnou vodou.....	188
4.2.3	Podpora využívání moderních technologií ve vodárenství.....	20
4.2.4	Propojování skupinových vodovodů do vodárenských soustav	22
4.2.5	Uplatnění technologií umělé infiltrace a břehové infiltrace pro zvýšení zdrojů podzemní vody.....	24
4.2.6	Nové víceúčelové přehradní nádrže	266
4.2.7	Převody vody mezi povodími a zvýšení integrace vodohospodářských soustav.....	288
4.2.8	Podpora modernizace a rozvoje zemědělských závlah	30
4.2.9	Obnova stávajících a výstavba nových závlahových nádrží	31
4.2.10	Podpora obnovy a výstavba vodních zdrojů požární vody v lesních ekosystémech	32
4.3	ZEMĚDĚLSTVÍ JAKO NÁSTROJ PÉČE O MNOŽSTVÍ A JAKOST VODY A STAV PŮDY	36
4.3.1	Optimalizace monitoringu stavu zemědělské půdy a aktualizace bonitace půd za účelem zlepšení ochrany půdy.....	36
4.3.2	Zvýšení ochrany půdy před účinky eroze	38
4.3.3	Organická hmota v půdě a opatření na její zachování a zvýšení	40
4.3.4	Sledování kvality podzemních a povrchových vod v souvislosti s používáním hnojiv a pesticidů	42
4.3.5	Změna zemědělské politiky v oblasti podpory pěstování energetických plodin ...	44
4.3.6	Podpora rozvoje ekologického zemědělství	45
4.3.7	Podpora principů precizního zemědělství.....	46
4.3.8	Podpora provádění komplexních pozemkových úprav	47
4.4	ZVÝŠENÍ RETENČNÍ A AKUMULAČNÍ SCHOPNOSTI KRAJINY	48
4.4.1	Obnova přirozených funkcí vodních toků a niv	48

4.4.2	Regulace odtoku z melioračních odvodňovacích zařízení	49
4.4.3	Obnova přirozených vodních prvků v krajině	51
4.4.4	Opatření na lesní půdě	52
4.5	PODPORA PRINCIPŮ ZODPOVĚDNÉHO HOSPODAŘENÍ S VODOU NAPŘÍČ SEKTORY	54
4.5.1	Podpora opatření na snižování spotřeby vody v energetice a v průmyslu	544
4.5.2	Podpora hospodaření se srážkovými vodami	57
4.5.3	Podpora opětovného využívání vyčištěných odpadních vod	60
4.5.4	Podpora moderních technologií čištění odpadních vod	622
4.5.5	Územní plánování	64
4.6	IMPLEMENTACE OPATŘENÍ K OMEZOVÁNÍ NÁSLEDKŮ SUCHA A NEDOSTATKU VODY	666
4.6.1	Návrh nové hlavy zákona o vodách zaměřené na zvládání sucha	666
4.6.2	Úprava organizace státní správy v souvislosti se zvládáním sucha	677
4.6.3	Přenastavení postupů pro stanovení minimálních zůstatkových průtoků	688
4.6.4	Příprava tzv. protierozní vyhlášky	69
4.6.5	Legislativní úprava pro zlepšení možností využití státních hmotných rezerv pro řešení následků sucha mimo krizové stavy	70
4.6.6	Financování vodního hospodářství	711
4.6.7	Financování opatření navržených Koncepcí	722
4.6.8	Osvěta a vzdělávání veřejnosti k zodpovědnému hospodaření s vodou	81
5	DALŠÍ OPATŘENÍ DOPORUČENÁ KOMISÍ DOTČENÝM RESORTŮM K REALIZACI	84
5.1	Opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích	84
5.2	Využití důlních vod	88
5.3	Návrh zákona o marketingovém fondu na podporu diverzifikace pěstovaných plodin	90

Seznam zkratek

AEKO	agroenvironmentálně-klimatické opatření
AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
a.s.	akciová společnost
ASZ ČR	Asociace soukromého zemědělství České republiky
AZZP	agrochemické zkoušení zemědělských půd
BPEJ	bonitovaná půdně-ekologická jednotka
CZ-NACE	Klasifikace ekonomických činností (dle Českého statistického úřadu)
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČVUT	České vysoké učení technické v Praze
ČZU	Česká zemědělská univerzita
DČOV	domovní čistírna odpadních vod
DVT	drobný vodní tok
DSP	Dokumentace pro stavební povolení
DUR	Dokumentace pro územní rozhodnutí
DZES	dobry zemědělský a environmentální stav půdy
ECMWF	European Centre for Medium Range Weather Forecast (Evropské centrum pro střednědobou předpověď)
EIA	Environmental Impact Assessment (posouzení vlivu na životní prostředí)
EK	Evropská komise
EN	evropská norma
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
EZ	ekologické zemědělství
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
GŘ HZS	Generální ředitelství hasičského záchranného sboru ČR
HAMR	Hydrologie, Agronomie, Meteorologie, Retence
HDV	Hospodaření s dešťovou vodou
HOZ	hlavní odvodňovací zařízení
HZS	Hasičský záchranný sbor
CHKO	Chráněná krajinná oblast
KoPÚ	komplexní pozemková úprava
KPP	komplexní průzkum půd
KrÚ	krajský úřad
LHS	letecká hasičská služba
LPIS	Land Parcel Identification System (Veřejný registr půdy)
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPŘ	meziresortní připomínkové řízení
MSP	malý a střední podnik
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MZP	Minimální zůstatkové průtoky
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NAEKO	Navazující agroenvironmentálně-klimatická opatření
NAP	Národní akční plán adaptace na změnu klimatu
NAZV	Národní agentura pro zemědělský výzkum

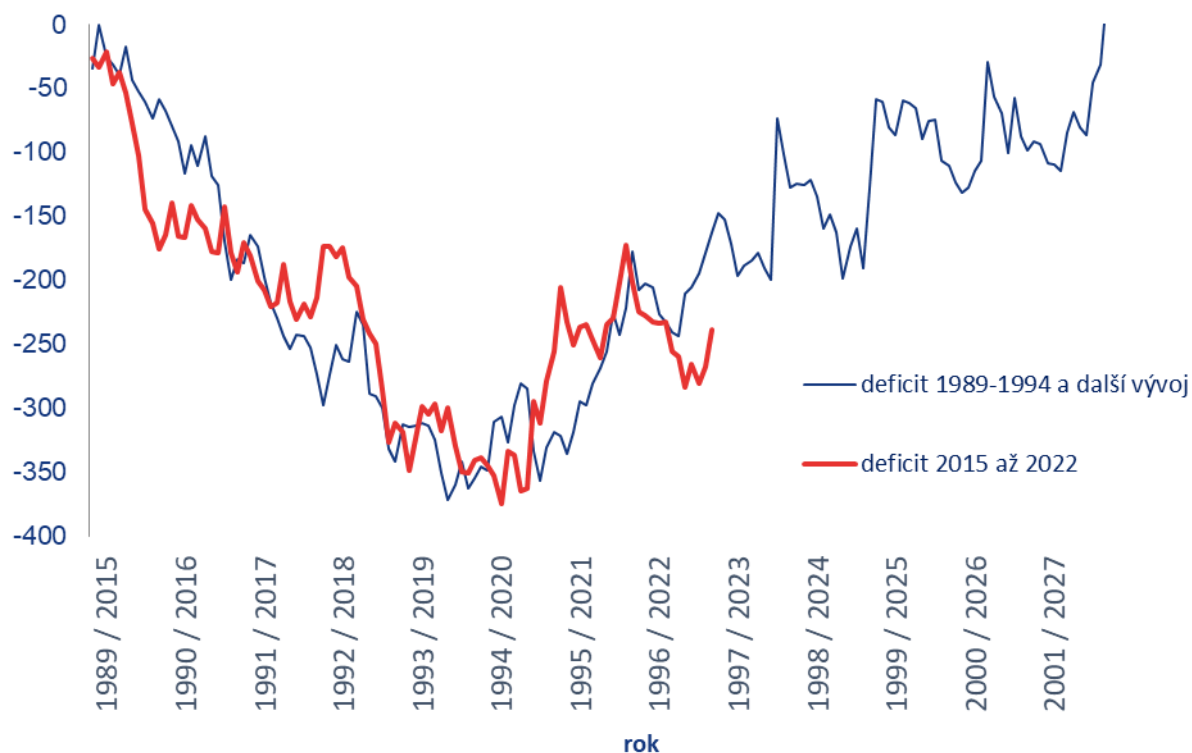
NNO	nevládní nezisková organizace
NPO	Národní plán obnovy
NPŽP	Národní program životní prostředí
NZÚ	Podprogram Nová zelená úsporám
OKD	Ostravsko-karvinské doly
OP	Operační program
OPPIK	Operační program podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OPTAK	Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
OPVZ	Ochranná pásma vodních zdrojů
OPŽP	Operační program Životní prostředí
ORP	obecní úřad obce s rozšířenou působností
OHV	Odpovědné hospodaření s vodou
OZE	obnovitelný zdroj energie
PO	požární ochrana
POPFK	program Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny
POZ	podrobné odvodňovací zařízení – tzv. odvodňovací detail
PPK	Program péče o krajinu
PpŽ	Prostředí pro život
PRV	Program rozvoje venkova
PÚR	Politika územního rozvoje
RHSD ČR	Rada hospodářské a sociální dohody České republiky
RVP	rámcový vzdělávací program
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SOVAK	Sdružení vodovodů a kanalizací
s. p.	státní podnik
SPÚ	Státní pozemkový úřad
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
SSHR	Správa státních hmotných rezerv
SÚKL	Státní ústav pro kontrolu léčiv
SVS	Státní veterinární správa
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
ŠVP	Školní vzdělávací program
TAČR	Technologická agentura České republiky
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
ÚSES	Územní systém ekologické stability
VD	vodní dílo
VŠB-TU	Vysoká škola báňská – Technická univerzita v Ostravě
VÚMOP	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy
VÚV	Výzkumný ústav vodohospodářský
VÚV TGM	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka
v. v. i.	veřejná výzkumná instituce
ZPF	zemědělský půdní fond
ZÚR	Zásady územního rozvoje
ZVHS	Zemědělská vodohospodářská správa

1 SHRUTÍ PLNĚNÍ KONCEPCE OCHRANY PŘED NÁSLEDKY SUCHA PRO ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

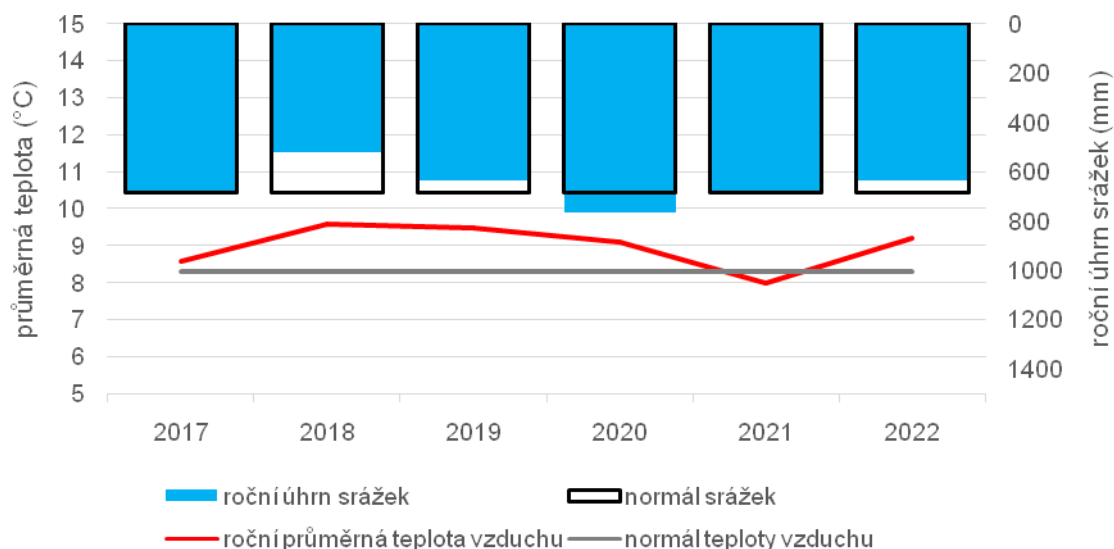
Mezirezortní Komise Voda-Sucho vznikla z popudu ministrů zemědělství a životního prostředí v roce 2014. Jejím úkolem bylo zpracování Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky a následně sledování jejího naplňování prostřednictvím členů reprezentujících všechny zainteresované resorty. Komise zpracovala průběžné poziční zprávy a tuto zprávu hodnotící postup naplňování Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky za období let 2017–2022.

Úvod

Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky (dále jen „Konceptce“) byla vládou přijata v roce 2017. Výrazným impulsem pro její zpracování byl výskyt extrémního sucha v roce 2015. První roky platnosti Koncepce připadly do probíhajícího suchého období, které vyvrcholilo v roce 2018 (obr. 1). Deficit srážek postupně narůstal od roku 2014 a vrchol nastal mezi lety 2018 až 2019. Průběh narůstání srážkového deficitu byl přitom velmi podobný průběhu na přelomu 80. až 90. let dvacátého století. Důvod výraznějších dopadů v podobě zaznamenaných minim hladin podzemních vod a průtoků ve vodních tocích v uplynulé dekádě je proto nutné hledat ve vlivu zvýšeného výparu (evapotranspirace) v důsledku vyšší teploty vzduchu. Od roku 2020 byly celkové srážkové úhrny na území České republiky průměrné, či nadprůměrné (obr. 2), přesto v některých oblastech projevy sucha přetrvaly až do konce roku 2022, a to zejména v hlubokých zvodních podzemních vod České křídové tabule. Samotný průběh roku 2022 byl charakterizován velkou územní diferencí. Zatímco v jižních a středních Čechách bylo srážek výrazný nadbytek ve srovnání s dlouhodobým normálem, jižní a střední Morava či severozápadní Čechy nadále vykazovaly srážkový deficit, zejména v průběhu května a července. Ten přispěl například i ke vzniku požáru u Hřenska. Navíc okolí České republiky bylo v průběhu roku 2022 postiženo suchem, jež např. v jižní a západní Evropě dosahovalo extrémních parametrů i v kontextu dlouhodobých měření.

Obr. 1 Vývoj srážkového deficitu [mm] od roku 2015 ve srovnání s předchozím suchým obdobím let 1989 až 1994.

Obr. 2 Vývoj srážek a teploty vzduchu v období platnosti Koncepce. Rok 2022 – stav k říjnu 2022 s odhadem do konce roku

Struktura Koncepce

Koncepce stanovila 3 strategické cíle:

- 1) zvýšit informovanost o riziku sucha prostřednictvím monitoringu a predikce výskytu sucha, zajistit připravenost na události sucha pomocí plánů pro zvládání sucha a všeobecné osvěty,
- 2) zabezpečit udržení rovnováhy mezi vodními zdroji a potřebou vody napříč sektory i v měnících se klimatických a socioekonomických podmínkách,
- 3) zmírňovat dopady sucha na akvatické i terestrické ekosystémy prostřednictvím obnovy přirozeného vodního režimu krajiny.

Opatření v rámci Koncepce byla rozdělena do pěti tematických pilířů:

- 1) vytvoření informační platformy o suchu a nedostatku vody,
- 2) posilování odolnosti a rozvoj vodních zdrojů,
- 3) zemědělství jako nástroj ochrany množství a jakosti vody a ochrany půdy,
- 4) zvýšení retenční a akumulární schopnosti krajiny,
- 5) podpora principů zodpovědného hospodaření s vodou napříč sektory.

2 VYHODNOCENÍ NAPLNĚNÍ CÍLŮ KONCEPCE OCHRANY PŘED NÁSLEDKY SUCHA PRO ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY A OPATŘENÍ

V rámci Koncepce v roce 2017 nebyly explicitně stanoveny hodnotící ukazatele pro vyhodnocení míry dosažení strategických cílů. V rámci předkládaného vyhodnocení je proto provedeno kvalitativní slovní vyhodnocení vycházející z popisu plnění jednotlivých opatření. Návrh ukazatelů pro budoucí hodnocení posunu resilience ČR vůči projevům sucha je součástí předkládaného návrhu na úpravu Koncepce.

K plnění úkolů v rámci jednotlivých opatření docházelo po celé období platnosti Koncepce, a to i přesto, že od roku 2020 pominula intenzita sucha na našem území a pozornost společnosti se upřela na akutní témata pandemie COVID-19, válce na Ukrajině a ekonomického vývoje. Shrnutí plnění a výhledu dalších aktivit v rámci jednotlivých opatření je součástí této hodnotící zprávy.

Základní podmínkou realizace opatření uvedených v Konceptu bylo přijetí novely zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), který obsahuje novou hlavu zabývající se zvládáním sucha a nedostatku vody, a dalších vyhlášek a předpisů

umožňujících aplikaci různých níže uvedených aktivit a opatření. Novelizace tak vytvořila rámec pro činnost veřejné správy pro období nedostatku vody. Byla vydána protierozní vyhláška i legislativně upraveno zapojení státních hmotných rezerv pro řešení následků sucha mimo krizové stavy. S výjimkou přenastavení postupů pro stanovení minimálních zůstatkových průtoků tak byla všechna opatření legislativního charakteru nezbytná pro naplňování Koncepce splněna.

- ***Cíl: Zvýšit informovanost o riziku sucha prostřednictvím monitoringu a predikce výskytu sucha, zajistit připravenost na události sucha pomocí plánů pro zvládání sucha a všeobecné osvěty.***

V rámci naplňování cíle byla prováděna zejména rekonstrukce a doplnění státních sítí pro monitoring stavu povrchových a podzemních vod (provozované Českým hydrometeorologickým ústavem). Byl vytvořen a zprovozněn systém HAMR pro hodnocení meteorologického, hydrologického a agronomického sucha. V rámci HAMR jsou prezentovány informace předpovědní služby pro sucho a je poskytnut nástroj pro rozhodování orgánů pro zvládání sucha a vodoprávních orgánů.

Do konce roku 2022 budou v souladu s požadavky novelizovaného zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), zpracovány plány pro zvládání sucha na úrovni krajů.

Všeobecná osvěta je zaměřena na širší oblast klimatického vzdělávání, v jehož rámci byly rezortem životního prostředí podpořeny projekty za celkem 111,5 mil. Kč.

Množství a dostupnost informací o suchu a pro rozhodování v oblasti zvládání sucha a nedostatku vody se za dobu platnosti Koncepce objektivně zvýšila. **Cíl je postupně naplňován.**

Do budoucna je navrženo pokračovat v rozvoji a provozu státní sítě garantující získávání dat o stavu hydrosféry a poskytování informační podpory vodoprávními orgány, komisím pro sucho a veřejnosti, dále na implementaci sezónních predikcí a jejich vyhodnocení a vyhodnocení a aktualizace plánů pro zvládání sucha a celkové zranitelnosti vůči nedostatku vody a jeho změn.

- ***Cíl: Zabezpečit udržení rovnováhy mezi vodními zdroji a potřebou vody napříč sektory i v měnících se klimatických a socioekonomických podmínkách.***

Na opatření směřující do zlepšení vodárenské infrastruktury představující základní způsob zajištění zdrojů pro obyvatelstvo a ekonomické provozy v ČR bylo celkem vynaloženo téměř 7 mld. Kč zahrnující investice do vodárenské struktury a propojování vodárenských soustav. Pokračovala příprava výstavby víceúčelových vodních nádrží (Vlachovice, Kryry, Senomaty a Šanov) s celkovými náklady 663 mil. Kč, v případě připravované vodní nádrže Skalička na Bečvě bylo rozhodnuto o realizaci ve formě suché nádrže bez možnosti ovlivnění sucha. Probíhaly i akce na výstavbě a rekonstrukci přivaděčů v objemu 78 mil. Kč. Úspěšně proběhla demonstrace metod umělé infiltrace pro posílení zdrojů podzemních vod v podobě dvou funkčních projektů v Meziboří a meandr Jordán na Orlici, byla provedena aktualizace a vytvoření nové prezentace ochranných pásem vodních zdrojů.

V oblasti zemědělství a ochrany půdy došlo k vytvoření a naplnění daty několika podpůrných aplikací včetně erozní kalkulačky, databáze erozních událostí, kalkulačky vláhové potřeby, limitů využití půd, digitalizace komplexního průzkumu půd a aktualizace systému BPEJ. Probíhal rovněž monitoring jakosti povrchových a podzemních vod v rámci používání hnojiv a pesticidů. Uvedené aktivity rezultovaly mimo jiné ve změny vyhlášek a podmínek vyplácení zemědělských dotací zejména s cílem snížení erozní ohroženosti půd a zlepšení podílu organické hmoty v půdě.

Na podporu rozvoje ekologického zemědělství bylo vynaloženo celkem 8,35 mld. Kč, přičemž došlo ke zvýšení rozlohy ploch ekologického zemědělství z 505 tis. ha v roce 2017 na 575 tis. ha v roce 2022, což představuje 16,2 % zemědělské půdy¹. Současně byl v roce 2021

---

¹ v LPIS

schválen akční plán pro rozvoj EZ s cílem dosáhnout 22 % rozlohy k roku 2027. Probíhala podpora biologické ochrany jako prvku precizního zemědělství.

Na provádění pozemkových úprav včetně vodohospodářských úprav v rámci plánu společných opatření bylo vynaloženo za období let 2017 až 2021 celkem 10,3 mld. Kč.

V oblasti hospodaření se srážkovými vodami byla zpracována studie hospodaření se srážkovými vodami definující cíle a nezbytné změny včetně úprav právního prostředí, které daly prioritu využívání srážkových vod. Podpořen byl aplikovaný výzkum. Realizace konkrétních opatření probíhala za podpory programů „Dešťovka I a II“. Podobně v problematice opětovného využití vyčištěných odpadních vod byla v rámci expertní studie identifikována prioritní opatření, která budou v následujícím období realizována, zejména v oblasti právních úprav. Současně byla připravena finanční podpora opatření v rámci OPŽP.

Podpora moderních technologií čištění odpadních vod má za cíl mimo jiné snížit zranitelnost vodních útvarů v době sucha. V rámci jejich podpory probíhalo financování z prostředků OPŽP, respektive z národních prostředků pro projekty domovních čistíren odpadních vod.

Celkově došlo ve všech opatřeních k pokroku řešení problémů. Ty však často představují trvalou potřebu investic (obnovy infrastruktury) či dalších nákladů na provádění opatření. Jednoznačným pozitivem je rozvoj informačních systémů a dostupnosti dat pro rozhodování v zemědělství. **Cíl je postupně naplňován.** U opatření v oblasti vodárenství, zemědělství a ochrany půdy bude nutné do budoucna vyhodnocovat objektivní změny a dopady opatření na zásobování vodou, zemědělské hospodaření a stav půdy, nejen vynaložené prostředky na jejich realizaci.

Potřebnost pokračování v realizaci většiny opatření přetrvává v obdobné podobě a rozsahu. V zemědělství je nezbytné pokračovat hlavně v realizaci opatření v krajině včetně protierozních opatření, rozšiřování ekologického a precizního zemědělství a provádění pozemkových úprav. V rozvoji vodárenské infrastruktury do budoucna navrhujeme pokračovat v rámci sloučeného opatření pokrývajícího rozvoj infrastruktury včetně propojování vodárenských soustav a využívání moderních technologií. V oblasti ochranných pásem vodních zdrojů bude nezbytné především dosáhnout změny v hospodaření v ochranném pásmu, a tím naplnění smyslu ochranných pásem. V oblasti vodní zdrojů v lesních ekosystémech je vhodné kromě schopnosti reagovat na požáry v podobě letecké hasičské služby vyhodnotit zranitelnost lesních porostů a vytipovat, či vytvořit zdroje vody pro hašení. Pokračovat bude realizace opatření v oblasti využívání srážkových a vyčištěných odpadních vod, a to v oblasti právní a metodického ošetření užívání šedých vod, analýzy rizik i v technické realizaci konkrétních projektů. S ohledem na zpřísňování předpisů evropského práva lze očekávat rostoucí potřebu implementace moderních způsobů čištění odpadních vod v budoucích letech, a tudíž nutné pokračování tohoto typu opatření.

- ***Cíl: Zmírňovat dopady sucha na akvatické i terestrické ekosystémy prostřednictvím obnovy přirozeného vodního režimu krajiny.***

Obnova přirozeného režimu krajiny byla realizována prostřednictvím různých dotačních programů MŽP a MZe zaměřených na realizaci řady drobných prvků směřujících ke zvýšení odolnosti krajiny jak vůči suchu, tak povodním. V rámci obnovy funkcí vodních toků a niv byly aktivity řízeny cíli plánů povodí a snahou o dosažení dobrého stavu dle Rámcové směrnice o vodách 2000/60/ES, přičemž bylo realizováno celkem 261 opatření z plánů povodí za 11,2 mld. Kč. Tyto projekty byly doplněny celkem 2000 realizovanými akcemi na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích za 3,1 mld. Kč. Realizací opatření na rybnících došlo k vytvoření zásobního prostoru o souhrnném objemu cca 2 mil. m³ a další objem o velikosti 1,3 mil. m³ vznikl odtěžením sedimentů. Celkové náklady v tomto případě dosáhly 1 mld. Kč. Z hlediska příspěvku ke zvládání sucha je však třeba upozornit, že účelem rybochovných rybníků není primárně ochrana před suchem, ale jejich existence a budování vede k posílení vody v krajině jako „přidaná hodnota“ a významný je jejich vliv na posílení biodiverzity v jakékoliv lokalitě.

V ploše povodí byly realizovány obnovy přirozených vodních prvků v krajině (mokřady, tůně aj.). Ty jsou však většinou součástí rozsáhlejších opatření na posílení přirozených funkcí krajiny, proto je obtížné vyhodnocení celkových nákladů na realizaci vodních prvků i celkových výsledků míry ovlivnění hydrologických funkcí krajiny.

Naopak v případě regulace odtoku z melioračních odvodňovacích zařízení dosud nedošlo k realizaci významnějších akcí, a to jak z důvodu chybějícího programu financování, tak z důvodu problematického projednání změn nakládání s vodami v případě řešených melioračních staveb.

Velký problém při realizaci revitalizačních opatření nastává v oblasti řešení komplikovaných vlastnických poměrů v dotčeném území jak v případě vodních toků, nádrží, tak i melioračních odvodňovacích zařízení.

I přes uvedené problémy v technické realizaci a evidenci (vykazování) efektu provedených opatření **probíhalo postupné naplňování cíle**. Historický deficit v dané oblasti je však natolik velký, že prozatím nemohlo dojít k významnějším objektivně zjistitelným dopadům provedených opatření.

Pokračování v realizaci daných opatření je nezbytné nejen z důvodu zmíněného deficitu, ale i nutnosti dlouhodobé povahy prováděných opatření. V příštích letech však bude zároveň nutné i lepší zaměření na monitoring skutečného příspěvku opatření ke zvýšení kapacity pro zvládání sucha. V případě melioračních zařízení bude nezbytné prvotní legislativní řešení, zpracování datových podkladů pro navrhování opatření a efektivní využívání procesu KoPÚ.

Základní podmínkou pro budoucí naplňování cílů Koncepce je udržitelné financování provádění opatření.

3 PŘEHLED NENAPLNĚNÝCH POTŘEB A NÁVRH NA ÚPRAVU A DALŠÍ SLEDOVÁNÍ NAPLŇOVÁNÍ KONCEPCE OCHRANY PŘED NÁSLEDKY SUCHA PRO ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Přes uvedený pokrok v naplňování cílů koncepce zůstávají problémové okruhy, v nichž se nepodařilo dosáhnout nezbytného posunu, nebo kde přetrvává velký deficit ve vztahu k žádoucímu cílovému stavu a vyžadují tak zásadní změnu v přístupu v nadcházejícím období. V dalších oblastech je nezbytné pokračovat tak, aby došlo k zúročení dosavadních aktivit a významněji se tak mohly projevit efekty zlepšené odolnosti vůči dopadům sucha. **Základní podmínkou pro budoucí naplňování cílů Koncepce je udržitelné financování provádění opatření.**

Dosud nenaplněné potřeby, slabiny a výzvy zahrnují:

- Zajištění dostatečného a udržitelného financování obnovy vodárenské infrastruktury, zejména propojování vodárenských soustav, údržby a rozvoje vodohospodářské infrastruktury, závlahových soustav a všech dalších opatření k zabezpečení hospodářsky využitelných vodních zdrojů.
- Omezený rozsah a přílišná délka faktické realizace komplexních pozemkových úprav omezuje projev jejich dopadu na zlepšení vodního režimu krajiny spolu s výzvou v podobě zajištění dostatečných finančních prostředků.
- Velký problém při realizaci revitalizačních opatření nastává v oblasti řešení komplikovaných vlastnických poměrů v dotčeném území jak v případě vodních toků, nádrží, tak i melioračních odvodňovacích zařízení.
- Nepodařilo se iniciovat proces řešení starých meliorací v podobě digitalizace jejich plánů, nutných legislativních úprav a realizace jejich odstranění či úprav.
- Nepokročilo budování zdrojů vody pro zvládání přírodních požárů.
- Nedokončena zůstává Metodika koncepce uspořádání krajiny v územním plánu. Především však dosud nedošlo k zúročení možností územního plánování v praxi způsobem, který by přinášel skutečné změny v hospodaření s vodou v krajině i v intravilánu.

- V oblasti ochranných pásem vodních zdrojů bude nezbytné především dosáhnout změny v hospodaření v ochranném pásmu, a tím naplnění smyslu ochranných pásem.
- Nutnost reagovat na zpřísňující se limity a nutnost podrobnějšího monitoringu jakosti vod a implementace moderních způsobů čištění odpadních vod.
- Výzvou bude udržení rozsahu a kvality monitoringu stavu vod, v podobně nutné a nákladné rekonstrukce sítě hlubokých vrtů, zajištění pravidelných analýz jakosti vod a provozu informačních systémů.
- Nalezení praktického využití vytvořených plánů pro zvládání sucha pro skutečné řízení ochrany před dopady nedostatku vody.
- Zajištění pokračování realizace opatření v krajině včetně protierozních opatření, rozšiřování ekologického a precizního zemědělství.
- Rozšíření recyklace vody a úspory vody v průmyslu, energetice, zemědělství i službách.

Ačkoliv roky 2021 a 2022 neměly výrazná suchá období, scénáře změny klimatu naznačují pokračující trend nárůstu teploty vzduchu, které spolu s nerovnoměrným režimem srážek, představují podmínky zvýšené pravděpodobnosti výskytu sucha. Proto je nezbytné pokračovat v posilování odolnosti České republiky vůči možným dopadům budoucích suchých období prostřednictvím širokého spektra komplementárních aktivit.

V rámci vyhodnocení jednotlivých opatření bylo garanty popsáno dosavadní naplnění daného opatření, včetně případné potřeby a zaměření pokračujícího plnění, ukončení, nebo sloučení s jiným opatřením a způsob budoucího vyhodnocování opatření zaměřený na faktický přínos pro řešení problematiky sucha a nedostatku vody.

Ze zpráv o naplňování jednotlivých opatření vyplývá, že cíle vytyčené Konceptí jsou průběžně a postupně plněny. Je přitom zřejmé, že realizace téměř všech opatření musí pro dosažení výrazného efektu na omezení důsledků sucha mít dlouhodobý charakter a je potřebné v jejich realizaci nadále pokračovat, a zajistit k tomu dostatečné finanční zdroje.

Komise Voda-Sucho doporučuje zpracování úpravy Koncepte při zachování tří strategických cílů v dosavadní podobě. Úprava by měla upřesnit obsah z hlediska jednotlivých opatření na základě vyhodnocení jejich dosavadního plnění a zejména zvolení konkrétních indikátorů, které by lépe vystihovaly efektivitu změn dosažených realizací jednotlivých opatření. Úprava Koncepte bude předložena vládě **do konce dubna 2023**.

Naplňování Koncepte bude nadále sledováno a vyhodnocováno mezirezortní komisí Voda-Sucho a zprávy předkládány ministrům životního prostředí a zemědělství.

4 STAV PLNĚNÍ OPATŘENÍ Z KONCEPCE OCHRANY PŘED NÁSLEDKY SUCHA PRO ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY ZA OBDOBÍ 2017–2022

4.1 OPATŘENÍ PRO VYTVOŘENÍ INFORMAČNÍ PLATFORMY O SUCHU A NEDOSTATKU VODY

4.1.1 REVIZE A DOPLNĚNÍ STÁVAJÍCÍ MONITOROVACÍ SÍTĚ S OHLEDEM NA SLEDOVÁNÍ SUCHA

Cílem opatření je zvýšit spolehlivost a plošné pokrytí pozorovaných veličin, které jsou následně využívány ke zpracování podkladů pro rozhodování při nakládání s vodami a které jsou klíčové pro operativní rozhodování během epizody sucha.

Gestor: Ing. Pavel Marták (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

V celém období od roku 2017 byla hlavní pozornost v rámci monitoringu sucha věnována podzemním vodám, a to z důvodu jejich komplexnější vypovídací schopnosti o trvání sucha. Deficit zásob podzemních vod navíc do značné míry determinuje i průtok ve vodních tocích. V tomto období probíhalo na monitorovacích vrtech kromě běžných údržbových prací také čištění a karotážní měření, které ověřilo aktuální technický stav vrtů s případným návrhem regenerace. Více než 100 mělkých a hydropedologických vrtů bylo kompletně zrekonstruováno. Celková rekonstrukce proběhla také na 60 objektech sloužících k měření vydatnosti pramenů. V letech 2021 a 2022 bylo vybudováno 16 nových monitorovacích vrtů, které nahradily původní vrty, které byly již technicky nevyhovující nebo doplnily monitorovací síť v místech, kde doposud měření stavu podzemní vody nebylo pokryto. V roce 2022 byla monitorovací síť rozšířena o vrty z projektu „Rebalance zásob podzemních vod ČR“. Každý rok v tomto období byl realizován nákup automatických měřicích systémů sloužících k měření stavu podzemní vody. Celkem bylo za toto období nakoupeno a instalováno 667 stanic umožňujících operativní přehled o stavu podzemních vod. Na povrchových vodách probíhala rekonstrukce stanic a obnova měřicí techniky v rámci projektu financovaného OPŽP.

Dosažené výsledky

Vzhledem ke skutečnosti, že monitoring musí být trvalý a dlouhodobě udržitelný, musí docházet k průběžnému financování údržby a oprav měřicích objektů povrchových i podzemních vod a obměně přístrojového vybavení – v tomto smyslu se jedná o základní činnost ČHMÚ. V současnosti je součástí monitorovací sítě 1 473 hydrogeologických vrtů, 319 pramenů a 545 limnigrafických stanic povrchových vod. Proto i v následujících letech bude probíhat údržba objektů, obnova automatických měřicích systémů a kompletní rekonstrukce objektů podzemních i povrchových vod. Část těchto činností bude financována z prostředků OPŽP.

Finanční prostředky na realizaci opatření

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	5,5	5,5	5	11,2	12	6
Finanční podpora celkem: 45,2 mil. Kč						

Hodnocení opatření – plněno částečně.

Plnění opatření postupovalo v souladu se záměrem a jeho každoroční naplňování zvyšuje spolehlivost pozorovaných veličin. Proto bude nutné v plnění opatření pokračovat i v následujícím období, a to zejména na síti hlubokých vrtů na základě v mezidobí identifikovaných potřeb a plánu. Jedná se o dlouhodobé opatření.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Počet nových nebo zrekonstruovaných objektů monitorovací sítě.

4.1.2 ROZVOJ A PROPOJENÍ MONITORINGŮ SUCHA, VZNIK VAROVNÉHO SYSTÉMU NA SUCHO

Cílem opatření je zajistit informovanost veřejnosti z jednoho centrálního, přehledného, průběžně aktualizovaného zdroje, který bude snadno komunikovatelný.

Gestor: Ing. Pavel Marták (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

Již v roce 2017 byl započat vývoj systému HAMR, který přehledně podává informace o všech typech sucha a potenciálním riziku vzniku nedostatku vody v rámci jednoho webového portálu na adrese <http://hamr.chmi.cz/>. Pro srozumitelnost byly mapy doplněny o videokomentář pracovníků ČHMÚ, kteří vysvětlují aktuální situaci včetně predikce na následující týden. Systém je dostupný v základním členění na 5 druhů sucha (meteorologické, zemědělské, hydrologické pro povrchové a podzemní vody a nebezpečí nedostatku vody) se sedmistupňovou škálou vyjádření od extrémního sucha po extrémní nasycení. Podrobnější informace o jednotlivých indikátorech či konkrétním území lze získat v části „Vstup pro odborníky“. Pro vodoprávní úřady formou registrovaných účastníků jsou pak ještě dostupné informace o povoleném nakládání s vodami významných odběratelů, jejich skutečné odběry v uplynulém období a vliv změny povolení (až na následujících 8 týdnů) na zabezpečení vodního zdroje. Systém je aktualizován vždy jednou týdně ve středu.

Hlavním cílem registrované části HAMRu je zajistit technickou podporu pro „Zvládání sucha a nedostatku vody“ v rámci nové hlavy X novely zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon). Systém přináší základní informace, které budou sloužit pro rozhodování tzv. suchých komisí při zavádění opatření vedoucích ke zmírnění negativních dopadů sucha.

Dosažené výsledky

Systém HAMR již běží standardním způsobem na stránkách ČHMÚ od konce roku 2021. Proběhlo školení vodoprávních úřadů, správců povodí i zpracovatelů krajských plánů pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody a odpovědným pracovníkům byl povolen vstup do neveřejné části. Aktuálnost dat v systému je na následující roky s podporou MŽP zabezpečena včetně potřebných drobných úprav. Do roku 2026 se bude dále zdokonalovat a prodlužovat období predikce vývoje situace v rámci projektu PERUN.

Finanční prostředky na realizaci opatření

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	10	12	9	4,2	2,2	0,5
Finanční podpora celkem: 37,9 mil. Kč						

Hodnocení opatření – splněno.

V letošním roce byla ještě doplněna mapa s výstražnou informací o předpokládaném dosažení stavu sucha u podzemních nebo povrchových vod pro území jednotlivých ORP a v roce 2023 se předpokládá zavedení mapy s prezentací míst, kde jsou stanoveny místní směrodatné limity pro vyhlášení stavu nedostatku vody na úrovni kraje, případně i s aktuálním vývojem sledovaných hodnot.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Jednotná informační struktura volně dostupná uživatelům, včetně výstupu předpovědní služby na sucho.

4.1.3 PROGRAM HOSPODAŘENÍ S OMEZENÝMI VODNÍMI ZDROJI

Cílem programu hospodaření s omezenými vodními zdroji je optimalizovat hospodaření s vodními zdroji (především v zásobním objemu vodních nádrží) v období sucha a nedostatku vody s ohledem na skutečnou aktuální potřebu vody.

Gestor: Ing. Pavel Marták (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

Po spuštění základní aplikace HAMR práce pokračovaly přípravou nové interaktivní aplikace přístupné z webového portálu hamr.chmi.cz v prostředí JavaScript a vývojem doplňkových modulů. Jednou z novinek je „Rozhodovací systém pro optimalizaci užívání“ – nástavba umožňující management vodních zdrojů pro různé správní jednotky (okresy, kraje, Česká republika). Systém sumarizuje požadavky na užívání vod jednotlivými sektory včetně jejich povolení. V rámci systému je provedena pasportizace jednotlivých povolení. Zahrnuty jsou i jednoduché optimalizační nástroje umožňující simulaci dopadů různých opatření (např. sektorových omezení) na vodní zdroje. Komise pro sucho tak získá možnost ověřit si vliv zaváděných opatření či podklad pro výběr nejefektivnější varianty.

Přímo pro správce vodních děl je připraven modul „Optimalizace hospodaření na vodních nádržích“ pomocí diferenciálních evolučních algoritmů. Pomocí webového rozhraní mají největší odběratelé možnost prostřednictvím vodoprávních úřadů zadávat si své požadavky na aktuální potřebu vody na 8 týdnů dopředu. Jak se již v minulosti ukázalo, jsou povolené hodnoty odebíraného množství někdy až dvojnásobné oproti skutečně odebíranému množství. Navíc se ze zkušeností posledních suchých roků ukazuje, že velká část odběratelů je schopná svou spotřebu vody na omezenou dobu ještě výrazně snížit. Spolupracující odběratelé mohou být poté zvýhodňováni v rámci hierarchizace omezování odběrů, která bude součástí Plánu pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody.

Od roku 2020 proběhlo aktivní zapojení vybraných vodoprávních úřadů a správců povodí na ověření a na vývoji samotného systému (uživatelská přívětivost, doplňková funkcionalita), základní školení vodoprávních úřadů a zpřístupnění neveřejné části systému. Od roku 2021 po dobu řešení krajských plánů pro sucho byla zpřístupněna neveřejná část HAMR i dodavatelům plánů.

Dosažené výsledky

Systém HAMR již běží standardním způsobem na stránkách ČHMÚ od konce roku 2021. Proběhlo školení vodoprávních úřadů, správců povodí i zpracovatelů krajských plánů pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody a odpovědným pracovníkům byl povolen vstup do neveřejné části. Aktuálnost dat v systému je na následující roky s podporou MŽP zabezpečena včetně potřebných drobných úprav. Do roku 2026 se bude dále zdokonalovat a prodlužovat období predikce vývoje situace v rámci projektu PERUN.

Finanční prostředky na realizaci opatření (uvedeny v rámci opatření 4.1.2.)

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	*	*	*	*	*	*
Finanční podpora celkem: *						

* je součástí nákladů opatření 4.1.2

Hodnocení opatření – splněno.

V letošním roce byla ještě doplněna mapa s výstražnou informací o předpokládaném dosažení stavu sucha u podzemních nebo povrchových vod pro území jednotlivých ORP a v roce 2023 se předpokládá zavedení mapy s prezentací míst, kde jsou stanoveny místní směrodatné limity pro vyhlášení stavu nedostatku vody na úrovni kraje, případně i s aktuálním vývojem sledovaných hodnot, včetně určených vodních nádrží.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Vytvořen nástroj pro optimalizaci hospodaření s vodními zdroji.

4.1.4 PŘEDPOVĚĎ VÝVOJE STAVU VODNÍCH ZDROJŮ

Cílem opatření je připravit pokročilé podklady pro zavádění operativních opatření ve správě povodí a ve státní správě a místní samosprávě (především pro fungování tzv. „Komise pro zvládání sucha“).

Gestor: Ing. Pavel Marták (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

Další připravovanou nástavbou systému HAMR je predikční modul pro vývoj hydrologické situace až na 8 týdnů dopředu. V roce 2019 byla nejdříve zavedena predikce na 14 dní dle 5 klimatických modelů (IFS Evropského centra pro střednědobou předpověď; model GFS Amerického centra pro výzkum atmosféry; model GEM (CMC) Kanadského meteorologického centra; model UK (GUM) Global britské meteorologické služby a ARPEGE model francouzské meteorologické služby). Všechny pět modelů je používáno pro předpověď počasí meteorologickými službami řady států včetně České republiky. Dále byla zavedena tzv. statistická predikce, která vychází z porovnání aktuálního vývoje s historickými událostmi. Pro hodnocení se využívá referenční období 1981–2010, které je v současné době považováno jako standardní. V případě změny referenčního období bude i toto zaměněno. Pro novou periodu se předpokládá období 1991–2020.

Nyní je zavedena predikce na 30 dní, která vychází ze systému ECMWF (Evropské centrum pro střednědobou předpověď). Dále se předpokládá využití predikčních modelů, které se využívají v rámci portálu InterSucho a jsou nyní testovány produkty ECMWF s predikcí cca na 3 měsíce (dlouhodobá predikce). Hlavním cílem predikčního modulu je zajistit dostatečný podklad pro rozhodování komisí pro sucha o vývoji situace, na jehož základě bude moci komise rozhodnout, jak razantní opatření mají být přijata.

Práce pokračují na implementaci výstupů z ECMWF, které se ověřují pro využití tzv. sezónních předpovědí (dlouhodobých předpovědí) pro Českou republiku. S tímto faktem souvisí i vývoj systému, návrh vizualizace těchto výstupů včetně jejich interpretace a následná práce na zpřesňování předpovědí.

Dosažené výsledky

Systém HAMR již běží standardním způsobem na stránkách ČHMÚ od konce roku 2021. Proběhlo školení vodoprávních úřadů, správců povodí i zpracovatelů krajských plánů pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody a odpovědným pracovníkům byl povolen vstup do neveřejné části. Aktuálnost dat v systému je na následující roky s podporou MŽP zabezpečena včetně potřebných drobných úprav. Do roku 2026 se bude dále zdokonalovat, verifikovat a prodlužovat období predikce vývoje situace v rámci projektu PERUN a samotná interpretace predikcí koncovým uživatelům.

Finanční prostředky na realizaci opatření (uvedeny v rámci opatření 4.1.2.)

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	*	*	*	*	*	*
Finanční podpora celkem: *						

* je součástí nákladů opatření 4.1.2

Hodnocení opatření – splněno.

V letošním roce byla ještě doplněna mapa s výstražnou informací o předpokládaném dosažení stavu sucha u podzemních nebo povrchových vod pro území jednotlivých ORP a v roce 2023 se předpokládá zavedení mapy s prezentací míst, kde jsou stanoveny místní směrodatné limity pro vyhlášení stavu nedostatku vody na úrovni kraje, případně i s aktuálním vývojem sledovaných hodnot.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Jednotná informační struktura volně dostupná uživatelům, včetně výstupu předpovědní služby na sucha.

4.2 ROZVOJ A POSILOVÁNÍ VODNÍCH ZDROJŮ

4.2.1 PODPORA ROZVOJE VODÁRENSKÉ INFRASTRUKTURY

Cílem je zajistit rozšíření a zkvalitnění vodohospodářské infrastruktury vodovodů, kanalizací, úpraven vody a čistíren odpadních vod.

Gestor: Ing. Jan Žák (Sekce vodního hospodářství, MZe)

Obecný popis plnění opatření

V únoru 2017 byl schválen dotační program 129 300 „Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací II“ (dále jen program 129 300), který je součástí souboru programů schválených usnesením vlády č. 479 ze dne 30. května 2016 a alokace programu 129 300 byla v roce 2020 naplněna. V roce 2021 byl schválen a zahájen navazující program 129 410 „Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací III“ (dále jen program 129 410).

Program 129 300 je zaměřen také na propojování a rozšiřování vodárenských soustav a jejich zdrojové posilování, včetně posilování akumulace pitné vody pro zajištění zásobování obyvatelstva pitnou vodou, neboť opakovaný výskyt sucha vyžaduje nedostatečně kapacitní vodní zdroje v malých obcích posílit napojením na existující vodárenské systémy, které jsou kapacitou svých vodních zdrojů dostatečné a udržitelné i při výskytu sucha. Současně také podporuje projektovou a inženýrskou přípravu navržených opatření určených k řešení dopadů plánovaného rozšíření těžby polského hnědouhelného dolu Turów na české území. Dále je program 129 300, stejně jako program 129 410, orientován na:

- výstavbu a technické zhodnocení vodovodních řadů, čerpacích stanic, vodojemů, úpraven vod a souvisejících objektů v obcích v souladu se Směrnicí 98/83/EC o jakosti nebo dostupnosti vody určené pro lidskou spotřebu,
- výstavbu a technické zhodnocení kanalizačních sběračů a stok, čerpacích stanic, čistíren odpadních vod a souvisejících objektů v obcích v souladu se Směrnicí 91/271/EEC čišťení městských odpadních vod.

V roce 2020 byla podpora rozšířena Programem 129 400 „Podpora opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody“, v jehož rámci jsou řešena výše uvedená opatření v boji proti suchu. Jeho náplň je podrobně uvedena v této informaci v kapitole „4.2.3 Propojování skupinových vodovodů do vodárenských soustav“.

Dosažené výsledky

V rámci programů 129 300 a 129 410 bylo od dubna 2017 k 31. prosinci 2022 podpořeno celkem 212 akcí na výstavbu vodovodů za účelem zabezpečení zásobování obyvatelstva pitnou vodou částkou 1 833 mil. Kč, z toho v roce 2022 bylo vyplaceno 380 mil. Kč 60 akcím. Na výstavbu kanalizací a čistíren odpadních vod za účelem odkanalizování a zajištění čištění odpadních vod bylo ve stejném období podpořeno 319 akcí částkou 3 643 mil. Kč, z toho v roce 2022 bylo vyplaceno 914 mil. Kč 79 akcím. V rámci nového programu 129 410 bylo v rámci I. výzvy (04-09/2021) podáno 199 žádostí s celkovými náklady 5 058 mil. Kč. Celkem bylo realizováno 520 km vodovodů, 27 úpraven vod, vodojemy o celkovém objemu 7 718 m³, 759 zdrojů a vrtů, 6421 km kanalizací a 180 ČOV.

V období 2017 až 2021 došlo k nárůstu počtu obyvatel bydlících v domech nově připojených na vodovod pro veřejnou potřebu o 104 tisíc, což je nárůst o 1,3 % a v domech nově připojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu o 230 tisíc, což je nárůst o 1,9 %.

Finanční prostředky na realizaci opatření

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	75	572	968	1 009	1558	1293
Finanční podpora celkem: 5 682 mil. Kč						

Hodnocení opatření – průběžně plněno a je potřebné další pokračování.

V souladu s Konceptí budou tato opatření pokračovat, a pro zajištění plánovaného rámce je třeba zabezpečit další finanční prostředky pro stávající program a navazující programy ve výši cca 1,5 mld. Kč ročně. Současně navrhuje sloučení s opatřením 4.2.3, neboť v obou programech je společně podporován rozvoj vodohospodářské infrastruktury včetně zavádění moderních technologií a finanční náklady nelze přesně oddělit.

Nový název opatření: *Podpora rozvoje vodohospodářské infrastruktury a využívání moderních technologií ve vodárenství*

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Počet obyvatel bydlících v domech nově připojených na vodovod pro veřejnou potřebu, počet obyvatel bydlících v domech nově připojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu.

4.2.2 OCHRANNÁ PÁSMA ZDROJŮ POVRCHOVÝCH A PODZEMNÍCH VOD PRO HROMADNÉ ZÁSOBOVÁNÍ OBYVATELSTVA PITNOU VODOU

Cílem opatření je odstranit současné nedostatky ve vyhlásování a provozování ochranných pásem vodních zdrojů a plné využití jejich možností pro nezbytnou prioritní ochranu vodárenských zdrojů pro hromadné zásobování obyvatelstva pitnou vodou v době sucha.

Gestor: Mgr. Martin Pták (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

Nástroje k ochraně vydatnosti, jakosti a zdravotní nezávadnosti vodních zdrojů jsou v současné době dostatečně zakotveny ve stávajícím vodním zákoně. Obecné zásady jsou zavedeny (a v praxi aplikovány) již od roku 2010 ustanovením § 30 vodního zákona. Vyšší prioritu je potřeba věnovat zvýšení ochrany povrchových a podzemních vod v OPVZ omezením aplikace hnojiv (nastavení pravidel aplikace) a schvalováním přípravků na ochranu rostlin ve vztahu k OPVZ a vodám obecně. Obě tyto regulační funkce jsou výlučnou pravomocí MZe, resp. ÚKZUZ. Bez změny priority od preference zájmů uživatelů půdy k zájmům ochrany vod nemůže dojít k významnému zlepšení stávajícího stavu.

V letech 2015–2018 proběhla rozsáhlá aktualizace zákresů ochranných pásem v mapové vrstvě OPVZ umístěné na Národním geoportálu INSPIRE (dále jen Geoportál), který je součástí informačního systému veřejné správy. Aktualizace OPVZ spočívala v kontrole souladu zákresu vymezení ochranných pásem v aktualizované mapové vrstvě s obsahem platných dokumentů vymezujících ochranná pásma. Cílem aktualizace evidence OPVZ bylo zesouladit obsah existujících podkladů pro vymezení ochranných pásem s jejich grafickými zákresy, neboť správnost zákresů je pro praktické využití evidence zásadní.

Ve snaze docílit co nejvíce ověřených dokumentů stanovujících OPVZ v evidenci OPVZ, byl v roce 2021 opětovně rozeslán e-mail vodoprávními úřady ORP a KrÚ s informacemi o stavu evidence OPVZ a s výzvou k zasílání podnětů k aktualizaci databáze OPVZ.

Evidence OPVZ na Geoportálu je průběžně aktualizovaná o nově vyhlášená, změněná nebo zrušená OPVZ. Tyto změny jsou přebírány z informačního systému veřejné správy (centrální registr vodoprávní evidence) a podkladů zaslaných MŽP od vodoprávních úřadů, ÚKZUZ a uživatelů vodních zdrojů. V roce 2021 bylo v rámci aktualizace evidence OPVZ zapracováno 66 změn.

Aktualizovaná data jsou předávána MZe pro potřeby využití LPIS v pravidelných intervalech. Další řada opatření, na nichž MŽP spolupracuje a dotýkají se OPVZ, jsou uvedena v opatření 4.3.4.

V rámci Centra voda, pracovního balíčku WP3, dílčího cíle DC 3.3 je řešena ochrana podzemních vod i z hlediska legislativní ochrany, tedy z hlediska OPVZ i dalších forem ochrany. V současnosti probíhá na vybraných povodích hodnocení účinnosti fungování OPVZ a zranitelných oblastí podle Směrnice Rady 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů. Při rekognoskaci přímo v terénu byly zjištěny nedostatky při údržbě OPVZ – špatně zakreslené zdroje i OPVZ, neudržovaná pásma (i 1. stupně), nevhodné hospodaření přímo v OPVZ. Ukazuje se, že jakost vod se zhoršuje i z těchto důvodů, které by bylo možné odstranit při důsledném dodržování stávajících předpisů.

Dosažené výsledky

Rozsáhlá aktualizace databáze OPVZ, která nyní existuje v podobě fungující databáze, ze které mohou orgány státní správy ve vodním hospodářství čerpat informace týkající se těchto pásem. Provoz této databáze je nyní na bázi dílčích aktualizací na základě nově vyhlášených, změněných či zrušených ochranných pásem.

Dále odbor ochrany vod a odbor legislativní MŽP v rámci metodického řízení vodoprávních úřadů připravily sdělení k institutu ochranných pásem vodních zdrojů stanovených podle § 30 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Účelem uvedeného sdělení je sjednocení interpretace přechodného ustanovení zavedeného zákonem č. 150/2010 Sb., Čl. II bod 2 a vzájemného

vztahu ochranných pásem vodních zdrojů a pásem hygienické ochrany. Sdělení MŽP připravilo v návaznosti na celorepublikové setkání vodoprávních úřadů v roce 2021, kde vodoprávní úřady projevily potřebu metodického vedení v uvedené problematice. Sdělení by mělo sloužit jak pracovníkům státní správy, tak uživatelům pozemků a staveb v ochranných pásmech.

Finanční prostředky na realizaci opatření

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[Kč]	2 400 000	640 800	420 300	364 600	450 000	0*
Finanční podpora celkem: 4 275 700 Kč ke konci roku 2021						

* Čerpání finančních prostředků probíhá jednorázově ke konci roku.

Hodnocení opatření – plněno průběžně.

MŽP bude nadále pokračovat v průběžné aktualizaci evidence OPVZ.

Další vývoj problematiky OPVZ bude s ohledem na vývoj Evropských legislativních předpisů.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Počet provedených aktualizací evidence OPVZ, počet nově vyhlášených OPVZ.

4.2.3 PODPORA VYUŽÍVÁNÍ MODERNÍCH TECHNOLOGIÍ VE VODÁRENSTVÍ

Cílem opatření je zvýšit využitelnost dostupných vodních zdrojů i při změnách podmínek, ke kterým může dojít během sucha nebo následně při opětovném navýšení odtoků.

Gestor: Ing. Jan Žák (sekce vodního hospodářství MZe)

Obecný popis plnění opatření

Pro podporu realizace tohoto opatření by mělo být primárně využíváno prostředků z OPŽP. V programovém období OPŽP 2014–2020 bylo možné využít prostředky specifického cíle 1.2 „Zajistit dodávky pitné vody v odpovídající jakosti a množství“, aktivity 1.2.1 „Výstavba a modernizace úpraven vody a zvyšování kvality zdrojů pitné vody, včetně výstavby a modernizace systémů pro ochranu zdrojů pitné vody v jejich bezprostřední blízkosti, sloužících veřejné potřebě.“ V novém programovém období 2021–2027 je pro podporu realizace tohoto opatření z Koncepce možné využít finanční prostředky alokované ve specifickém cíli 1.4 „Podpora přístupu k vodě a udržitelného hospodaření s vodou“ především v rámci opatření 1.4.4 „Výstavba a modernizace vodovodních přivaděčů a vodovodních řádů; výstavba úpraven vody; výstavba, intenzifikace nebo revitalizace stávajících vodních zdrojů“. V rámci opatření 1.4.5 „Intenzifikace úpraven pitné vody“ jsou podporovány projekty zaměřené na zlepšení kvality dodávané pitné vody, například v doplnění technologie na odstraňování specifických mikropolutantů.

Opatření je zároveň podporou intenzifikace a zavedení efektivních technologií v oblasti zásobování pitnou vodou a čištění odpadních vod a je obsaženo v programu MZe 129 300 „Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací II“ a též nového navazujícího programu 129 410 „Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací III“ a nového programu 129 400 „Podpora opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody“. V rámci těchto programů jsou podporovány moderní technologie zejména z hlediska úpravy vody, samozřejmě je prokázání jejich účinnosti a efektivity. Náplně programů a informace o jejich administraci jsou v opatření „Podpora rozvoje vodárenské infrastruktury“ a „Propojování skupinových vodovodů do vodárenských soustav“. Program 129 400 byl rozšířen o nový podprogram 129 403 na období 2021–2025, v kterém jsou řešena výše uvedená opatření. Součástí tohoto podprogramu je také podpora opatření „Instalace smartmeteringu na vodovodní síti z důvodu snížení ztrát nebo zajištění regulace spotřeby v oblastech s omezenými zdroji pitné vody“, na kterou je vyčleněna částka 150 mil. Kč. V rámci I. výzvy MZe přijalo 10 žádostí o podporu na instalaci více než 22 tisíc chytrých měřících zařízení.

Dosažené výsledky

S ohledem na to, že všechna uvedená opatření jsou součástí programů 129 300, 129 400 a 129 410, platí dosažené výsledky včetně finančních zdrojů pro tyto programy MZe. Přehled výsledků a výše doposud čerpaných prostředků je uveden u opatření 4.2.1 a 4.2.4. Poskytnutý objem financí v dotačních programech MŽP prezentuje souhrnná tabulka v kapitole 4.6.7. I v rámci Operačního programu Životní prostředí 2021–2027 se ve specifickém cíli 1.4 Podpora přístupu k vodě a udržitelného hospodaření s vodou soustředí na podporu v oblasti odpadní a pitné vody s celkovou výší alokace 14, 1 mld. Kč. Konkrétně mohou být v rámci tohoto specifického cíle pro podporu moderních technologií využita následující opatření:

- Výstavba a modernizace vodovodních přivaděčů a vodovodních řádů,
- Intenzifikace úpraven pitné vody.

Dále průběžně probíhá příprava projektů a realizace rekonstrukcí úpraven vod, které jsou doplněny o pokročilé technologie např. filtrace přes aktivní uhlí, ozonizaci apod. Potřeba doplnění technologií je vyvolána mimo jiné také výskytem pesticidů a jejich metabolitů v povrchových a podzemních vodách. Jako příklad lze jmenovat projekt „Modernizace úpravy vody Želivka – sorpce na granulovaném aktivním uhlí (GAU)“, kde příspěvek EU v rámci OPŽP 2014–2020 činil 753 mil. Kč. Pro podporu výzkumu této oblasti jsou pravidelně vypisovány prioritní výzkumné cíle v programu Prostředí pro život a v Programu ZEMĚ v NAZV MZe.

Finanční prostředky na realizaci opatření (shrnuje kapitola 4.6.7)

Hodnocení opatření – plněno průběžně, jedná se o víceletou (dlouhodobou) potřebu.

Velmi důležité je pokračovat v rozvoji smartmeteringu pro měření spotřeby vody také u konečných odběratelů za účelem monitoringu a prevence snížení ztrát pitné vody. Tento způsob měření umožní také efektivní kontroly v případě stanovení limitů množství dodávané pitné vody během krizových situací a při zavedení Plánů na sucho podle vodního zákona.

Toto opatření navrhujeme sloučit s opatřeními 4.2.1 a 4.2.4, neboť všechna směřují k rozvoji vodohospodářské infrastruktury a k zavádění moderních technologií, finanční náklady nelze přesně oddělovat.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Počty realizovaných aktivit s udáním finančních podpor k realizování (viz text 4.2.1).

4.2.4 PROPOJOVÁNÍ SKUPINOVÝCH VODOVODŮ DO VODÁRENSKÝCH SOUSTAV

Cílem opatření je vytvořit robustní vodárenskou soustavu, která zajistí spolehlivé zásobování obyvatelstva pitnou vodou i během dlouhotrvající epizody sucha a nedostatku vody.

Gestor: Ing. Jan Žák (sekce vodního hospodářství MZe)

Obecný popis plnění opatření

Propojování a rozšiřování vodárenských soustav a jejich zdrojové posilování, včetně zajištění dostatečné akumulace pitné vody za účelem zabezpečení zásobování obyvatelstva pitnou vodou, bylo od roku 2017 významnou součástí tehdy založeného programu MZe 129 300 „Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací II“.

Dne 6. ledna 2020 vláda České republiky přijala usnesení č. 18 o návrhu opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody, kterým uložila Ministerstvu zemědělství v souladu s Konceptí ochrany před následky sucha pro území České republiky, vytvořit nový dotační program v rámci programového financování pro období 2020-2022 k podpoře propojování vodárenských soustav jako opatření k omezení nedostatku pitné vody při výskytu dlouhodobého sucha. Na základě tohoto usnesení byla připravena dokumentace Programu 129 400 „Podpora opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody“, která obsahuje podprogram 129 402 – „Podpora obnovy a zabezpečení vodárenských soustav“, a program byl zahájen 6. dubna 2020. V rámci usnesení bylo vybráno 7 pilotních projektů s náklady 700 mil. Kč, pro které vláda schválila podporu ve výši 490 mil. Kč. V roce 2021 byl Program 129 400 rozšířen o nový podprogram 129 403 – „Podpora opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody I.“, který podporuje realizaci uvedených opatření uvedená opatření v boji proti suchu, a bylo schváleno rozšíření tohoto programu s předpokládanou alokací 4,4 mld. Kč na období 2021-2025.

Program 129 400 je zaměřen:

- výstavbu nových skupinových vodovodů a nové vodárenské infrastruktury sloužící napojení oblastí zasažených suchem na skupinové vodovody a na vodárenské soustavy s dostatečnými zdroji pitné vody (tj. nové přívaděče, zdroje, vodojemy (VDJ), úpravy vod (ÚV) apod.), zabezpečení a zajištění větší odolnosti vodárenské infrastruktury a předcházení možným dopadům nedostatku pitné vody (navýšení kapacity stávajících zdrojů, VDJ, propojování vodárenských soustav apod.),
- rekonstrukce, modernizace a obnova vodárenské infrastruktury sloužící k napojení oblastí zasažených suchem na skupinové vodovody a na vodárenské soustavy s dostatečnými zdroji pitné vody.

V roce 2018 byla založena Asociace vlastníků páteřní vodohospodářské infrastruktury, která se stává partnerem státu při přípravě, realizaci výstavby, rekonstrukce a propojování nadregionálních soustav s využitím uvedeného programu.

Dosažené výsledky

V rámci programu 129 400 bylo k 31. prosinci 2022 od dubna 2017 podpořeno celkem 63 akcí částkou 1 114 mil. Kč, z toho v roce 2022 bylo vyplaceno 704 mil. Kč 37 akcím. Z celkového plánovaného finančního rámce programu ve výši 4,790 mld. Kč je realizováno všech 7 pilotních projektů první etapy. V rámci nového programu bylo v rámci I. výzvy (04-09/2021) podáno 199 žádostí s celkovými náklady 5 058 mil. Kč. Celkem bylo realizováno 173 km vodovodů, 12 úprav vod, vodojemy o celkovém objemu 13 465 m³ a 4 zdroje nebo vrty.

Program 129 400 počítá s připojením cca 3 500 nově zásobených obyvatel pitnou vodou a s více než 3,5 mil. obyvateli, kteří budou napojeni na zlepšené zabezpečení zásobování pitnou vodou.

Finanční prostředky na realizaci opatření

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]				76,0	333,0	704,0
Finanční podpora celkem: 1 114 mil. Kč						

Hodnocení opatření – probíhá průběžné naplňování.

Navrhujeme pokračování realizace těchto opatření v souladu s Koncepcí ochrany před následky sucha pro území České republiky. Finanční zdroje na realizaci těchto opatření je nezbytné zajišťovat průběžně tak, aby byla zajištěna kontinuita podpory těchto opatření. Minimální potřeba podpory činí 1,5 mld. Kč ročně a je třeba jí průběžně zabezpečovat. Doporučujeme upravit název opatření, který lépe vystihuje podstatu.

Nový název opatření: *Propojování a rozšiřování vodárenských soustav a jejich zdrojové posilování*

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Počet obyvatel napojených na zlepšené zabezpečení nebo zásobování pitnou vodou. Počet nově zásobených obyvatel pitnou vodou.

4.2.5 UPLATNĚNÍ TECHNOLOGIÍ UMĚLÉ INFILTRACE A BŘEHOVÉ INFILTRACE PRO ZVÝŠENÍ ZDROJŮ PODZEMNÍ VODY

Cílem opatření je zajistit pokročilý stupeň přípravy projektů ve vhodných lokalitách pro jejich následnou realizaci v návaznosti na rostoucí poptávku po vodě v dané oblasti.

Gestor: Ing. Pavel Marták (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

V roce 2017 byl spuštěn výzkumný projekt, jehož cílem je ověřit různé technologie umělé infiltrace v podmínkách České republiky. Pro stavbu opatření bylo zvažováno 9 pilotních lokalit, dílčí projekty jsou ale v různých stádiích realizace. Nejdále jsou dva projekty – lokalita Meziboří (systém těsnící bariéry) a meandr Jordán v povodí Orlice (systém břehové infiltrace). Obě lokality jsou již od roku 2018 osazeny monitorovacími vrty, které měří hladinu podzemní vody před realizací systémů a následně sledují změny vyvolané realizací projektů. Oba tyto projekty byly v roce 2022 dokončeny.

V roce 2019 byl spuštěn projekt „Řízená dotace podzemních vod“, jehož hlavním cílem je vytipovat vhodné lokality pro řízenou dotaci na celém území České republiky. Hlavním důvodem je nutnost změny v hospodaření s podzemní vodou z pasivního přístupu k ochraně ve formě pouhých restrikcí v užívání vody na aktivní přístup využívání volných objemů v hydrogeologických kolektorech ke zvyšování zásob podzemních vod v krajině. Při analýze výběru vhodných území pro řízenou dotaci podzemních vod a při tvorbě interaktivní mapy vhodnosti území budou posuzována různá kritéria, např. existence dostatečného zdroje povrchové vody v dostatečné kvalitě (a to i z pohledu probíhající klimatické změny), propustnost prostředí, velikost nezaplněného objemu pórů a puklin, hloubka a kolísání hladiny podzemní vody aj. Tento projekt byl počátkem roku 2020 pozastaven, neboť je od poloviny roku 2020 financován z výzkumného programu PpŽ pod názvem „Řízená dotace podzemních vod jako nástroj k omezení dopadu sucha v ČR“.

V roce 2020 byl z PpŽ spuštěn dále projekt „Zadržování vody v krajině pomocí Umělé infiltrace jako nástroj v boji proti suchu“, jehož hlavním cílem je ověřit na lokalitě Kojetín efektivitu využívání tzv. indukovaných zdrojů získaných břehovou infiltrací podél vodního toku Morava a testovat zasakování předčištěných odpadních vod do horninového prostředí. Doba řešení je 06/2020–06/2023. Hlavním řešitelem je VÚV, spoluřešitelem (podnikem) je PROGEO, s.r.o. a Vodovody a kanalizace Přerov, a.s. Ověření břehové infiltrace je plánováno v daleko větším měřítku, než jsou doposud sledované lokality. V roce 2021 proběhla skupinová čerpací zkouška, jejíž výsledky umožnily modelovou extrapolaci dat na prostor fluvialních sedimentů mezi Kojetínem a Krumlovem. Do konce roku 2022 bude dokončen experiment zasakování vyčištěných odpadních vod.

S dotační podporou opatření pro řízenou dotaci podzemních vod se pro veřejné subjekty do budoucna počítá v rámci nového programového období OPŽP 21+. První výzvy na tuto aktivitu by měly být vyhlášeny po dokončení připravovaného materiálu zpracovávaného v rámci PpŽ: „*Návrh odborných kritérií jako podklad pro rozhodování o možné veřejné podpoře projektů řízené dotace, ochrany a využívání podzemních vod*“.

Dosažené výsledky

Zpracována odborná interaktivní mapa vhodnosti území pro řízenou dotaci podzemních vod v měřítku 1:50 000 na dostupná na webovém portálu www.suchovkrajine.cz s možností dalšího tvůrčího využití. Dále vznikla databáze výsledků, informací a zkušeností z doposud realizovaných funkčních i nefunkčních zařízení na řízenou dotaci podzemních vod v ČR.

Finanční prostředky na realizaci opatření

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	0	0	1,3	6,1	27,9	27,7
Finanční podpora celkem: 63 mil. Kč						

Hodnocení opatření – splněno.

Shromážděny informace o aktuálním stavu a zahájena realizace v několika lokalitách. V průběhu plnění opatření bylo zjištěno, že výhody systému umělé infiltrace jsou natolik známy, že se v komerční sféře nachází vodárenské subjekty, které jsou ochotny do systémů sami investovat a realizovat je na vlastní náklady. Příkladem může být úprava vody v Ivančicích, kde byl systém umělé infiltrace pomocí vsakovacích nádrží instalován kvůli nedostatečné kapacitě podzemních vodních zdrojů. Vyhodnocení rizik při realizaci 2–3 systémů se jeví jako dostatečné. Od realizace ostatních lokalit bylo tedy ze strany MŽP upuštěno.

Pro ekonomicky méně výhodný systém řízené dotace byla pro následující roky vytvořena v rámci OPŽP21+ dotační podpora.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Dostupnost aktuálních informací o připravovaných a realizovaných opatření umělé infiltrace.

4.2.6 NOVÉ VÍCEÚČELOVÉ PŘEHRADNÍ NÁDRŽE

Cílem opatření je prověřování realizace nových vodních nádrží jako strategických vodních zdrojů. Případná realizace opatření přispěje k dalšímu rozvoji oblastí, jež byla dosud limitována nedostatkem vodních zdrojů.

Gestor: Ing. Eva Fousová, Ing. Karel Pelikán, Ing. Anna Švestková, Ing. Dana Havelková
(Sekce vodního hospodářství, MZe)

Obecný popis plnění opatření

V různé fázi přípravy realizace jsou vodní díla Vlachovice, Skalička a komplexní řešení Rakovnicka (vodní nádrže Kryry, Senomaty, Šanov). Příprava všech akcí vychází ze schválených usnesení vlády. Připravovaná vodní díla byla plánovaná jako prevence před povodněmi i před suchem v oblastech, které jsou nejvíce postiženy následky změny klimatu, suchem nebo povodněmi. Součástí těchto vodních děl jsou přírodě blízká opatření, která rovněž přispějí k doplnění a zvýšení ochrany před suchem i povodněmi. U záměru vodního díla Skalička došlo na základě nesouhlasu MŽP a dotčených obcí k dohodě mezi MZe a MŽP a k rozhodnutí, že toto vodní dílo bude připravováno jako suchá nádrž. Jako prevence sucha tedy sloužit nebude.

Dosažené výsledky

VD Vlachovice (povodí Vlárý) byla dokončena předprojektová příprava vč. geodetických prací a inženýrskogeologického průzkumu, připravuje se řešení dopravy materiálu pro výstavbu hráze. Bylo zpracováno biologické hodnocení, informační videoprezentace, aktualizace Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Zlínského kraje pro část vodovody a kanalizace. Probíhá projektová příprava přírodě blízkých opatření, aktualizace ZÚR Zlínského kraje. Byla zahájena projektová příprava VD Vlachovice (zpracování dokumentace záměru včetně zajištění procesu EIA). Probíhají výkupy potřebných nemovitých věcí (vykoupeno za 520 mil. Kč, cca 74 %). Dotační podpory plynou z programu 129 330.

Komplexní řešení Rakovnicka (Kryry-Senomaty-Šanov):

VD Kryry: V rámci předprojektové přípravy bylo dokončeno geodetické zaměření včetně technické zprávy, inženýrsko-geologický a hydrogeologický průzkum pro vodohospodářskou a dopravní část, hydrologická a klimatologická studie, studie odtokových poměrů pod VD Kryry, splaveninová analýza v povodí nad VD Kryry, dopravní studie, studie rekreačního potenciálu území – koncept, BIM protokol a Předběžný plán realizace BIM (PRE-BEP). Probíhají výkupy potřebných nemovitých věcí (vykoupeno za 124 mil. Kč, cca 34 %), probíhá příprava dokumentace DUR k akci: Vodohospodářská opatření v krajině – lokalita Petrohrad. Dotace probíhá z programu 129 340.

VD Senomaty a Šanov: probíhá inženýrská činnost (stanoviska dotčených orgánů státní správy a správců inženýrských sítí pro podání žádosti o územní rozhodnutí). Byl dokončen proces předběžného projednání dokumentace vlivů záměrů VD Senomaty a Šanov na životní prostředí (EIA) - pro VD Senomaty vydáno souhlasné závazné stanovisko, u VD Šanov probíhá doplnění dokumentace. V rámci hydrogeologického monitoringu v lokalitě VD Šanov probíhá příprava realizace monitorovacích vrtů, které by v případě potřeby mohly být využity jako náhradní zdroj pitné vody pro obec. Probíhá zapracování požadavků dotčených orgánů do příslušné projektové dokumentace a příprava realizace přírodě blízkých opatření v povodí Rakovnického a Kolečovického potoka (projektová příprava některých opatření (DÚR nebo DÚR + DSP), jednání s vlastníky)). Uskutečňují se výkupy nemovitých věcí (vykoupeno za 83,3 mil. Kč, cca 70 %). Dotace probíhají z programu 129 340.

VD Skalička (povodí Bečvy): Byla dokončena hydrogeologická studie, zpracována a vyhodnocena multikriteriální analýza na výběr technického řešení vodního díla. Z pěti hodnocených variant bylo rozhodnuto o realizaci boční suché nádrže. Připravuje se zadávací řízení na zpracovatele podrobné technické studie, která rozpracuje a upřesní technické řešení vybrané varianty. Probíhají výkupy potřebných nemovitých věcí (vykoupeno 60 %), které jsou nyní přerušeny do doby, než bude definitivně upřesněn rozsah záborů konkrétních pozemků pro vybrané řešení.

Finanční prostředky na realizaci opatření (mil. Kč)

VD	financování	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vlachovice	dotace	-	1,04	11,17	129,84	200,00	121,69
	vlastní zdroje	-	1,30	4,07	3,96	2,78	0,68
Kryry	dotace	-	-	-	1,87	73,45	92,38
	vlastní zdroje	0,95	0,40	0,66	-	-	-
Senomaty, Šanov	dotace	-	-	-	33,17	40,69	9,09
	vlastní zdroje	1,12	2,41	0,89	2,32	4,94	4,41
Skalička	dotace	160,00	190,00	200,00	120,00	39,60	16,31
	vlastní zdroje	1,49	0,49	2,49	0,20	1,08	0,72
Finanční podpora celkem: 1 477,66 mil. Kč (za období 2017–2022)							

Za účelem financování předprojektové a projektové přípravy a vyvolaných investic byl v r. 2022 schválen program 129 430 „Podpora opatření pro zmírnění dopadů sucha – projektová příprava a realizace nezbytných investic“.

Hodnocení opatření – plnění probíhá průběžně podle vládních usnesení.

Příprava vodních nádrží je dlouhodobá na období 10 i více let. Záleží na mnoha okolnostech, zda bude výstavba realizována (ochota vlastníků prodat své nemovitosti, procesy EIA a ekologické aktivity, soudní spory apod.)

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Stav výkupů pozemků a náklady na realizaci jednotlivých etap stavby vybraného VD.

4.2.7 PŘEVODY VODY MEZI POVODÍMI A ZVÝŠENÍ INTEGRACE VODOHOSPODÁŘSKÝCH SOUSTAV

Cílem opatření je umožnit posílení vodních zdrojů, které se dostávají do negativní bilance ze zdrojů, které jsou k dispozici a s dostatečnou kapacitou.

Gestor: Ing. Eva Fousová (Sekce vodního hospodářství, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Opatření jsou v různé fázi příprav a s ohledem na to, kde je toto opatření potřeba, a jak vyplynulo z Generelů vodních zdrojů a jejich zabezpečení v průběhu změny klimatu, které zpracovaly jednotlivé s. p. Povodí. Převody vody přispějí k zabezpečení dostatku vody v oblastech postižených suchem nebo nedostatkem vody s ohledem na výhled vývoje klimatu, podle „průměrného scénáře“ (zpracoval VÚV TGM, v.v.i.), který byl použit.

Dosažené výsledky

Akce Povodí Labe, s.p.: Převod z Jeleního potoka k posílení vodárenské nádrže Josefův Důl v Jizerských horách: Přípravy zahájeny v roce 2016, III/2020 vydáno územní rozhodnutí, stavební povolení (nabytí právní moci IX/2022), připravuje se realizace. Hlavním cílem je zajistit dle potřeby posílení vodní kapacity vodárenské nádrže Josefův Důl. Přitom musí být zachován průtok v Jelením potoce, který je odvozen od veškerých ekologických požadavků zde se vyskytujících bioty. Odborným posouzením byl stanoven jako výchozí $M_{Q_{biol}}$ průtok 35 l/s (odpovídá Q_{300}). Průměrný roční průtok v Jelením potoce je 103 l/s. Předpokládaný maximální odběr vody z potoka je ve výši 500 l/s. Průměrný odběr vody je předpokládán ve výši 68 l/s. Předpokládaná doba realizace je 2024–2026 s nákladem 109,6 mil. Kč (cenová úroveň 2022/II). Stavba je na území CHKO Jizerské hory a je nutné zajistit, aby v období od 1. dubna do 30. června zde neprobíhaly žádné stavební práce. **Posílení toku Doubravy převodem z vodní nádrže Seč:** Posuzováno v roce 2019 ve studii „Návrh opatření ke zvýšení retence vody v povodí řeky Doubravy“, řeší se v aktuálně zpracovávané studii „Zátěžový scénář bilančně ohrožených nádrží na Chrudimce s ohledem na vývoj vodárenských odběrů“.

Akce Povodí Moravy, s.p.: Posílení akumulace vody ve vodárenské nádrži Hubenov: Jedná se o rekonstrukci a obnovu přivaděčů přítoků do této nádrže, která je jediným zdrojem pitné vody pro Jihlavsko. **Rekonstrukce Jedlovského přivaděče:** dokončena v roce 2020. **Jirňský přivaděč:** dokončují se stavební práce, akce bude dokončena do konce roku 2022.

Akce Povodí Vltavy, s.p., Povodí Ohře, s.p.: Přivaděče vody v rámci řešení sucha na Rakovnicku: přivaděč vody z Ohře do nádrže Vidhostice, přivaděč vody z nádrže Vidhostice do Rakovnického potoka včetně přípojky z budoucí nádrže Kryry, přivaděč vody z Rakovnického potoka do Kolečovického potoka. Zpracováno Komplexní vodohospodářské řešení nových akumulačních nádrží v povodí Rakovnického potoka a Blšanky a dalších opatření na zmírnění vodního deficitu v oblasti, multikriteriální posouzení převodu vody z Ohře do vodního díla Kryry a převodu vody z Berounky do povodí Rakovnického potoka. Zpracován Investiční záměr na realizaci, probíhá inženýrská činnost na projektové dokumentaci. Proběhla 4. aktualizace ZÚR Ústeckého kraje – vymezení koridorů pro realizaci staveb s možností upravovat finální parametry a trasy v případě možných překážek.

Akce Povodí Odry, s.p.: Posílení vodních zdrojů v povodí Horní Moravy vodou z povodí Odry: v roce 2021 zpracován investiční záměr, záměr předložen vládě, promítnut do Plánů dílčího povodí Horní Odry a dílčího povodí Moravy a do nástrojů územního plánování (PÚR, ZÚR). Vzhledem k tomu, že není poptávka, záměr se v současné době nebude realizovat.

Finanční prostředky na realizaci opatření

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	-	-	0,49	28,67	47,40	1,4
Finanční podpora celkem: 77,96 mil. Kč (za období 2017–2022)						

Hodnocení opatření

Záměry jsou v různé fázi rozpracovanosti, některé byly již realizovány, ostatní budou pokračovat jako zásadní opatření k zabezpečení vodárenských zdrojů vody v průběhu budoucích let.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Investované prostředky k přípravě a realizaci VD a popis postupu prací.

4.2.8 PODPORA MODERNIZACE A ROZVOJE ZEMĚDĚLSKÝCH ZÁVLAH

Cílem opatření je snížit následky sucha na zemědělskou produkci a podpořit zajištění potravinové soběstačnosti ČR.

Gestor: Ing. Karel Pelikán (Sekce vodního hospodářství, MZe)

Obecný popis plnění opatření

MZe administruje dotační program 129 310 „Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy – II. etapa“ (realizace 2017–2022), obsažený v souboru opatření MZe, schválených usnesením vlády č. 479 ze dne 30. května 2016. Cílem programu je modernizace závlah, snížení potřeby vody na závlahy, snížení energetické náročnosti závlah a využití pozitivních environmentálních a mimoekonomických účinků závlah. Program 129 310 je rozdělen na dva podprogramy:

- 129 312 „Podpora obnovy a budování závlahového detailu a optimalizace závlahových sítí – II. etapa“, který je určen zemědělsky podnikajícím subjektům.
- 129 313 „Podpora optimalizace závlahových sítí ve správě Státního pozemkového úřadu“, který slouží k podpoře vybudování nových, případně k obnově a rekonstrukci stávajících hlavních závlahových zařízení ve správě Státního pozemkového úřadu.

Dosažené výsledky

V letech 2017–2022 bylo v programu 129 310 otevřeno 5 výzev k podání žádostí o poskytnutí podpory. Celkem bylo podpořeno 295 projektů a bylo realizováno 991 ha postřiku a mikropostřiku, 918 ha kapkové závlahy, dále bylo rovněž pořízeno 411 pásových zavlažovačů, 84 čerpadel, 1 322 ha zavlažovaných pivoty či lineáry, 346 761 m trubních rozvodů a byl zajištěn objem 201 162 m³ v závlahových nádržích. Dále bylo podpořeno vypracování 7 projektových dokumentací a 11 akcí stavebně technologického charakteru SPÚ.

Kromě toho poskytuje MZe podpory na rozvoj kapkové závlahy trvalých porostů (sady), kde každoročně činí podpora přibližně 30 mil. Kč (viz tabulka v opatření 2.6.7 – národní dotace).

Modernizace a obnova zemědělských závlah je jedním ze způsobů přizpůsobení se probíhající změně klimatu. V obdobích suchých let 2015–2019 byl přínos závlah na stabilizaci rostlinné produkce nejhmotatelnější. Podpora závlah je také jednou z cest posílení konkurenceschopnosti tuzemských producentů a také ke zlepšení potravinové soběstačnosti ČR. Na druhou stranu jsou zemědělské závlahy dalším z odvětví, na které velmi silně dopadla covidová omezení průmyslové produkce a následné umocnění Ukrajinskou krizí, což vedlo k omezení dostupnosti závlahové technologie a jejímu následnému zdražení na trhu. Podobně nárůst cen energií výrazně zdraží provoz, který je závislý na čerpadlech vody.

Finanční prostředky na realizaci opatření

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	4,417	76,254 ¹⁾	65,825	103,210	106,355	120,013
Finanční podpora celkem: 476,074 mil. Kč						

¹⁾ údaj je po odečtu vratky

Hodnocení opatření – plněno průběžně.

Navrhujeme pokračování realizace tohoto opatření v souladu s Konceptí ochrany před následky sucha pro území České republiky. Doporučujeme tento program prodloužit, v rámci možné notifikace EK, případně připravit navazující etapu. Veškeré další pokračování je však podmíněno zajištěním dostatečných finančních prostředků státního rozpočtu ve výši cca 130 mil. Kč ročně.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Počet realizovaných akcí doprovázený údajem o poskytnutých finančních podporách.

4.2.9 OBNOVA STÁVAJÍCÍCH A VÝSTAVBA NOVÝCH ZÁVLAHOVÝCH NÁDRŽÍ

Cílem opatření zajistit udržitelnou zemědělskou produkci plodin (zejména zeleniny), posílit soběstačnost jejich výroby, a to za současného zabezpečení dostatku závlahové vody bez nepříznivých dopadů na stávající vodní zdroje a jejich ekosystémy.

Gestor: Ing. Karel Pelikán (Sekce vodního hospodářství, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Jednoúčelové závlahové nádrže jsou v gesci MZe podporovány v rámci programu 129 310 „Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy – II. etapa“. Ten je součástí souboru opatření MZe schválených vládou usnesením č. 479 ze dne 30. 5. 2016. Závlahové nádrže jsou budovány převážně dvojího typu – „montované“ nadzemní (obvykle menších objemů), které jsou administrativně jednodušší na realizaci a levnější, a „kopané“ zemní nádrže podobné „rybníkům“, které mohou být dražší a složitější na stavebně povolovací procesy, avšak trvanlivější, obvykle s větším objemem. Tyto nádrže mají velký význam tím, že akumulují vodu v období dostatku ve vodních zdrojích, takže při poklesu průtoků a stavu hladin vodních zdrojů využívají tento v předstihu akumulovaný objem a nezhoršují krajinnou vodní bilanci.

Dosažené výsledky

V letech 2017–2022 bylo v programu 129 310 otevřeno 5 výzev k podání žádostí o poskytnutí podpory. Realizací 20 projektů, jejichž předmětem byla mimo jiné výstavba, rekonstrukce či obnova závlahové nádrže byl zajištěn objem závlahové vody 201 162 m³, bez ohledu na charakter nádrže. Níže uvedené finanční zhodnocení tedy obsahuje náklady i na ostatní části projektů. Náklady výlučně na nádrže nelze abstrahovat.

Finanční prostředky na realizaci opatření

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	0	1,985	10,069	16,657	3,413	26,325
Finanční podpora celkem: 58,449 mil. Kč						

Hodnocení opatření – plněno průběžně.

Toto opatření navrhujeme sloučit s opatřením 4.2.8, jelikož závlahové nádrže jsou součástí zavlažovacích systémů.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Počet nádrží, resp. nově akumulovaný objem vody v nich.

4.2.10 PODPORA OBNOVY A VÝSTAVBA VODNÍCH ZDROJŮ POŽÁRNÍ VODY V LESNÍCH EKOSYSTÉMECH

Cílem opatření je snížit zranitelnost lesních ekosystémů vůči požárům, které mohou v období sucha vypuknout a způsobit značné hospodářské i ekologické škody.

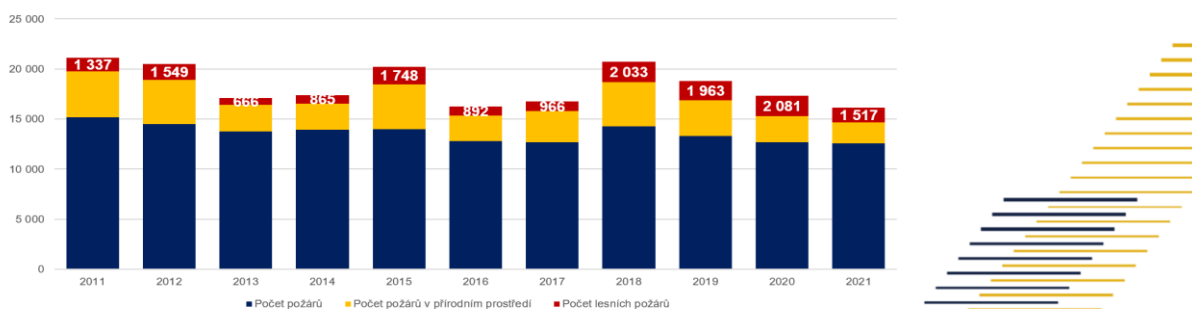
Gestři: Ing. Petr Uzel (Sekce lesního hospodářství, MZe),
plk. Ing. Pavel Lukeš (GŘ HZS ČR, MV)

Obecný popis plnění opatření

Navýšení počtu požárů v lesních porostech a zejména rozsáhlý požár v Národním parku České Švýcarsko ukázaly na akutní potřebu vytvoření specifických pravidel pro nastavení systému požární prevence a výstavby zdrojů vody v lesních porostech jak hospodářských lesů, tak v lesích zvláštního významu. Je nutné vytvořit mezipřesortní skupinu, která bude definovat tato pravidla a připravit požadavky na úpravu právních předpisů.

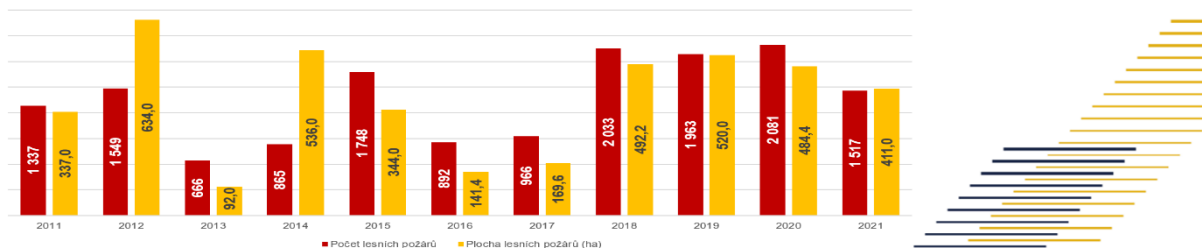
Počty požárů v přírodním prostředí

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet požárů	21 125	20 492	17 105	17 388	20 232	16 253	16 757	20 720	18 813	17 346	16 162
Počet požárů v přírodním prostředí	5 937	5 965	3 363	3 440	6 215	3 440	4 082	6 450	5 525	4 645	3 588
v %	28,1	29,1	19,7	19,8	30,7	21,2	24,4	31,1	29,4	26,8	22,2
Počet lesních požárů	1 337	1 549	666	865	1 748	892	966	2 033	1 963	2 081	1 517
v %	6,3	7,6	3,9	5,0	8,6	5,5	5,8	9,8	10,4	12,0	9,4

Základní údaje o lesních požárech

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet lesních požárů	1 337	1 549	666	865	1 748	892	966	2 033	1 963	2 081	1 517
Přímé škody (mil. Kč)	7,1	46,2	4,9	6,6	18,7	5,5	6,3	15,0	17,4	18,6	8,0
Uchráněné hodnoty (mil. Kč)	161,6	654,9	75,8	82,2	616,6	195,2	85,1	271,1	319,5	256,7	164,9
Usmrceno osob	1	2	0	2	1	0	2	0	0	2	0
Zraněno osob	27	30	7	10	33	6	9	35	31	21	15
Plocha lesních požárů (ha)	337,0	634,0	92,0	536,0	344,0	141,4	169,6	492,2	520,0	484,4	411,0
Průměrná plocha požáru (ha)	0,3	0,4	0,1	0,6	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,3

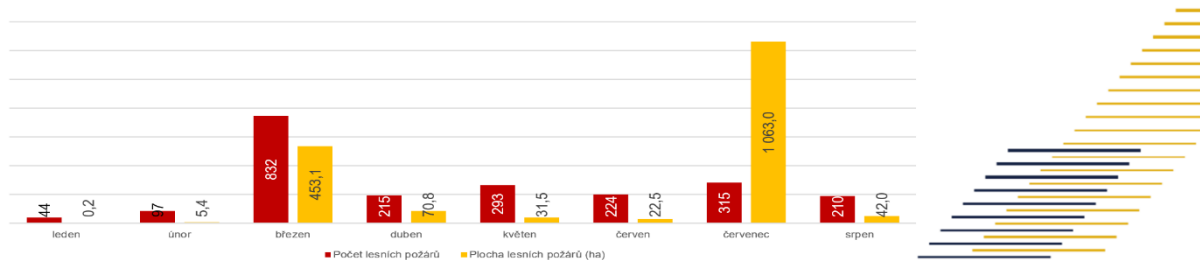
Změny klimatu, resp. důsledky dlouhodobého sucha se jednoznačně promítají do zvýšené zásahové činnosti jednotek požární ochrany. Pro dokreslení zásahové činnosti jsou uvedeny výstupy ze statistiky sledování požárů a mimořádných událostí se zásahy jednotek požární ochrany, kterou zabezpečují dle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění

pozdějších předpisů (dále jen „zákon o PO“) MV-generální ředitelství HZS ČR a HZS krajů. Ze statistiky vyplývá, že počet lesních požárů rok od roku roste.

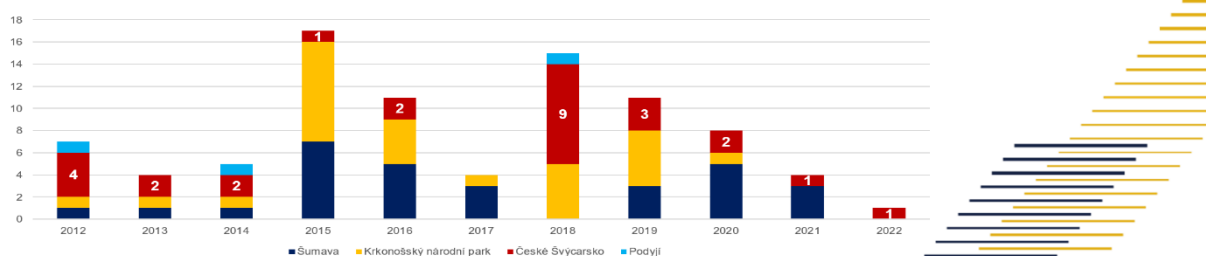
Lesní požáry v roce 2022

	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen
Počet lesních požárů	44	97	832	215	293	224	315	210
Přímé škody (mil. Kč)	0,0	0,3	10,4	1,9	2,6	1,4	1,6	1,5
Uchráněné hodnoty (mil. Kč)	0,6	15,0	146,8	21,9	28,0	22,9	20,7	11,8
Zraněno osob	1	0	16	3	0	3	97	1
Plocha lesních požárů (ha)	0,2	5,4	453,1	70,8	31,5	22,5	1 063,0	42,0
Průměrná plocha požáru (ha)	0,0	0,1	0,5	0,3	0,1	0,1	3,4	0,2

Lesní požáry v národních parcích

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Šumava	1	1	1	7	5	3		3	5	3	
Krkonošský národní park	1	1	1	9	4	1	5	5	1		
České Švýcarsko	4	2	2	1	2		9	3	2	1	1
Podyjí	1		1				1				
Celkem	7	4	5	17	11	4	15	11	8	4	1

Z výše uvedeného je zřejmé, že je nezbytné přijmout preventivní opatření s cíli:

- omezení šíření požáru,
- včasné detekce,
- dostatečné zásoby hasební vody.

Doposud se hašení provádělo konvenčními způsoby, převážené pozemní cestou s velkoobjemovými CAS. S ohledem na změny v šíření požáru (popadané stromy po větrných kalamitách, kůrovcových kalamitách apod.) způsobuje rychlé šíření požáru a potřebu nasazení letecké hasičské techniky. Velkoobjemové cisterny je potřeba doplnit o vozidla umožňující prostupnost v terénu. Jako podstatné je potřeba zajistit preventivní opatření a zkrátit vzdálenost pro dopravu vody na místo požáru. Nově budované vodní nádrže musí umožnit odběr vody za všech podmínek. Je potřeba vytvořit síť hlavních nádrží, která může být sezónně doplněna o podružné skládací nádrže. Obecně požární prevence a zajištění dostatku sil a prostředků pro likvidaci požáru lesa musí být nedílnou součástí hospodaření v lese nebo národním parku.

I přes velkou snahu stávající právní předpisy nekladou důraz na požární prevenci v lesích a ani vytváření podmínek pro účinné hašení. Dochází i k tomu, že lesní požáry se rozšiřují na obydlené oblasti a způsobují bezprostřední ohrožení zdraví a života osob.

V období posledních několika suchých let roste počet výskytů lesních požárů. Především požár v národním parku České Švýcarsko jasně ukázal potřebu řešit tuto problematiku. Tento požár je v historii České republiky naprosto unikátní svým rozsahem, množstvím nasazených sil a prostředků, způsobem vedení požárního zásahu a v neposlední řadě i dopadem na život v turisticky exponované oblasti.

Lesní požáry v nedostupném terénu jednoznačně ukazují potřebu budování zdrojů požární vody v lesích a jejich údržbu. Povinnost zajištění požární vody v lesních ekosystémech by měla být zakotvena v zákoně a být podmínkou k provozování činností vztažených k hospodaření v lesích a k turisticky vytíženým oblastem. K efektivnímu a rychlému zdolání lesního požáru je nutné udržovat průjezdné páteřní komunikace, popřípadě přístupové komunikace k památkám (např. Pravčická brána). Všeobecně je třeba definovat minimální parametry pro šířky a únosnosti komunikací, kde se musí pohybovat zásahová technika jednotek PO. Pro stanovení těchto komunikací je třeba zpracovat analýzu konkrétních lesů a jasně stanovit podmínky pro provedení požárního zásahu.

Opatření obsahuje 2 samostatné aktivity:

- Služby, kterými stát podporuje hospodaření v lesích – letecká hasičská služba
Služby vlastníkům lesů ve 100% výši nákladů hradí stát. LHS je služba obligatorní, pokrytí nákladů je zaslavněno na několik dalších let (gesce MZe).
- Podpora obnovy a výstavba vodních zdrojů požární vody v lesních ekosystémech
Z výstupů projektu č. QJ1620454 „Zdroje vody v krajině ve vztahu k hašení lesních požárů“ (Fakulta lesnická a dřevařská České zemědělské univerzity v Praze s Agroprojekce Litomyšl, spol. s r.o.) ukončeného v r. 2018 byly optimalizovány a zefektivněny letové dráhy LHS (gesce GŘ HZS ČR, MV).

Dosažené výsledky

Aktivity spojené s LHS byly dříve utlumeny (období 2013-2016), ale vlivem výrazného nárůstu počtu výskytů lesních požárů v období posledních několika let roste opět jejich potřebnost a bude i nadále ze strany státu podporována.

Počty hasebních zásahů LHS v jednotlivých letech jsou následující:

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
zásahů	15	36	29	15	5	21

Finanční prostředky na realizaci opatření

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	8,1	8,4	5,5	7,96	7,585	7,578
Finanční podpora celkem: 45,1 mil. Kč						

Hodnocení opatření – naplňováno průběžně, potřeba řešení přetrvává a význam opatření narůstá s častějším výskytem sucha v důsledku klimatické změny.

Je nutné pokračovat ve zvyšování akceschopnosti HZS ČR, ale i jednotek SDH obcí primárně pořízováním speciální techniky umožňující zasahovat v náročných lesních podmínkách. Zachovat/podporovat efektivní, v praxi ověřený, systém LHS.

Vzhledem k ekonomické náročnosti je nutné vytvořit finanční nástroje pro podporu výstavby a údržby požárních nádrží a zvážit na exponovaných místech, kde není zajištěn zdroj požární vody umístění alespoň po dobu letní sezóny provizorních nádrží, které by odpovídaly požadovanému množství vody pro provedení požárního zásahu. Takovéto prostředky se dnes dají pořídit i na území České republiky. Významným nástrojem určeným pro hašení je LHS, která po zkušenostech z požáru v národním parku České Švýcarsko prošla analýzou za účelem optimalizace této služby a i zde je nadále třeba počítat s finanční rezervou pro případné nasazení hasících letounů v nedostupných porostech.

Požadavky na finanční prostředky na zavedení preventivních opatření (zdroje požární vody, přístupové komunikace) v lesních porostech a prostředky pro požární zásah je nutné odhadovat v řádech miliard korun. Většina těchto opatření by měla být spolufinancování za strukturálních fondů.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Počet hasebních zásahů LHS (obligatorní a operativní služba, kdy hodnotu nelze předem stanovit).

4.3 ZEMĚDĚLSTVÍ JAKO NÁSTROJ PÉČE O MNOŽSTVÍ A JAKOST VODY A STAV PŮDY

4.3.1 OPTIMALIZACE MONITORINGU STAVU ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY A AKTUALIZACE BONITACE PŮD ZA ÚČELEM ZLEPŠENÍ OCHRANY PŮDY

Cílem uvedených opatření je zajistit komplexní podklady pro vyhodnocování stavu zemědělských a lesních půd, identifikaci nepříznivých trendů a jejich příčin pro následné navrhování a přijímání opatření na zlepšování stavu půd.

Gestor: Ing. Marek Batysta, Ph.D. (Oddělení půdy a geoprostorových informací, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Digitalizace KPP: v letech 2017-2020 se podařilo digitalizovat a zpřístupnit veškeré výstupy KPP, který je důležitým zdrojem velice cenných informací o stavu půdního pokryvu v rozsahu celé ČR v období zpracování KPP (1961–1970). Díky digitalizaci jsou tyto výstupy dostupné pro praxi a slouží i jako základ navazujících výzkumných projektů. Slouží např. jako srovnávací hladina při hodnocení trendu vývoje půdních vlastností, degradace půdy apod.

INSPIRE: za ČR došlo k vytvoření databází dle požadavků INSPIRE, a to pro datové sady „Půda“ a „Hospodářství a akvakultury“. Cílem je publikace prostorových dat a jejich metadat v jednotném celoevropském formátu a poskytování vyhledávacích, zobrazovacích, stahovacích a transformačních služeb k těmto datům. Datová sada „Hospodářství a akvakultury“ je poskytována ve formátech a s funkcemi, danými dostupnou aplikační platformou, datová sada „Půda“ je poskytována pouze částečně, a to kvůli nedostupnosti platformy s potřebnými funkcionalitami.

Monitoring eroze: aplikace Monitoring eroze zemědělské půdy slouží k hlášení, evidenci a vyhodnocování jednotlivých erozních událostí. Cílem je zajistit relevantní podklady o rozsahu problému eroze zemědělské půdy. Výstupy z analýz monitorovaných událostí jsou kvalitním podkladem pro efektivní navrhování protierozních opatření a pro přípravu nových politik v oblasti ochrany půdy. Ve sledovaném období se počty erozních událostí pohybovaly v rozmezí od 169 (2017) do 427 (2019) za jeden rok. Nelze pozorovat jednoznačný trend vývoje počtu událostí. Vždy závisí na průběhu počasí v daném roce. Části půdních bloků s opakovanou erozí jsou přerazovány do přísnějšího stupně ochrany v rámci DZES 5 a nově budou řešeny také v souladu s protierozní vyhláškou č. 240/2021 Sb., o ochraně zemědělské půdy před erozí.

Aktualizace systému BPEJ: v letech 2019-2021 bylo v rámci projektu NAZV navrženo doplnění chybějících hlavních půdních jednotek (koluvizemě a antropozemě) do systému BPEJ. Tyto nové kódy BPEJ již mají přiřazenu cenu za 1 m² a třídu ochrany a probíhá postupná implementace do právních předpisů. S ohledem na klimatickou změnu probíhá zkoumání aktualizace parametrů klimatických regionů a jejich vymezení tak, aby odpovídaly současným klimatickým podmínkám ČR. Návrh této aktualizace probíhá od roku 2022 v rámci navazujícího projektu NAZV.

Závěr: výše uvedené aktivity významně přispěly k monitoringu stavu zemědělské půdy a umožní zlepšení její ochrany. V monitorování je nutné pokračovat s cílem zjistit efektivitu realizovaných opatření (v návaznosti na zmenšování půdních bloků a snižování limitů objemu úrovně eroze).

Dosažené výsledky

Digitalizace KPP představovala digitalizaci základních půdních map, kartogramů zrnitosti, polohy půdních sond, polních půdních záznamů, výsledků půdních rozborů apod. Rozsah a unikátnost díla naznačuje již počet digitalizovaných půdních sond, kterých bylo cca 400 000. Digitalizovaná data se stala základem naplnění datové sady Půda pro INSPIRE za ČR.

V rámci Monitoringu eroze bylo ve sledovaných letech zaznamenáno celkem 1 765 erozních událostí, z toho 199 opakovaných (mimo jeden osev). Následně došlo k přeřazení celkem 553

erozně ohrožených ploch v celkové výměře 5 455 ha do vyššího stupně ochrany v rámci DZES 5 (stav ke konci roku 2021).

Pří Aktualizaci systému BPEJ bylo doplněno celkem 11 nových hlavních půdních jednotek, což představuje celkem 540 nových kódů BPEJ. K těmto kódům byly přiřazeny ceny a třídy ochrany a jsou tedy připraveny pro implementaci do legislativy.

aktivita/rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022	zdroj [mil. Kč]
KPP	10	10	10	10	0	0	MZe
INSPIRE	0,9	0	0	0	0	0	MZe
Monitoring eroze	1	1	1	1	1	1	SPÚ
BPEJ	0	0	3	3	3	4	NAZV

Finanční prostředky na realizaci opatření

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	10,9	10	10	10	0	0
[mil. Kč]	1	1	4	4	4	5
Finanční podpora celkem: 59,9 mil. Kč						

Hodnocení opatření – Digitalizace KPP – **splněno**,
– INSPIRE – **splněno částečně**,
– Monitoring eroze – **plněno průběžně**,
– Aktualizace systému BPEJ – **splněno částečně**.

Pro zjištění nejrizikovějších míst z hlediska eroze půdy je nutné průběžně pokračovat v Monitoringu eroze. Tato potřeba je od roku 2021 zakotvena i legislativně v protierozní vyhlášce č. 240/2021 Sb., o ochraně zemědělské půdy před erozí.

Zároveň je potřeba pokračovat v aktualizaci systému BPEJ. Prvním krokem je zavedení kódů s novými hlavními půdními jednotkami do legislativy a následně aktualizace klimatických regionů v rámci BPEJ a jejich následná implementace do legislativy a praxe.

Pro zajištění poskytování dat INSPIRE je nutné implementovat aplikační platformu, která bude poskytovat požadované datové služby a umožní přizpůsobit datové sady požadavkům INSPIRE.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Počet erozních událostí; výčet aktualizovaných právních předpisů, týkajících se systému BPEJ.

4.3.2 ZVÝŠENÍ OCHRANY PŮDY PŘED ÚČINKY EROZE

Cílem uvedených opatření je výrazně zvýšit reálnou ochranu zemědělského půdního fondu před následky vodní eroze a přispět tak ke zlepšení retenčních schopností půdy.

*Gestoři: Ing. Marek Batysta, Ph.D. (Oddělení prostorových informací, MZe),
Ing. Jana Haluzová (Sekce pro fondy EU)*

Obecný popis plnění opatření

V ČR je v současné době podle analýzy VÚMOP vodní erozí ohroženo více než 50 % orné půdy a dle posledních poznatků je více než 30 % orné půdy ohroženo erozí větrnou. Za posledních 30 let se degradace půdy vlivem eroze velmi zrychlila. Hlavním důvodem je zejména razantní změna struktury zemědělské rostlinné výroby (osevních postupů). Dále pak probíhající klimatická změna, která přináší nárůst průměrné teploty vzduchu za konstantních úhrnů srážek s častými extrémy (povodně x sucho). MŽP spolupracovalo s MZe na finalizaci vyhlášky o ochraně zemědělské půdy před erozí. V roce 2021 vyšla tato vyhláška ve Sbírce zákonů pod číslem 240/2021 Sb.

MZe považuje ochranu půdy za prioritní a disponuje několika nástroji k omezování eroze, konkrétně standardem DZES 5, jehož cílem je ochrana půdy před vodní erozí a předcházení důsledkům eroze. Protierozní ochrana půdy je řešena stanovením požadavků na způsob pěstování vybraných plodin na silně a mírně erozně ohrožených půdách. V roce 2020 začala platit nová podmínka standardu DZES 7d, která rovněž přispívá k předcházení erozním událostem tím, že došlo k omezení plochy jedné plodiny na max. 30 ha na silně a mírně erozně ohrožených plochách. Od roku 2021 se tato podmínka vztahuje na díly půdních bloků s kulturou standardní orná půda i mimo plochy, které jsou erozně ohrožené a došlo ke změně číslování standardu na DZES 5g.

K ochraně půdy před účinky eroze přispívají také dotační tituly Programu rozvoje venkova 2014–2020 (PRV), konkrétně podopatření 10.1.5 Zatravnění orné půdy a 10.1.8 „Zatravnění drah soustředěného odtoku“ v rámci agroenvironmentálně-klimatických opatření (AEKO) dle nařízení vlády č. 75/2015 Sb., do kterých bylo umožněno vstoupit i v roce 2020. Na základě nařízení vlády č. 330/2019 Sb. bylo umožněno v roce 2020 uzavírat zkrácené navazující závazky (NAEKO) v délce trvání dvou let a od roku 2021 je umožněno uzavírat zkrácené navazující závazky v délce trvání jednoho roku v podopatření 10.1.5 „Podopatření údržba zatravněných dílů půdních bloků“ a 10.1.8 „Podopatření údržba zatravněných drah soustředěného odtoku“. Cílem podopatření je zpomalit povrchový odtok vody z orné půdy, což vede ke snížení rizika eroze půdy a splachů ornice do vod.

Jako podpůrné nástroje ochrany půdy provozuje MZe prostřednictvím VÚMOP, v.v.i. několik webových aplikací. Jedná se např. o „Kalkulačku vláhové potřeby osevního postupu“. Zemědělec si s pomocí tohoto nástroje optimalizuje osevní postupy. Kalkulačka vláhové potřeby je na adrese <https://kalkulacka.vumop.cz/introVlaha>. Na stejné adrese jsou „Praktická doporučení pro hospodaření s půdní vláhou“. Limity využití půdy je komplexní aplikace vytvořená s cílem podpořit zachování nejkvalitnější zemědělské půdy pro zemědělskou produkci. S touto aplikací mohou pracovat obce, potenciální investoři, odborné útvary státní správy a další. Aplikace je volně dostupná na internetu na adrese <http://limitypudy.vumop.cz>. Webová aplikace eKatalog bonitovaných půdně ekologických jednotek slouží jako virtuální encyklopedie pro rozklíčování kódu Bonitovaná půdně ekologická jednotka a pro vysvětlení jednotlivých částí kódu viz <http://bpei.vumop.cz>.

Důležitou aplikací byla také „Protierozní kalkulačka“. Její funkce se však v současné době přesouvá z metodické pomůcky na informační systém nezbytný pro potřeby vyhlášky č. 240/2021 Sb., o ochraně zemědělské půdy před erozí. Z tohoto důvodu byla tato aplikace poskytnuta Ministerstvu životního prostředí. Některé funkcionality Protierozní kalkulačky, důležité pro uživatele půdy, byly implementovány do systému LPIS.

Dosažené výsledky

Pro období nové SZP bude na evropské úrovni i nadále posilněná podmíněnost jedním ze základních kamenů zelené architektury. Dále je v přípravě nastavení zcela nové opatření –

režimy pro klima a životní prostředí. Cílem tohoto nového nástroje je podpořit zemědělské postupy se zaměřením na oblasti klimatu a životního prostředí, neboť zemědělci sehrávají zásadní úlohu v boji proti změně klimatu, při ochraně životního prostředí, krajiny a biologické rozmanitosti. V rámci navržených intervencí k ochraně půdy před erozí přispívají zejména ke zlepšování bilance organické hmoty v orné půdě, k udržování ploch trvalých travních porostů a v neposlední řadě také k vyčleňování neproduktivních ploch na orné půdě.

Co se týče dotačních titulů přispívajících k ochraně půdy před erozí podporovaných v rámci agroenvironmentálně-klimatických opatření (AEKO/NAEKO) PRV 2014–2020, je plánována jejich podpora i v dalším období.

Finanční prostředky na realizaci opatření

Náklady na údržbu aplikací k ochraně půdy a aktualizaci map vodní a větrné eroze byly hrazeny z rozpočtu MZe ve výši cca 3,2 mil. Kč. Ostatní finanční zdroje vyplývají z PRV.

Plněním požadavků podmíněnosti byli v roce 2020 vázáni všichni příjemci, kteří získávají přímé platby podle nařízení vlády č. 50/2015 Sb., podporu na restrukturalizaci a přeměnu vinic podle nařízení vlády č. 147/2018 Sb., a platby v rámci některých opatření PRV Agroenvironmentální-klimatická opatření dle nařízení vlády č. 75/2015 Sb., a navazující AEKO dle nařízení vlády č. 330/2019 Sb., Ekologické zemědělství dle nařízení vlády č. 76/2015 Sb., a navazující ekologické zemědělství dle nařízení vlády č. 331/2019 Sb., platby pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními dle nařízení vlády č. 43/2018 Sb., platby pro přechodně podporované oblasti s přírodními omezeními dle nařízení vlády č. 44/2018 Sb., a Platby v rámci opatření zalesnění zemědělské půdy dle nařízení vlády č. 239/2007 Sb.

Finanční prostředky jsou obsaženy v podporách v PRV, jejich objem viz odd. 4.6.7.

Hodnocení opatření – plněno průběžně.

Probíhají každoroční školení zemědělských poradců a zemědělské veřejnosti – nové metodické nástroje, legislativní a nelegislativní nástroje na ochranu půdy. Dodržování podmínek standardů DZES 5 podmiňuje výplatu evropských dotačních prostředků, plynoucích do zemědělského sektoru, protierozní standard DZES 5 se vztahuje na 25 % výměry standardní orné půdy. Aplikace přispívající k ochraně půdy byly průběžně aktualizovány a rozšiřovány o další funkcionality. V rámci agroenvironmentálně-klimatických opatření Programu rozvoje venkova bylo zatravněno 13 076 ha. Jde o součet zatravněné zemědělské půdy v podopatřeních „Zatravnění orné půdy“ a „Zatravnění drah soustředěného odtoku“. V rámci navazujících agroenvironmentálně-klimatických opatření Programu rozvoje venkova bylo zatravněno 3 875 ha. Jde o součet zatravněné zemědělské půdy v podopatřeních „Podopatření údržba zatravněných dílů půdních bloků“ a „Podopatření údržba zatravněných drah soustředěného odtoku“.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Údaje o podílu alokovaných finančních zdrojů z PRV, informace o změnách v erozní ohroženosti pozemků a velikosti zatravněných ploch.

4.3.3 ORGANICKÁ HMOTA V PŮDĚ A OPATŘENÍ NA JEJÍ ZACHOVÁNÍ A ZVÝŠENÍ

Cílem těchto aktivit je zvýšení podílu organické hmoty v půdě a zlepšit retenční schopnosti zemědělské půdy.

*Gestoři: Ing. M. Budňáková (Sekce ekologického zemědělství, komodit, výzkumu a vzdělávání, MZe),
Ing. J. Haluzová (Sekce pro fondy EU)*

Obecný popis plnění opatření

Postupný pokles obsahu organické hmoty v půdách (dehumifikace), který je způsoben především nedostatkem statkových hnojiv, je nutné nahrazovat využíváním zeleného hnojení, posklizňových zbytků či alternativními hnojivy, např. komposty apod. S úbytkem humusu souvisí také potlačení biologického oživení půdy a narušení látkových koloběhů v půdě. Zásadní vliv na obsah humusu má využití půdy, kdy vyšší obsah vykazují půdy zatravněné než půdy pravidelně orané, a problémem je nedostatečné doplňování kvalitní organické hmoty do půdy. V České republice nelze určit jednoznačný trend vývoje obsahu humusu. Z tohoto důvodu bylo v rámci Agrochemického zkoušení zemědělských půd (AZZP) započato se stanovováním obsahu organické hmoty v odebraných vzorcích půd. Tato aktivita započala v roce 2017, a bude ukončena v roce 2022. Z dosavadních zjištění vyplývá, že ke snížení obsahu humusu došlo na půdách po jejich odvodnění (především hydromorfní a semihydromorfní půdy a oglejené subtypy půd), a to o 5–15 % v závislosti na půdním typu. Opatření proti ztrátě organické hmoty v půdě se přímo věnuje nastavení DZES 6, každoročně je prostřednictvím tohoto standardu zajištěno doplnění organické hmoty na 20 % výměry každého zemědělského podniku, což představuje cca 500 tis. ha.

Dosažené výsledky

Od roku 2017 se organická hmota stanovuje a vyhodnocuje v agendě Agrochemického zkoušení zemědělských půd. Doposud bylo prozkoušeno 25 tisíc vzorků, tj. z 370 tis. ha půdy. Ročně je analyzováno 5 100 vzorků, což je limitováno kapacitou laboratoří, tj. 7,2 % z celkového ročního (75 000) objemu vzorků. Úkol je trvale zakotven v této agendě.

Novela zákona o hnojivech č. 156/1998 Sb., pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd (zákon o hnojivech), ve znění pozdějších předpisů byla zveřejněna ve Sbírce zákonů pod č. 299/2021 Sb. Platnost novely je dnem rozeslání, tj. 13. srpna 2021 a její účinnost e od 1. října 2021.

K největším a nejdůležitějším změnám dochází v § 9 „Používání hnojiv, pomocných látek pomocných půdních látek, rostlinných biostimulantů, substrátů, upravených kalů a sedimentů“.

Je stanoveno, že pro určování potřeby hnojení se vychází z koeficientů odběru živin rostlinami (tyto jsou specifikovány v prováděcím předpise k zákonu o hnojivech, kterým je vyhláška č. 377/2000 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv). Dále se zavádí, že zemědělští podnikatelé jsou povinni vést evidenci o výnosu sklizeného hlavního a vedlejšího produktu s výjimkou trvalých travních porostů. Nová progresivní změna se týká zemědělských podnikatelů, kteří hospodaří na výměře větší než 20 ha dle evidence využití půdy podle uživatelských vztahů, kteří jsou povinni vést evidenci o hnojivech v elektronické formě. Do konce ledna ji za předešlý kalendářní rok mají předávat na ÚKZÚZ, a to v elektronické podobě ve stanoveném formátu. Povinnosti vést elektronickou evidenci hnojiv má účinnost od 1. 1. 2022.

Pro období nové finanční perspektivy je na evropské úrovni navrhováno zařazení nového nástroje přímých plateb, celofaremní ekoplatba. Podmínkou této intervence je udržitelné hospodaření s organickou hmotou na minimálně 30 % standardní orné půdy, což představuje přibližně 750 tis. ha. Plnění bude sledováno v rámci vyhodnocení Strategického plánu SZP.

Finanční prostředky na realizaci opatření

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	1, 387	1, 387	1, 387	1, 387	1, 387	1, 387
Finanční podpora celkem: 8,322 mil. Kč						

Hodnocení opatření – splněno.

Činnost trvale zavedena v agendě AZZP. Screening organické hmoty půd ČR je dlouhodobých úkolem.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Finanční podpory v přímých platbách.

4.3.4 SLEDOVÁNÍ KVALITY PODZEMNÍCH A POVRCHOVÝCH VOD V SOUVISLOSTI S POUŽÍVÁNÍM HNOJIV A PESTICIDŮ

Cílem uvedených opatření je omezit zatížení půdy a následně vodních zdrojů nežádoucím znečištěním v souvislosti s používáním přípravků na ochranu rostlin opatření.

Gestor: Mgr. Martin Pták (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

Monitoring reziduí hnojiv a pesticidů v podzemních a povrchových vodách je součástí Rámcového programu monitoringu. Současný program monitoringu je sestaven na období 2019–2024.

Program situačního a provozního monitoringu podzemních vod je pravidelně aktualizován podle výsledků provozního monitoringu z předchozího období a s ohledem na požadavky NAP k bezpečnému používání pesticidů v ČR. Program monitoringu se vyvíjí také podle požadavků EU a na základě literární rešerše s cílem identifikovat další potencionální polutanty, nalézané v podzemních vodách v zahraničí. Přítomnost reziduí pesticidů a hnojiv v podzemních vodách je známa díky monitoringu celé řady rizikových látek. Výsledky monitoringu podzemních vod jsou ukládány do aplikace IS ARROW.

MŽP zajišťuje monitoring vybraných pesticidů pro potřeby hodnocení chemického stavu útvarů povrchových vod (tabulka 1b, příloha č. 3 NV č. 401/2015 Sb.) a dále monitoring pesticidů ze seznamu sledovaných látek, tzv. Watch Listu, podle článku 8b směrnice 2008/105/ES ve znění směrnice 2013/39/EU. 4. Watch List (aktuální) byl stanoven prováděcím rozhodnutím Komise č. 2022/1307 dne 22. 7. 2022. Do Watch Listu byly nově zařazeny tyto pesticidy azoxystrobin, diflufenikan a fipronil. Pesticidy zařazené v roce 2020 na tomto seznamu zůstávají. Monitoring těchto látek by měl být v ČR zahájen v roce 2023. V roce 2023 by měla být vydána revize směrnice 2008/105/ES o normách environmentální kvality, ve které by měly být doplněny další pesticidní látky mezi látky prioritní.

Monitoring pesticidů a jejich reziduí (metabolitů) v povrchových vodách je součástí monitoringu vodních útvarů v jednotlivých oblastech povodí, který průběžně provádějí s. p. Povodí a náklady hradí z vlastních prostředků. Zejména důležitý je tento monitoring ve vodárenských nádržích, kdy spolupracují s provozovateli vodáren. Povodí, s. p. předávají výsledky monitoringu ČHMÚ pro potřeby aplikace IS ARROW a výběr výsledků je součástí Zpráv o stavu vodního hospodářství ČR („Modré zprávy“).

Detailní seznam účinných látek včetně jejich vlastností, použití a toxicitě je zveřejněn na webových stránkách ČHMÚ v rámci informačního systému Pasportizace pesticidů (<http://hydro.chmi.cz/pasporty/>).

V rámci pravidelné revize má být revidována směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/105/ES ze dne 16. prosince 2008 o normách environmentální kvality v oblasti vodní politiky. Mezi prioritní látky je navrhováno doplnění několika látek ze skupiny pesticidů. Z důvodu provázanosti by měly být doplněny podobné látky do směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/118/ES o ochraně podzemních vod před znečištěním a zhoršováním stavu. Návrhy revizí těchto směrnic by Evropská komise měla zveřejnit podle aktuálního plánu koncem října. Česká republika by se měla podílet na projednávání návrhu v rámci probíhajícího předsednictví Radě EU.

Dále se MŽP podílí na transpozici směrnice o jakosti vody určené k lidské spotřebě. Do této směrnice byla doplněna řada látek ze skupiny pesticidů, které bude nutno nově monitorovat jako kvalitativní ukazatel v pitné vodě. Směrnice požaduje posouzení rizik pro celý zásobovací řetězec, tj. od přírodního zdroje po místo spotřeby, přičemž se bude jednat o třístupňové posouzení řízení rizik:

- 1) posouzení a řízení rizik částí povodí souvisejících s místy odběru surové vody určené k lidské spotřebě,
- 2) posouzení a řízení rizik každého systému zásobování (vodovodu),
- 3) posouzení rizik domovních rozvodných systémů vody (vnitřních vodovodů).

MŽP je spolugestorem prvního bodu. V rámci posouzení a řízení rizik částí povodí souvisejících s místy odběru surové vody určené k lidské spotřebě má být kladen důraz na identifikaci nebezpečí a náležité monitorování relevantních ukazatelů, jež mohou představovat negativní vliv pro jakost vody určené k lidské spotřebě a na základě identifikovaných negativních vlivů stanovení preventivních opatření.

Z hlediska znečištění vod spojeného s používáním hnojiv jsou sledovány sloučeniny dusíku a fosforu. Problematikou znečištění vod dusičnany ze zemědělských zdrojů se dlouhodobě zabývá tzv. nitrátová směrnice (Směrnice Rady 91/676/EHS), která je implementována do vodního zákona, nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programem a do zákona o hnojivech. Obsah dusičnanů ve vodách sleduje a vyhodnocuje MŽP, které zároveň ve spolupráci s VÚV TGM reviduje vymezení zranitelných oblastí dusičnany (ZOD), a to v intervalu 4 let. Zemědělské hospodaření ve zranitelných oblastech dále upravuje akční program nitrátové směrnice, který se v pravidelných čtyřletých intervalech reviduje. Od 1. července 2020 začaly platit podmínky 5. akčního programu.

Dosažené výsledky

Přítomnost znečišťujících látek ve vodách je známa díky monitoringu celé řady rizikových látek. Díky podrobnému monitoringu znečišťujících látek mohou být stanovena vhodná opatření, která předchází znečištění vod.

Finanční prostředky na realizaci opatření

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	39,5		16,38	16,4	23,3	24,3
Finanční podpora celkem: 119 880 000 Kč						

Hodnocení opatření – plněno průběžně.

Monitoring se bude vyvíjet s ohledem na vývoj evropské legislativy a také s ohledem na vývoj nařízení Evropského parlamentu a Rady o udržitelném používání přípravků na ochranu rostlin a změně nařízení (EU) 2021/2115 – v současné době směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání, které stanoví novou podobu Národního akčního plánu k bezpečnému používání pesticidů v ČR.

Pro pokračování podrobného monitoringu je potřeba zajistit v rozpočtech dílčích rezortů dostatečné finanční prostředky, aby nedocházelo k jeho redukci ve vazbě na redukci rozpočtů jednotlivých institucí (podniky Povodí, ČHMÚ). Budoucí vývoj zjevně směřuje k potřebě intenzivnějšího monitoringu některých stávajících a zejména též nových polutantů.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Počet sledovaných pesticidních látek, počet útvarů povrchových a podzemních vod dosahujících dobrého stavu v dotčených ukazatelích.

4.3.5 ZMĚNA ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY V OBLASTI PODPORY PĚSTOVÁNÍ ENERGETICKÝCH PLODIN

Cílem uvedených opatření je omezit zatížení půdy a následně vodních zdrojů nadměrnou erozí a chemickým znečištěním v souvislosti s pěstováním zemědělských plodin pro energetické využití.

Gestor: Ing. Karel Trapl, Ph.D. (Sekce ekolog. zemědělství, komodit, výzkumu a vzdělávání, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Plodiny pro energetické využití jsou pěstovány bez finančních podpor, a to zejména za účelem plnění závazných cílů EU v oblasti obnovitelných zdrojů energie a snižování emisí skleníkových plynů. Hlavním rámcem je Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů, jejímž gestorem je MPO.

Dosažené výsledky

Cíl snižování pesticidní zátěže v životním prostředí, včetně vod, je řešen a do budoucna bude řešen v rámci revize evropské legislativy, konkrétně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů. Revize této legislativy již probíhá a vychází z cílů strategie EU Farm to Fork a European Green Deal.

Finanční prostředky na realizaci opatření

Finanční podpora pěstování energetických plodin není poskytována již od roku 2010. Opatření není z tohoto důvodu relevantní a dlouhodobě je navrhováno jeho vypuštění.

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Finanční podpora celkem: 0 Kč						

Hodnocení opatření – nehodnoceno.

Je standardní součástí zemědělské politiky, dotační podpory nejsou uplatněny. Pokračování nebo rozvoj dalších aktivit se nepředpokládá.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Není navrhován.

4.3.6 PODPORA ROZVOJE EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ

Cílem opatření je přispět k omezení negativních vlivů zemědělského hospodaření na vodní zdroje a na stav zemědělské půdy.

Gestor: Ing. J. Makovský, Ph.D. (Sekce ekolog. zemědělství, komodit, výzkumu a vzdělávání, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Základním prvkem rozvoje EZ je „Akční plán pro rozvoj ekologického zemědělství.“ Byl schválen Vládou ČR v květnu 2021 a MZe byla uložena jeho implementace. Akční plán definuje základní cíle do roku 2027 a nástroje, pomocí kterých by se cílů mělo dosáhnout. Mezi cíle patří 22% podíl EZ na celkové rozloze zemědělské půdy v roce 2027, který navazuje na cíl strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“ dosáhnout v roce 2030 25% podíl EZ na celkové rozloze zemědělské půdy EU.

Významným prvkem rozvoje EZ jsou podpory ve SZP, převážně pak opatření/intervence EZ. Dalším významným počinem byla marketingová kampaň na podporu spotřeby biopotravin, realizovaná SZIF v letech 2019–2022 s ročním rozpočtem 30 mil. Kč. Spotřeba biopotravin je jedním ze zásadních vlivů, který vytváří poptávku a tím i potenciál k rozšíření EZ.

Dosažené výsledky

- schválení Akčního plánu pro rozvoj EZ v květnu 2021,
- navýšení rozlohy EZ z 505 tis. ha v roce 2017 na 575 tis. ha v roce 2022, tj. z cca 14% podílu na zemědělské půdě v LPIS na aktuálních cca 16,2% podíl,
- zavedení povinného 10% podílu biopotravin v projektech „Ovoce a zelenina do škol“ a „Mléko do škol“ od školního roku 2023/2024.

Propagační kampaň „My jsme bio“, realizovaná SZIF v letech 2019–2022, s roční alokací 30 mil. Kč. Předpokládá se kontinuální pokračování další kampaní. V rámci kampaně je realizována akce „Září měsíc biopotravin“ s akcemi na ekologických farmách, reklamní spoty v médiích, PR články a další akce.

Finanční na realizaci opatření

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mld. Kč]	1,32	1,36	1,34	1,44	1,39	1,5
Finanční podpora celkem: 8,35 mld.						

Hodnocení opatření – plněno průběžně, potřeba řešení přetrvává.

EZ se stále rozvíjí a cíle pro jeho rozvoj jsou stanovené dlouhodobě. Cíle pro rozvoj dané například strategií „Od zemědělce ke spotřebiteli“ nebo „Akčním plánem“ mají být dosaženy nejdříve v horizontu let 2027–2030.

Zásadním aspektem rozvoje EZ bude i nadále SZP, ve které je podporováno ekologické hospodaření, a investice do zemědělských a zpracovatelských podniků.

I nadále bude pokračovat podpora marketingové kampaně k biopotravinám. V současnosti je připravována na další 3 roky (2023–2025).

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Rozloha ekologicky obhospodařovaných ploch (2022: 575 130 ha, 2017: 505 383 ha), počet ekologických podnikatelů (2022: 6 306 subjektů, z toho 5 055 zemědělců, 2015: 5 274 subjektů a z toho 4 397 zemědělců).

4.3.7 PODPORA PRINCIPŮ PRECIZNÍHO ZEMĚDĚLSTVÍ

Cílem opatření je přispět k obnově retenčních a infiltračních schopností zemědělské půdy a zvýšit tak odolnost vůči dopadům zemědělského sucha. Postupné zavádění principů precizního zemědělství dále přispěje k omezení kontaminace vodních zdrojů nežádoucím znečištěním, zejména pesticidy.

Gestor: Ing. Martin Liška (Odbor precizního zemědělství, výzkumu a vzdělávání)

Obecný popis plnění opatření

Účelem programu „*Biologická ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin*“ je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence proti šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou. Dále pak omezení případné kontaminace vod látkami, které mohou být charakterizovány jako potenciální endokrinní disruptory s negativními dopady na zdraví obyvatel. Úspěšně se daří zvyšovat zájem o využívání biologických přípravků na ochranu rostlin. Výsledný zdravější porost plodiny přispívá ke zvyšování retenčních a infiltračních schopností půdy. Biologické přípravky jsou v souladu s ekologickými strategiemi EU a přispívají k plnění cílů snižování používání chemických pesticidů.

Dosažené výsledky

Dlouhodobě se daří zvyšovat zájem zemědělců o alternativy používání chemických pesticidů. Počet žadatelů postupně roste, v roce 2017 byl 149 žadatelů, v letošním roce toto číslo dosáhlo 175 žadatelů. Tento stav jasně odpovídá aktuální situaci, kdy postupně roste rezistence škodlivých organismů vůči běžným pesticidům a je potřeba hledat alternativy. Současně klesá nabídka využitelných účinných látek. Byl zaznamenán zájem o další rozšiřování dotačního programu o nové zemědělské plodiny.

Finanční prostředky na realizaci opatření

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	8,6	10,4	13,0	16,7	17,8	24,6
Finanční podpora celkem: 91,1 mil. Kč						

Hodnocení opatření – plněno průběžně.

V souvislosti s aktuálními směry evropského zemědělství je velice pravděpodobné, že se tyto směry pěstování rostlin budou nadále těšit stále většímu zájmu pěstitelů. Proto se podařilo renotifikovat dotační program pro nové dotační období. Vynaložené finanční prostředky zajistily dlouhodobý zájem pěstitelů o biologické metody ochrany rostlin. Finanční možnosti dotačního programu jsou v současné době vzhledem ke stavu veřejných financí omezené a je velice nepravděpodobné, že by v blízké době došlo k obratu. Z těchto důvodů je nezbytné hledat další směry podpory precizního zemědělství prostřednictvím reorganizací nově vzniklého odd. precizního zemědělství. Pozitivní trend musí pokračovat, vyhodnocení vkládaných finančních prostředků informuje o účinnosti.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Podpora dalších směrů precizního zemědělství v rámci odd. precizního zemědělství, výkaz vynaložených nákladů na uplatňování precizního zemědělství a počet praktikujících zemědělců.

4.3.8 PODPORA PROVÁDĚNÍ KOMPLEXNÍCH POZEMKOVÝCH ÚPRAV

Cílem opatření je integrování pozemkové držby do optimálního vlastnictví ucelených půdních bloků a dále přispět prostřednictvím „společných zařízení“ k omezení eroze, zvýšení retardace odtoku srážkových vod a prevenci povodní.

Gestor: Ing. Antonia Nolfová (Sekce pro fondy EU)

Obecný popis plnění opatření

Pozemkovými úpravami dochází k novému uspořádání pozemků a zabezpečuje se jimi přístupnost a využití pozemků pro racionální hospodaření vlastníků půdy. Součástí návrhu pozemkových úprav je plán společných zařízení, který zahrnuje opatření sloužící ke zpřístupnění pozemků, protierozní a vodohospodářská opatření zaměřená zejména na snižování nepříznivých účinků povodní a sucha a opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí.

Dosažené výsledky

Realizací plánů společných zařízení dochází mimo jiné k úpravám DVT, k budování nových nádrží, k protipovodňovým úpravám jako jsou např. suché nádrže (pro nárazové zdržení vody v krajině) nebo malé vodní nádrže (pro retenci vody v krajině), které jsou dále využitelné v obdobích sucha. Tím se pozemkové úpravy podílejí výrazně na odstraňování negativních dopadů klimatických změn a řešení odtokových poměrů v krajině.

Pozemkové úpravy jsou hrazeny jak ze státního rozpočtu (Všeobecná pokladní správa – VPS, Rozpočet SPÚ – RSPÚ), tak i z finančních zdrojů/fondů EU (PRV, OPŽP, NPO).

V rámci PRV bylo k 30. 9. 2022 podpořeno 329 projektů za 3,27 mld. Kč, z toho 500,6 mil. Kč bylo vyplaceno na vodohospodářská a protipovodňová opatření a opatření pro omezení dopadů zemědělského sucha.

Finanční prostředky na realizaci opatření

rok/[mil. Kč]	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PRV (předfin.)	1 015	1 051	958	134	34,6	4,2
VPS+RSPÚ	960	963	900	1 358	2 858	1 471,0
OPŽP (předfin.)	0	0	17,1	3,5	24,1	5,0
NPO (předfin.)	0	0	0	0	65	237,0
celkem	1 975	2 014	1 858	1 495,5	2 981,7	1 717,2
PRV (propl.)	100,8	824,7	1 016	949	379,3	0
Finanční podpora celkem: 10 324,2 mil. Kč (ke konci roku 2021)						

Zdroj: MZe, Sekce pro fondy EU (14000) a SPÚ

Pozn.: PRV (předfin.) – předfinancování pozemkových úprav z národních zdrojů,

PRV (propl.) – proplacení pozemkových úprav z evropských zdrojů,

VPS – Všeobecná pokladní správa,

RSPÚ – Rozpočet SPÚ,

OPŽP – Operační program Životní prostředí,

NPO – Národní plán obnovy,

Údaje o financování pozemkových úprav z VPS a RSPÚ jsou včetně návrhových prací.

Hodnocení opatření – plněno průběžně.

Podpora pozemkových úprav z národních a evropských zdrojů bude probíhat i nadále. Jedná se o jedno z nejdůležitějších opatření k pozitivním strukturálním změnám v krajině s velmi pozitivními efekty na omezení eroze, zadržení vody v krajině a podpory biodiverzity. Do konce roku 2023 bude ještě pokračovat realizace pozemkových úprav z financí Národního plánu obnovy. Příjem žádostí o dotaci na pozemkové úpravy dle Strategického plánu SZP na období 2023–2027 by měl být spuštěn v roce 2023.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Rozloha [ha] realizovaných pozemkových úprav doprovázených výčtem vodohospodářských a protipovodňových opatření, a opatření pro omezení dopadů zemědělského sucha.

4.4 ZVÝŠENÍ RETENČNÍ A AKUMULAČNÍ SCHOPNOSTI KRAJINY

4.4.1 OBNOVA PŘÍROZENÝCH FUNKCÍ VODNÍCH TOKŮ A NIV

Cílem opatření je zvýšení odolnosti ekosystémů vůči suchu a obnova ekosystémových funkcí přirozených vodních toků.

Gestor: Mgr. Ladislav Faigl (Sekce vodního hospodářství, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Realizace opatření přispívá k obnově přirozeného vodního režimu krajiny a ke zvýšení odolnosti území vůči suchu včetně posílení biodiverzity. Jedná se o komplexní a integrovaný způsob řešení, který vychází mj. z požadavků „*Rámcové směrnice vod*“, realizují se konkrétní řešení obsažené v Plánech povodí, tedy na úrovni Dílčích povodí, Národních povodí a Mezinárodních povodí.

Dosažené výsledky

V rámci 2. plánů povodí bylo pro období 2015-2021 navrženo celkem 521 opatření v oblasti zajištění odpovídajících hydromorfologických podmínek vodních útvarů, umožňujících dosažení dobrého ekologického stavu nebo dobrého ekologického potenciálu, které odpovídají cílům opatření obnova přirozených funkcí vodních toků a niv. Ke konci roku 2021 bylo z těchto opatření dokončeno nebo realizace probíhala u 261 opatření, 78 opatření bylo zrušeno a realizace 182 navržených opatření nebyla zahájena, nicméně po revizi a aktualizaci budou uplatňována v navazujících 3. etapě plánů povodí pro období do roku 2027, schválených vládou v lednu 2022. Ty obsahují celkem 325 opatření k zajištění odpovídajících hydromorfologických podmínek vodních útvarů, umožňujících dosažení dobrého ekologického stavu nebo dobrého ekologického potenciálu.

Finanční prostředky na realizaci opatření

Finanční náklady na výše uvedená opatření z 2. plánů povodí činí 5 029 mil. Kč. Předpokládané finanční náklady na opatření pro 3. etapu plánů povodí dosahují objemu 6 123 mil. Kč. Finanční prostředky na opatření v plánech celkem: 11,152 mld. Kč.

Finanční prostředky na realizaci alokované v jednotlivých letech nelze uvést, neboť v ročním kroku nejsou sledována a většina z nich je víceletá. Rovněž plánovací období podle *Rámcové směrnice vod* (2. a 3. období v letech 2015–2027) nekorespondují s vykazovanými údaji pro plnění Koncepce na ochranu před následky sucha.

Hodnocení opatření – plněno průběžně.

Množství opatření nezbytných pro obnovu přirozených funkcí vodních toků a niv je velké, a není možné je realizovat v průběhu jednoho plánovacího období. Dosud máme za sebou dvě plánovací období, třetí bylo zahájeno schválením národních plánů povodí v lednu 2022. Předpokládá se, že 4. plánovací období se v dohledné době začne připravovat. Obnova přirozených funkcí vodních toků a niv je tedy dlouhodobý úkol, který vyžaduje víceletou, nákladnou realizaci.

Rychlejší naplňování opatření s výše uvedeným zaměřením omezují především nevyjasněné nebo komplikované vlastnické poměry v dotčeném území a nesouhlasy vlastníků pozemků. Typický je tento důvod pro revitalizační opatření, která často vyžadují na větší plochy privátních pozemků. Překážkou jsou též finanční a ekonomické důvody (nepřidělená dotace, vyčerpaná alokace apod.), případně technická neproveditelnost. V případě, že opatření nebylo realizováno v původně plánovaném rozsahu a termínu, je převzato po příslušné revizi a úpravě dle aktuálních potřeb do následujícího plánu povodí.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Počet realizovaných opatření z plánů povodí během plánovacího období a rovněž údaje o počtech lokalit s dosaženým dobrým stavem.

4.4.2 REGULACE ODTOKU Z MELIORAČNÍCH ODVODŇOVACÍCH ZAŘÍZENÍ

Cílem uvedeného opatření je umožnit regulaci („zpomalení“, retardaci) odtoku vody z melioračních zařízení na vhodných místech a tím umožnit v suchých obdobích zadržet vodu v půdním profilu v okolí odvodňovacích detailů tzv. podmokem.

Gestor: doc. Ing. Zbyněk Kulhavý, CSc. (VÚMOP)

Obecný popis plnění opatření

Regulaci odtoku drenážní vody (například instalací regulačních prvků v šachticích melioračních soustav nebo v provedení bez šachtic) dlouhodobě rozvíjí VÚMOP. Opatření kromě výše uvedených cílů snižuje také nároky na závlahovou vodu (na pozemcích současně odvodněných i zavlažovaných) a omezením odtoku drenážních vod do recipientů snižuje rizika znečištění povrchových vod produkty vznikajícími intenzivním promýváním půdního profilu.

Dosažené výsledky

Dotační podpora a program na uplatnění regulačního odtoku z melioračních drenáží nebyl v uplynulém období zaveden. Hlavním důvodem jsou legislativní překážky, vyplývající ze složité vlastnické struktury těchto staveb. Meliorační detail (POZ) přešel zákonem o zemědělské půdě do vlastnictví majitelů pozemků, přitom evidujeme nejčastěji několik i mnoho desítek vlastníků jedné stavby odvodnění. HOZ je ve vlastnictví státu a je nejčastěji spravované SPÚ.

Na podporu otevření programu byly realizovány následující kroky:

- (2017) vydána metodika Postupy pro dosažení udržitelnosti hydromelioračních opatření v podmínkách ČR (VÚMOP) ISBN 978-80-87361-75-7,
- (2020) představen Plán opatření pro řešení sucha prostřednictvím pozemkových úprav a adaptací hydromeliorací v horizontu 2030 (MZe, SPÚ, VÚMOP),
- (2021) Zpřesnění vrstvy potenciálních ploch vhodných k regulaci odtoku z odvodňovacích systémů v ČR (VÚMOP, SPÚ),
- (2022) vypsán OPŽP, opatření 1.3.5 Odstranění či eliminace negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině v rámci programového období 2021–27,
- aktivní spolupráce VÚMOP a ZS ČR resp. ASZ ČR při zvyšování povědomí zemědělské veřejnosti o dosahovaných efektech modernizace odvodňovacích staveb (video, semináře).

Finanční prostředky na realizaci zatím nebyly, podpory v oblasti VaV byly poskytovány na metodiky aplikace regulačních prvků. V dalším programovém období SFŽP je podpora plánovaná a umožní realizace v praxi.

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[Kč]						
Finanční podpora celkem: 0 Kč						

Hodnocení opatření – neplněno, potřeba řešení přetrvává.

Hlavním důvodem neplnění je obtížnost vodoprávního projednání změn nakládání s vodami (původně jednofunkční odvodnění umožňuje realizovat podzemní retenci a akumulaci vod a v optimálním případě závlahu drenážním podmokem) z důvodu vysokého počtu majitelů jedné stavby zemědělského odvodnění. Dalšími, nikoli zásadními důvody pro jednotlivé realizace opatření, jsou nízká informovanost žadatelů (i projektantů) o možnostech technického řešení a efektech modernizace a také neúplnost archivů projektové dokumentace stávajících staveb.

Od roku 2020 je nad rámec dotačního titulu připravována ve spolupráci s SPÚ podpora realizací prostřednictvím pozemkových úprav (zpracována koncepce uplatnění těchto opatření v KoPÚ, v plánu je příprava manuálu pro projektanty).

Z tohoto důvodu jsou navrženy následující aktivity, zvyšující potenciál přípravy realizací (je v souladu s dotačním programem OPŽP):

- navrhnout legislativní řešení zvyšující úspěšnost vodoprávních řízení v dané oblasti,
- podpořit informovanost o principech regulace i způsobech modernizací drenážního odvodnění,
- zahájit digitalizaci projektové dokumentace z archívů bývalé ZVHS,
- připravit generel odvodňovacích staveb jako metodický a faktický přehled a způsob vyhodnocování souvisejících datových zdrojů,
- v činnostech respektovat funkční souvislosti HOZ ve vlastnictví státu a POZ – tzv. odvodňovacího detailu ve vlastnictví převážně privátních subjektů.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Počty instalovaných regulací spolu s údajem o poskytnuté podpoře.

4.4.3 OBNOVA PŘÍROZENÝCH VODNÍCH PRVKŮ V KRAJINĚ

Cílem opatření v ploše povodí pro zajištění stability vodního režimu v krajině je v maximální možné míře zvýšit retenci vody v krajině, snížit a zpomalit povrchový odtok vody a zajistit doplňování podzemních vod.

Gestor: Ing. Linda Stuchlíková (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

Přírozenými vodními prvky v krajině rozumíme prameniště, mokřadní biotopy (tůň, nivní louky, pobřežní lemy vodních toků a šterkové říční lavice, mokřadní plochy, mokřadní vrbiny a olšiny, lužní lesy, rašeliniště, vrchoviště aj.), boční a odstavená ramena vodních toků, periodicky průtočná boční koryta apod. Obnova těchto vodních prvků je dlouhodobě podporována z OPŽP, programu POPFK a PPK a od roku 2022 i v rámci evropského dotačního programu Národní plán obnovy – Podpora obnovy přírodních funkcí krajiny, přičemž výše dotace se pohybuje v rozmezí 60–100 % celkových způsobilých výdajů. Od 1. března 2016 je v rámci Kontroly podmíněnosti (CrossCompliance – CC) chráněn před poškozením nový krajinný prvek – mokřad, sloužící k zajištění retence vody v zemědělské krajině.

Dosažené výsledky

Plnění tohoto opatření spočívá v řadě drobných akcí. Z národních programů jsou realizovány stovky až tisíce drobnějších projektů zaměřené především na tvorbu a obnovu mokřadů a tůní a výsadbu dřevin do zemědělské krajiny. Pro správné naplnění cíle je zapotřebí přirozené vodní prvky nejen obnovovat, ale i nadále chránit ty stávající. Pro obnovu pramenišť a mokřadních biotopů jsou vhodné zejména podmáčené plochy, jejichž hospodářské využití není ekonomicky efektivní nebo takovou obnovu (byť i jen dílčí) nevylučuje, vznikající často v místech nefunkčních melioračních odvodňovacích zařízení.

Pro podporu realizace opatření vznikla i řada podpůrných nástrojů, např. Katalog přírodních blízkých opatření pro zadržení vody v krajině (2018), Zavádění retenčních a infiltračních adaptačních opatření v povodí Moravy (2017), standardy AOPK ČR (např. Vytváření a obnova tůní), Pracovní postupy eliminace negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině (2013) a další pomůcky, které jsou zveřejňovány na internetových stránkách AOPK ČR a Sucho v krajině – STRATEGIE OCHRANY PŘED NEGATIVNÍMI DOPADY SUCHA.

Celkové náklady vynaložené na realizaci tohoto opatření v krajině nejsou známy, neboť sledována je širší skupina opatření zaměřená na posílení přirozené funkce krajiny, která mimo jiné zahrnuje obnovu krajinných prvků a struktur, obnovu ekostabilizačních funkcí vodních a na vodu vázaných ekosystémů a podporu biodiverzity (tj. obnovu mimolesní zeleně, revitalizaci vodních toků a obnovu tůní, mokřadů a rybníků apod.).

Finanční prostředky na realizaci opatření

suma všech příslušných dotačních titulů						
rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	884,9	1320,4	816,3	2523,2	303,8	88,4
Finanční podpora celkem: 5,9 mld. Kč						

Hodnocení opatření – splněno částečně, potřeba řešení přetrvává.

Jedná se o průběžné opatření, s jehož finanční podporou se na MŽP počítá i v následujících letech.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Plocha obnovených či vytvořených vodních a mokřadních biotopů [ha].

4.4.4 OPATŘENÍ NA LESNÍ PŮDĚ

Cílem opatření je zachování vyrovnané vodní bilance v krajině a udržení stabilních a odolných lesních ekosystémů.

Gestor: Ing. Petr Uzel (Sekce lesního hospodářství, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Opatření obsahuje 3 samostatné aktivity:

- opatření v rámci § 24 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů – podpora výsadby melioračních a zpevňujících dřevin,
- opatření v rámci nařízení vlády č. 30/2014 Sb., o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti, ve znění pozdějších předpisů – finanční příspěvky na obnovu, zajištění a výchovu porostů do 40 let věku – meliorační a zpevňující dřeviny,
- operace PRV 8.1.1 Zalesňování zemědělské půdy – zalesnění ploch vhodných pro zalesnění (nevhodných k zemědělské produkci).

Dosažené výsledky

U opatření v rámci § 24 lesního zákona dochází vlivem navyšování sazeb u opatření nařízení vlády č. 30/2014 Sb., a otevřením možnosti čerpání finančních příspěvků i pro státní podniky k částečnému odlivu některých žadatelů od opatření v rámci § 24 lesního zákona do opatření v rámci nařízení vlády č. 30/2014 Sb.

U opatření v rámci nařízení vlády č. 30/2014 Sb., došlo několika novelizacemi proběhlých v letech (2018, 2020, 2022) k výraznému nárůstu sazeb ve prospěch melioračních a zpevňujících dřevin. Tyto změny průběžně vedou k postupnému nárůstu využívání podpory i k nárůstu objemu vyplacených peněz. Řádově u tohoto opatření objemy vyplacených peněz v posledních letech dosahují 1 miliardy Kč.

Opatřeními dle § 24 lesního zákona a nařízením vlády č. 30/2014 Sb., podporujícími obnovu lesa melioračními a zpevňujícími dřevinami (MZD) byly dohromady za jednotlivé roky realizovány následující výměry:

v roce	2017	2018	2019	2020	2021	2022
úhrnem [ha] MZD	4 831	4 590	6 449	9 216	11 070	16 564*

* údaje jsou k 10. 12. 2022

V rámci operace PRV 8.1.1. Zalesňování zemědělské půdy je u tohoto opatření vykazováno založení lesního porostu, na které byl vzhledem k předpokládanému konci programového období v roce 2021 zastaven příjem žádostí. V roce 2022 byla znovu obnovena možnost podat žádost o založení lesního porostu, které SZIF přijímá do 30. 11. 2022 a administruje až v roce 2023. Z toho důvodu nejsou v rámci operace PRV 8.1.1 vykazovány za roky 2021 a 2022 žádné údaje.

Finanční prostředky na realizaci opatření

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	189,1	216,1	472,8	604,3	910,3	1 362,5*
z toho op. PRV:	3	3,2	2	0,7		
Finanční podpora celkem: 3 755,1 mil. Kč						

* údaje jsou k 10. 12. 2022

Hodnocení opatření – naplňováno průběžně, potřeba řešení přetrvává.

- U opatření v rámci § 24 lesního zákona se na základě dlouhodobého srovnání předpokládá zachování současného rozsahu finančních nákladů v řádu jednotek milionu Kč i v následujících letech.
- V opatření v rámci nařízení vlády č. 30/2014 Sb., bylo v roce 2021 z důvodu jeho významu v adaptaci na změnu klimatu a zvyšujícím se finančním nárokům ovlivněných proběhlou kůrovcovou kalamitou začleněno i do Národního plánu obnovy ČR, čímž bylo po dobu následujících 3 let (do roku 2023) zajištěno jeho financování z evropského nástroje pro oživení a odolnost (RRF).
- V případě použití fondů EU v PRV (na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z EZFRV a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2220 ze dne 23. 12. 2020, které umožňuje poskytovat podpory z EZFRV i v letech 2021 a 2022) je přijímání a proplácení podaných žádostí zajištěno kontinuálně, a to i v roce 2022. S poskytováním podpory na opatření zalesňování zemědělské půdy je počítáno i v návazném Strategickém plánu SZP v období 2023–2027.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Plocha zalesnění/obnovy lesa MZD [ha].

4.5 PODPORA PRINCIPŮ ZODPOVĚDNÉHO HOSPODAŘENÍ S VODOU NAPŘÍČ SEKTORY

4.5.1 PODPORA OPATŘENÍ NA SNIŽOVÁNÍ SPOTŘEBY VODY V ENERGETICE A V PRŮMYSLU

Cílem opatření je snížit požadavky na odběry povrchových a podzemních vod v energetice a průmyslu a zvýšit odolnost těchto klíčových hospodářských odvětví vůči suchu a nedostatku vody.

Gestor: Ing. Pavel Kloboučník (Sekce fondů EU, MPO)

Obecný popis plnění opatření

Podpora realizace opatření v průmyslu a energetice zaměřených na snížení spotřeby vody byla realizována již v programovém období 2014–2020 v rámci Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK), tj. Programu Expanze, Programu Nemovitosti, Programu Inovační vouchery a Programu Inovace. Snížení spotřeby vody je podporováno i v rámci Národního plánu obnovy, komponenty 2.7 Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda a podpora trvale udržitelného hospodaření s vodou. Optimalizace spotřeby vody v průmyslu a energetice je také jednou z priorit i pro programové období 2021+ v rámci Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK).

Dosažené výsledky

Program Expanze – jedná se o program v rámci OP PIK v prioritní ose 2 na podporu a rozvoj malých a středních podniků. V rámci programu bylo možné žádat o úvěry a záruky. Úvěry byly poskytovány v rozsahu od 650 tis. Kč do 60 mil. Kč, přičemž podpora byla stanovena až do výše 45 % způsobilých výdajů. Doba splatnosti úvěru činí až 10 let s možností odkladu splátek na 4 roky. Jedná se o bezúročný úvěr spolu s možností finančního příspěvku na úhradu úroku dalšího spolufinancujícího úvěru. Záruka se poskytuje až do výše 80 % jistiny zaručovaného úvěru, který se pohybuje v rozmezí od 1 do 60 mil. Kč a délka ručení nepřesahuje 10 let. Podporované aktivity z programu Expanze byly zaměřeny i na efektivní využívání vody v průmyslu, tj. posílení aktivit průmyslových podniků v efektivnějším nakládání s vodou s cílem reagovat na rizika spojená s projevy sucha, tedy především potenciálního nedostatku vody pro zajištění výroby a tím možného snížení výkonu ekonomiky. Úprava těchto podmínek byla platná od 3. 9. 2018. Pro tento program bylo alokováno celkem 17,33 mld. Kč, z toho úvěrová část programu činila 9,77 mld. Kč a záruční část 7,55 mld. Kč.

Program Nemovitosti – jedná se o program v rámci OP PIK v prioritní ose 2 zaměřený na zvýšení využitelnosti infrastruktury pro podnikání. Malé a střední podniky mohly v rámci tohoto programu realizovat opatření zaměřená na úsporu vody (retenci, recyklaci vody, využití šedých vod apod.) jako součást komplexních projektů revitalizace budov pro podnikání a bezprostřední připojené infrastruktury. Výzvy pro oblasti cestovního ruchu (IV. výzva) a pro uhelné regiony. V. výzva byla vyhlášena 16. července 2019, příjem žádostí byl ukončen v březnu 2020. Dotační podpora na jednotlivé projekty činí 1–40 mil. Kč (V. Výzva), resp. až 100 mil. Kč (IV. Výzva). Míra podpory činí 45 % z celkových uznatelných nákladů pro malé a 35 % pro střední podniky. Alokace na Výzvu IV. činila 0,6 mld. Kč a alokace na Výzvu V. činila 1,4 mld. Kč.

Program Inovační vouchery – OP PIK nabízel v rámci VI. výzvy vyhlášené v červenci 2020 podporu do maximální výše 85 % z prokázaných způsobilých výdajů v případě, že se projekt zaměřuje na posílení aktivit MSP v efektivnějším nakládání s vodou s cílem reagovat na rizika spojená s projevy sucha, tedy především potenciálního nedostatku vody pro zajištění výroby a tím možného snížení výkonu ekonomiky, resp. podporu formou dotace od 50 do 425 tis. Kč příjemcům podpory z oblasti malých a středních podniků. Oblasti pro získání inovačního vouchery, s maximální výší podpory 85 %, musely být zaměřeny na optimalizaci spotřeby vody v rámci samotného výrobního procesu, resp. na zavádění technologických změn a inovací,

jejichž cílem je primární snížení spotřeby vody, případně i úplná eliminace potřeby vody, na recyklaci vody ve výrobních podnicích v odvětvích s vysokou spotřebou vody (potravinářský, papírenský, chemický, textilní, energetika apod.), na instalaci uzavřených cirkulačních okruhů namísto lineárních/otevřených, na následné využívání šedé/využité provozní vody v různých procesech, provozech a operacích – instalace vhodných filtračních technologií (např. filtrace pro vody znečištěné pouze tuhými látkami) a pro přípravu vody k dalšímu jinému využití v rámci podniku, včetně sociálních zařízení. Dále na optimalizaci využívání vody v obslužných provozech podniků (mimo hlavní výrobní proces) – údržba, logistika, doprava, sociální zařízení, na snižování ztrát vody v uzavřených okruzích nebo rozvodech vody, na využívání potenciálu odpadní páry (záchyt a odběr tepla a další využití v podniku) a kondenzátu, na optimalizaci technologie chlazení (náhrada otevřených chladicích věží se skrápěním adiabatickým chlazením) a najímání a využívání dešťové vody. Alokace výzvy činila 150 mil. Kč.

Program Inovace – OP PIK – v rámci prioritní osy 1 OP PIK (Výzva VII a VIII) se osvědčila úprava výběrových kritérií, resp. bonifikace procesních inovací za účelem optimalizace spotřeby vody, recyklace vody, využití šedé vody, zabránění ztrát vody. U poslední Výzvy IX OP PIK Inovace – inovační projekt toto kritérium bylo upraveno na kritérium hodnotící míru zapojení žadatele a projektu do řešení některé z témat zahrnutých do zásad oběhového hospodářství pro produkt nebo pro jeden nebo více energetických nebo materiálových toků, mezi které využití vody ve výrobním procesu jistě patří. Podpora byla v rámci programu určena pro malé a střední podniky, vč. velkých podniků pod kódem intervence 065. Výše dotace od 1 mil. Kč do 100 mil. Kč a míra podpory podle velikosti podniku 45/35/25 %. Totéž platí pro aktualizaci programů Potenciál (Výzva VIII) a Aplikace (Výzva IX), které také pod kódem intervence 065 umožnily přihlásit se o podporu i velkým podnikům. V rámci kódu intervence 065 (část zaměřená na hospodaření s vodou) žadatel vyčíslil/popsal úsporu vody v rámci adaptace proti změně klimatu – projekt musel zřetelně a prokazatelně vymezit úspory vody v celkovém rozsahu činnosti projektu, jednalo se o úspory vody v úhrnu celého výrobního procesu a prokazatelně definování spotřeby vody ve výrobním procesu před a po zavedení nového technologického postupu/technologie/konstrukčního řešení atd. nebo projekt musel prokazatelně zdokonalovat postupy/technologie/konstrukční řešení atd., které se zabývají úpravou/čištěním znečištěné průmyslové vody (toxickými látkami, anorganickými průmyslovými kaly, průmyslovými tuky a oleji, radioaktivitou, mikrobiálním znečištěním apod.) anebo musela být zřetelně a prokazatelně vymezena úspora/efekt, který bude výsledkem inovovaného produktu. Alokace pro výzvy výše uvedených programů činila 5,3 mld. Kč.

Program Poradenství II – OP PIK – v rámci Programu Poradenství II byla vyhlášena výzva na podporu provedení „vodního auditu“ pro podniky. Předložení zpracovaného „vodního auditu“ je předpokladem pro podání žádosti o podporu na realizaci opatření zaměřených proti suchu v rámci NPO a OP TAK. Udržitelnost projektů „vodního auditu“ lze doložit provedením doporučení uvedených ve zprávě z vodního auditu či získáním značky Odpovědného hospodaření s vodou (OHV) Ministerstva životního prostředí. Metodika pro hodnocení OHV je úzce provázána s metodikou pro zpracování vodního auditu. Hodnocení je rozšířeno o oblasti zájmu MŽP. Program je v současné době otevřen všem podnikům, jejichž převažující ekonomická činnost spadá do kategorie C (Zpracovatelský průmysl) CZ-NACE. Více je možné si přečíst na stránkách [MŽP](#).

Úspory vody v průmyslu – jedná se o program podpory z Národního plánu obnovy, komponenta 2.7 Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda, s celkovou alokací 1 mld. Kč. Výzva je zaměřena na 4 hlavní aktivity:

- úspora spotřeby vody v rámci hospodaření podniku zvýšením účinností rozvodů,
- úspora spotřeby vody v rámci hospodaření podniku snížením spotřeby vody technologií při zachování jejich produktivity,
- úspora spotřeby vody využitím dešťové vody v rámci hospodaření podniku,
- úspora spotřeby vody recyklací nebo cirkulací vody v rámci hospodaření podniku.

Podpora je určena pro všechny typy velikosti podniků a je zaměřena na celé území ČR. Žadatelé mohou realizovat opatření zaměřená na úsporu vody (recyklaci vody, zachytávání a využití dešťové vody, využití šedých vod apod.). Dotační podpora na jednotlivé projekty činí 1–5 mil. Kč. Míra podpory činí 40 % z celkových uznatelných nákladů.

V rámci výzkumného projektu TAČR „*Hospodárnější užívání vod v průmyslu a energetice ČR*“ byla zpracována certifikovaná metodika na tzv. vodní audit (podobnost s energetickým auditem), která pomůže příjemcům podpory technicky a ekonomicky určit kde je voda využívána, jaká je její spotřeba s ohledem na topografii místa, kde ušetřit vodu, jak se úsporně chovat apod.

Finanční prostředky na realizaci opatření

Za OP PIK/Program Expanze						
rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	1 200	2 200	2 600	5 905	620	1 600*
Za NPO komponentu 2.7 Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda						
rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]						381*
Finanční podpora celkem: 14 506 mil. Kč						

Hodnocení opatření

Na úrovni ČR je snahou dosáhnout v programovém období 2021+ trvale udržitelného hospodaření s vodou a optimalizace spotřeby vody v průmyslu a energetice. V sektoru průmyslu a výroby energie realizovat opatření s cílem úspory vody, snížení spotřeby a vytváření dostatečných zásob vody pro období jejího nedostatku (v době sucha vlivem změny klimatu).

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Počet realizovaných projektů.

4.5.2 PODPORA HOSPODAŘENÍ SE SRÁŽKOVÝMI VODAMI

Cílem hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích je především zachování přirozených odtokových podmínek v podobě, v jaké byly před urbanizací, což rovněž přispěje ke snížení spotřeby pitné vody a k ochraně jakosti povrchových vod zatížených přepadem z odlehčovacích komor jednotných kanalizačních systémů během srážkoodtokových událostí a snížení nároků na odběry vody z vodních zdrojů.

Gestor: Ing. Pavel Marták (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

Ke konci roku 2019 byl na MŽP dokončen a předložen vládě první strategický dokument týkající se problematiky hospodaření se srážkovými vodami s názvem „*Studie hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích*“ (dále jen „*Studie*“). V materiálu je definováno 6 strategických cílů vodního hospodářství urbanizovaných území v oblasti HDV, dále obsahuje popis současného stavu HDV v ČR, identifikuje jeho deficity a navrhuje změny pro jejich odstranění a dosažení strategických cílů. Naplnění strategických cílů má být dosaženo skrze 49 návrhů konkrétních změn. Ty jsou postupně realizovány.

V roce 2020 došlo k částečnému splnění úkolu L01 „Upravit priority hospodaření se srážkovými vodami na pozemku stavby v příslušných právních předpisech“. V rámci novelizace zákona o vodách je úpravou § 5, odst. 3 zákona dána nejvyšší priorita akumulaci a následnému využití srážkových vod. Od roku 2021 také probíhá plnění úkolu T01 „*Vytvořit regionální časové řady srážek a aktualizované tabulky čar náhradních vydatností a zahrnout vlivy změny klimatu*“, a to v rámci projektu PERUN (SS02030040) dílčího cíle 6.1. Standardizace návrhových hodnot srážek (regionální časové řady srážek, aktualizované tabulky a čáry náhradních vydatností) se zahrnutím možného vlivu změny klimatu. Projekt PERUN, zaměřený na výzkum klimatických extrémů, sucha a důsledků jeho prohlubování v České republice, byl podpořen v rámci 2. veřejná soutěž programu Prostředí pro život. Pro plnění úkolu T12 uzavřelo MŽP v roce 2020 smlouvu o vypracování analýzy s názvem „*Analýza dokumentů pro koncepční hospodaření se srážkovou vodou v obcích*“. Jejím hlavním účelem bylo provést rozbor dokumentů, které jsou nezbytné pro koncepční řešení srážkových vod na území obce ve vazbě na plánování měst a obcí, a poskytnout podklady pro OPŽP z hlediska možné finanční podpory těchto dokumentů. Zároveň analýza zohledňuje všechny relevantní informace o současné struktuře sídla, odvodnění a zeleně tak, aby mohla být efektivně plánována opatření ke zlepšení vodního režimu území. Finální verze analýzy byla odevzdána na začátku roku 2021.

Pro podporu pořízení systémů na akumulaci dešťové vody a její následné využití v segmentu rodinných a bytových domů je od roku 2017 otevřen dotační titul „Dešťovka“. Dotace je zaměřena na efektivní zachytávání a využití dešťové a odpadní vody. Zachycenou vodu lze použít na zalévání zahrady nebo jako vodu užitkovou. Přínosem je úspora výdajů a spotřeby pitné vody. V letech 2017–2021 byla dotace poskytována z národních prostředků SFŽP ČR v rámci NPŽP. Od října 2021 je podpora poskytována v rámci dotačních výzev programu Nová zelená úsporám, vyhlášených v rámci Národního plánu obnovy². V roce 2023 se předpokládá návrat k financování z NPŽP.

Opatření pro zlepšení hospodaření se srážkovou vodou v zastavěném území byla podporována rovněž z evropských prostředků v rámci OPŽP 2014–2020 v aktivitě 1.3.2. Zajistit povodňovou ochranu intravilánu a hospodaření se srážkovými vodami – „tzv. Dešťovka pro obce“. Cílem zmíněných opatření bylo mj. také odlehčení kanalizační sítě v případě přívalových a dlouhotrvajících dešťů a doplňování zásob podzemní vody.

V první polovině roku 2022 byl primárním zdrojem podpory pro projekty obcí v oblasti Hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu Národní plán obnovy¹, kde bylo pro žadatele připraveno 992 mil. Kč. Prostředky primárně sloužily k pokrytí nákladů u projektů předložených

---

² finance na podporu jsou poskytnuty ze státního rozpočtu, kam se po splnění stanovených cílů vrátí z evropského Nástroje pro oživení a odolnost

do OPŽP 2014–2020, na které již nezbyly volné finanční prostředky EU. Podporu ale získala i řada nových projektů.

Podpora hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu pro veřejné subjekty pokračuje i v novém programovém období OPŽP 21+ v rámci opatření 1.3.4, kde je pro žadatele připraveno 1 809 mil. Kč. Tyto prostředky slouží k realizaci opatření vedoucích ke zpomalení povrchového odtoku, pro podporu vsaku, ke zvýšení retence a akumulace srážkové vody včetně jejího dalšího využití a k realizaci zelených střech. Novinkou v OPŽP 21+ je možnost podpory opatření na využití šedé vody v budovách, budování prvků modro-zelené infrastruktury a také realizace opatření pro řízenou dotaci podzemních vod. Pro toto opatření byla dne 14. 9. 2022 spuštěna průběžná výzva, která by měla probíhat až do 31. 10. 2023.

Podpora hospodaření se srážkovými vodami je jednou z priorit MŽP i v oblasti výzkumu. K podpoře realizace výzkumných projektů MŽP využívá program Prostředí pro život. Doposud byly podpořeny tyto projekty:

- Využití dat dálkového průzkumu Země pro posouzení negativních dopadů přívalových srážek – ČVUT v Praze – 1. veřejná soutěž.
- Výzkum a aplikace WaterInformation Management jako strategie chytrého hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích Moravskoslezského kraje – VŠB-TU Ostrava – 3. veřejná soutěž.
- Interdisciplinární přístupy efektivního hospodaření se srážkovou vodou na rozvojových plochách urbanizovaných území v ekonomickém, sociálním a environmentálním kontextu – Západočeská univerzita v Plzni – 3. veřejná soutěž.
- Efektivní kontrola návrhu systémů hospodaření s dešťovou vodou v urbanizovaných územích – ČVUT v Praze – 5. veřejná soutěž.

Dosažené výsledky

MŽP v průběhu sledovaného období vytypovalo 6 prioritních opatření a zahájilo jejich realizaci. Část z nich se do roku 2022 podařilo splnit a část je plněna průběžně:

- L01 – upravit priority hospodaření se srážkovými vodami na pozemku stavby v příslušných právních předpisech: **splněno** přijetím novely vodního zákona.
- T12 – vytvořit metodický návod pro implementaci hospodaření se srážkovou vodou v obcích: **splněno** vytvořením dokumentu „Analýza dokumentů pro koncepční hospodaření se srážkovou vodou v obcích.“ Obce mohou případně také využít dokument: „Voda ve městě – Metodika pro hospodaření s dešťovou vodou ve vazbě na zelenou infrastrukturu“, kterou vydalo ČVUT.
- T01 – Vytvořit regionální časové řady srážek a aktualizované tabulky čar náhradních vydatností a zahrnout vlivy změny klimatu: **plněno průběžně**.
- L08 – zazávacnit vybrané části stávajících vodohospodářských norem pro hospodaření se srážkovými vodami: **plněno průběžně**.
- Podporovat realizace zelených střech: **splněno**, realizace zelených střech byly a jsou podporovány v rámci programu Nová zelená úsporám (v programovém období 2014–2021 a následně ve výzvách vyhlášených v rámci Národního plánu obnovy¹) i v rámci OPŽP. K 17. 10. 2022 bylo schváleno přes 946 projektů s požadovanou podporou 66,9 mil. Kč. Realizováno bylo celkem 319 projektů s podporou 22,3 mil. Kč.
- V04 – podporovat odborné vzdělávání veřejné správy: **plněno průběžně**.

Finanční prostředky na realizaci opatření

V rámci NPŽP bylo alokováno na dotační titul „Dešťovka“ 540 mil. Kč. K 30. 9. 2022 bylo schváleno 9 549 aktivních žádostí s požadavkem na podporu na projekty hospodaření s dešťovou vodou ve výši téměř 367 mil. Kč. Většina projektů již byla dokončena. Vyplaceno bylo přes 364 mil. Kč na 9 482 projektů.

V rámci dotačních výzev NZÚ vyhlášených v rámci NPO bylo k 17. 10. 2022 schváleno téměř 1 350 aktivních žádostí s požadovanou podporou na projekty hospodaření s dešťovou vodou

ve výši 65,1 mil. Kč. Z toho bylo dosud dokončeno 519 projektů, na které bylo vyplaceno 22,7 mil. Kč.

V rámci OPŽP 2014–2020 jsou pravidelně vyhlašovány výzvy na aktivity týkající se nakládání se srážkovými vodami v intravilánu. V roce 2020 byla vyhlášena 144. výzva s příjmem žádostí od 3. 2. 2020 do 1. 3. 2021 s alokací 1 mld. Kč. Celková alokace specifického cíle 1.3 je cca 2,9 mld. Kč. Dále byla vyhlášena 159. výzva s příjmem žádostí od 25. 10. 2021 do 31. 1. 2022 s alokací 500 mil. Kč.

V rámci NPO bylo od 12. 1. 2022 do 31. 8. 2022 vyhlášena „Výzva č. 10/2021: Hospodaření s vodou v obcích“ z NPŽP s alokací 992 mil. Kč. Celá alokace byla vyčerpána.

Za NPŽP a NZÚ						
rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	2,2	38,5	74,1	113,2	97,9	60,8
Za OPŽP 2014–2020, SC 1.3, aktivitu 1.3.2 Hospodaření se srážkovou vodou						
rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	1,1	53,5	81,9	257,1	177,5	101,1
Finanční podpora celkem: 1058,9 mil. Kč						

Hodnocení opatření – splněno částečně, potřeba řešení přetrvává.

Problematika hospodaření se srážkovými vodami je stále nové téma. V rámci Studie bylo identifikováno 94 deficitů zapracovaných do 49 listů návrhů konkrétních změn. Ta budou postupně realizována i po roce 2022. Některá opatření jsou dlouhodobého charakteru, jiná na sebe navazují.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Počet splněných úkolů vyplývajících ze Studie hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaném území, plocha, ze které se zpomaluje odtok srážkové vody z řešených území (m²), objem zadržené vody za rok (m³/průměrný rok), retenční objem vybudovaných zařízení (m³), akumulační objem vybudovaných zařízení (m³), plocha vyměňených nepropustných povrchů (m²), plocha nově vybudovaných propustných povrchů (m²), akumulační kapacita střech budov s akumulační schopností (m³/průměrný rok), plocha zrealizovaných zelených střech (m²), objem využití srážkové vody (m³/průměrný rok).

4.5.3 PODPORA OPĚTOVNÉHO VYUŽÍVÁNÍ VYČIŠTĚNÝCH ODPADNÍCH VOD

Cílem opatření je nastavit legislativní podmínky pro opětovné využívání odpadních vod a současně zajistit, aby po čištění neobsahovaly nežádoucí znečištění zejména prioritními látkami (mikropolutanty).

Gestor: Ing. Pavel Marták (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

Opětovné využívání málo znečištěných tzv. šedých vod patří mezi hlavní nástroje vedoucí ke snížení spotřeby pitné vody, a tedy k důležitým opatřením pro zvládání suchých epizod. MŽP dokončilo a v říjnu 2019 předložilo vládě pro informaci „*Studii hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích*“, která v některých částech řeší obdobné problémy jako při opětovném využití vyčištěných odpadních vod.

V roce 2020 MŽP uzavřelo Smlouvu o vypracování „*Studie problematiky recyklace šedých vod v sídlech ČR*“ (dále jen „*Studie*“). Ke zpracování tohoto dokumentu byla vytvořena meziresortní pracovní skupina (MŽP, MZe, MZd, MMR, SÚKL a další subjekty), finální verze materiálu pak byla odevzdána v únoru 2021. Zpracovatelem studie bylo CzWAservice, s.r.o. Cílem studie bylo zmapovat stav problematiky recyklace šedých vod v České republice i v zahraničí, identifikovat technické, metodické a legislativní deficity a navrhnout konkrétní opatření pro podporu intenzivnějšího využívání recyklovaných šedých vod. Dalším cílem bylo poskytnout podklady pro racionální nastavení podpory projektů recyklace šedých vod v rámci OPŽP. V rámci Studie bylo definováno 17 konkrétních opatření v oblasti legislativy, technických norem, výzkumu a dalších, z nichž 3 byla definována jako kritická. Ta jsou postupně realizována.

V návaznosti na Studii uzavřelo v dubnu 2022 MŽP smlouvu o vypracování podkladu, který by měl sloužit SFŽP ČR pro účely hodnocení projektů v rámci nového programového období OPŽP 21+, aktivita Vybudování technologie pro akumulaci, úpravu, a rozvod šedých vod v budovách za účelem splachování a dalších relevantních užití. Finální verze materiálu byla odevzdána v září 2022.

Díky materiálu je MŽP nyní schopné vyhlásit první výzvy z OPŽP 21+ pro aktivitu Vybudování technologie pro akumulaci, úpravu, a rozvod šedých vod v budovách za účelem splachování a dalších relevantních užití, jejichž oprávněnými žadateli jsou veřejné subjekty.

Aktivita „Akumulace a využití přečištěné odpadní vody“ v segmentu rodinných a bytových domů je podporována v rámci dotačního titulu „Dešťovka“. Dotace je zaměřena na efektivní zachytávání a využití dešťové a odpadní vody. Recyklovanou šedou vodu lze využít jako vodu užitkovou, případně také pro závlahu zahrady. Přínosem je úspora výdajů a spotřeby pitné vody. V letech 2017 až 2021 byla dotace poskytována z národních prostředků SFŽP ČR v rámci NPŽP. Od října 2021 je podpora součástí dotačních výzev programu Nová zelená úsporám, vyhlášených v rámci Národního plánu obnovy. V roce 2023 se předpokládá návrat k financování z NPŽP.

V rámci programu Prostředí pro život uspěl v 1. veřejné soutěži Státní zdravotní ústav jako řešitel projektu TAČR „*Stanovení hygienických požadavků na recyklovanou vodu využívanou v budovách a městských vodních prvcích*“, který je a bude řešen v období 3/2020–2/2023. Cílem projektu je zmapovat především mikrobiologickou kvalitu dešťové a recyklované vody používané uvnitř budov a vody cirkulující v městských fontánách využívaných dětmi a na základě získaných výsledků navrhnout hygienické požadavky na bezpečnost a způsoby sledování kvality těchto vod.

Dosažené výsledky

MŽP na základě Studie vytipovalo 3 prioritní opatření a bude se snažit o jejich realizaci:

- Vytvořit metodický pokyn MŽP o závlaze nebo provést změnu zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

- Vytvořit novou vyhlášku nebo nařízení vlády (Závazná kompetence zakotvena v poslední novele vodního zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) – účinnost od 1. 2. 2022).
- Vytvořit analýzu rizik pro různé využití šedých vod (Řešeno v projektech TAČR SS01010179 a TH03030408).

Finanční prostředky na realizaci opatření

V rámci programu „Dešťovka“ patří systémy pro akumulaci a využití přečištěné odpadní vody k méně žádaným. V rámci obou dosavadních výzev SFŽP ČR k 30. 9. 2022 bylo dokončeno všech 11 projektů na systémy využití přečištěné odpadní vody a 85 projektů (z 87 schválených) na systémy využívající současně přečištěnou odpadní vodu i vodu dešťovou.

Z celkové požadované podpory na výše uvedené projekty z programu Dešťovka, která přesáhla 8,23 mil. Kč, bylo dosud vyplaceno 8,04 mil. Kč.

V rámci dotačních výzev NZÚ vyhlášených v rámci NPO³ bylo k 17. 10. 2022 schváleno 13 žádostí s požadovanou podporou na projekty hospodaření s šedou vodou ve výši 1,3 mil. Kč. Z toho byly dosud dokončeny² projekty, na které bylo vyplaceno 0,2 mil. Kč.

Za NPŽP a NZÚ:						
rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	0	1,4	1,7	1,9	1,8	1,4
Finanční podpora celkem: 8,2 mil. Kč						

Hodnocení opatření – splněno částečně, potřeba řešení přetrvává

Stanovení hygienických požadavků na užívání šedé vody v praxi stále chybí a výzkum v této oblasti je žádoucí a MŽP podporován. Hlavním tématem a požadavkem je ale především "bezpečnost" užití šedé vody ve vztahu k veřejnému zdraví a aplikace ve stavebnictví, nikoliv dopady na životní prostředí, proto je kompetence mimo MŽP a měla by být především v gesci MZd.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Objem recyklované šedé vody [m³/průměrný rok].

4.5.4 PODPORA MODERNÍCH TECHNOLOGIÍ ČIŠTĚNÍ ODPADNÍCH VOD

Cílem opatření je zajistit vysokou úroveň čištění odpadních vod s uplatněním dostupných technologií, aby jejich vypouštění nekladlo významné nároky na ředění v recipientu a aby jejich vypouštění v období sucha nezhoršovalo jakost vody v povrchových tocích.

Gestor: Mgr. Martin Pták (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

Proces čištění odpadních vod se odvíjí od požadavků na jejich čištění. Současná legislativní úprava není z pohledu cíle dosažení dobrého stavu vodních útvarů dostatečná. Bylo by vhodné postupnými kroky, i s přihlédnutím na vývoj technologií odpadních vod, uvedené legislativní předpisy novelizovat. O tuto změnu se v r. 2016 MŽP pokusilo návrhem novelizace nařízení vlády č. 401/2015 Sb. o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, nicméně nebyla nalezena shoda s jinými resorty v rámci MPŘ.

Neméně problematickým a významným aspektem je důsledné vyžadování plnění stávajících emisních limitů či účinnosti čištění odpadních vod u stávajících ČOV. Zrychlení tohoto procesu by měl být nápomocen i připravovaný návrh nového znění směrnice o čištění městských odpadních vod (91/271/EHS), který bude cílit na zpřísnění požadavků na odstraňování živin (zejména sloučenin fosforu) i u menších aglomerací, resp. odstraňování mikropolutantů. Je však nutné si uvědomit, že jakékoliv zpřísnění požadavků na čištění odpadních vod pravděpodobně přinese zvýšené nároky na investiční a provozní náklady provozovatelů ČOV, čímž může v důsledku dojít ke zvýšení ceny stočného pro obyvatele.

V případě obcí, které nejsou vybaveny odpovídajícím způsobem čištění odpadních vod, je nutné řešit systematickou podporu opatření na snížení produkovaného znečištění.

V rámci rezortu životního prostředí byla v uvedených letech poskytována dotace na podporu výstavby kanalizací a výstavby, modernizace nebo intenzifikace ČOV a dotace na podporu budování obecních systémů DČOV.

Podpora do oblasti kanalizací a ČOV byla poskytována z OPŽP 2014–2020 a následně i z NPŽP.

Podpora na DČOV byla poskytována z NPŽP. Podpora je určena pouze pro obce (aglomerace), kde není možná, resp. není realizovatelná výstavba kanalizačního systému zakončeného centrální obecní ČOV, a to z důvodů technických, nebo ekonomických s ohledem na celý životní cyklus těchto staveb. Podpora tohoto programu by měla být i v kombinaci s výstavbou stokového systému tam, kde je nezbytně nutné čištění odpadní vody převést do vod povrchových.

Poslední výzva NPŽP na podporu DČOV je vyhlášena v rámci tzv. projektového schématu OPŽP 2021–2027. Další podporu na budování systémů DČOV budou moci obce získat již přímo z OPŽP.

OPŽP 2021–2027 se ve specifickém cíli 1.4 Podpora přístupu k vodě a udržitelného hospodaření s vodou soustředí na podporu v oblasti odpadní a pitné vody s celkovou výší alokace 14, 1 mld. Kč. Konkrétně se v rámci tohoto specifického cíle v oblasti odpadní vody jedná o následující opatření:

- 1.4.1 Výstavba čistíren odpadních vod; dobudování a výstavba kanalizací,
- 1.4.2 Intenzifikace čistíren odpadních vod za účelem zvýšeného odstraňování specifického znečištění,
- 1.4.3 Opatření omezující vypouštění odpadních vod z odlehčení na kanalizaci.

Dosažené výsledky

Podpora výstavby a modernizace ČOV byla podporována v předchozích programovacích obdobích OPŽP (2007–2013, 2014–2020). V letech 2018 a 2019 byly vyhlášeny 2 výzvy také v rámci NPŽP.

V rámci NPŽP byly vyhlášeny realizovány celkem 4 výzvy zaměřené na podporu výstavby DČOV s celkovou alokací 800 mil. Kč. V novějších verzích byly brány v potaz poznatky získané v předcházejících výzvách a byly následně využívány v rozsáhlejší měřítku moderní technologie, např. dálkový on-line přenos a monitoring dat sledovaných technologií DČOV, případně jejich archivace.

K 30. 9. 2022 bylo dokončeno 46 projektů, v rámci kterých bylo instalováno více než 1 900 DČOV pro více než 8 800 EO.

Finanční prostředky na realizaci opatření

Finanční prostředky na realizaci DČOV (stav k 30. 9. 2022):

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	0,0	7,2	48,7	57,1	53,0	0,0
Finanční podpora celkem: 166 mil. Kč						

Hodnocení opatření – plněno průběžně, potřeba řešení přetrvává.

Aktuálně je očekáván návrh nového znění směrnice o čištění městských odpadních vod (91/271/EHS), který bude cílit na zpřísnění požadavků na odstraňování živin i u menších aglomerací, resp. mikropolutantů, na základě kterého bude novelizována stávající právní úprava v ČR.

Stávající právní úprava v ČR (potřeba novelizace vodního zákona a nařízení vlády č. 401/2015 Sb., a to zejména ve vazbě na novelizaci směrnice o čištění městských odpadních vod (91/271/EHS)).

Pokračovat v systematické podpoře výstavby nových a rekonstrukce/intenzifikace stávajících ČOV.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Počet nově vybudovaných/intenzifikovaných ČOV, počet nově vybudovaných DČOV, množství znečištění odstraněné nově vybudovanými a nově rekonstruovanými ČOV ve vybraných ukazatelích.

4.5.5 ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

Cílem je představení soustavy nástrojů veřejné správy, které se podílejí na naplňování Koncepce řešením územních dopadů a územních nároků jednotlivých jejích opatření.

Gestor: Mgr. Ing. Petr Lepeška (Oddělení koncepční a metodické, MMR)

Obecný popis plnění opatření

Dílčí úkoly na úseku veřejné správy „územní plánování bez územního řízení“, které vyplývají z Koncepce, a informace o tom, jak byly naplněny:

„Prověřit potřebu úpravy priorit územního plánování stanovených politikou územního rozvoje tak, aby odpovídaly cílům Koncepce jde zejména o republikové priority v čl. (25) a (26)].“

Revidované znění priorit územního plánování zohledňující cíle Koncepce bylo schváleno vládou jako součást aktualizace Politiky územního rozvoje ČR. Významně byla doplněna zejména prioritou čl. (25). Součástí aktualizované Politiky územního rozvoje je rovněž vymezení nové specifické oblasti SOB9, ve které se projevuje ohrožení území suchem.

„Aktualizovat územní ochranu ploch pro vodní díla nadmístního významu v politice územního rozvoje a územně plánovací dokumentaci podle výsledků plnění opatření „Příprava projektů nových víceúčelových nádrží.“

V rámci uplatňování Koncepce byly v územně plánovací dokumentaci průběžně zajišťovány územní nároky vodních děl podle stavu jejich přípravy a řešení jejich územní souvislosti. Zejména byly vymezeny plochy a koridory pro:

- přivaděč vody ze soustavy stávajících vodních děl Slezská Harta – Kružberk, včetně ploch a koridorů pro související stavby a doprovodná technická a přírodně blízká opatření, jehož cílem je posílení vodních zdrojů v povodí Horní Moravy vodou z povodí Odry
- opatření pro komplexní řešení sucha v oblasti Rakovnicka a výstavbu vodního díla Kryry.
- výstavbu vodního díla Vlachovice, jako vodního zdroje pro zásobování obyvatel Zlínska pitnou vodou.

„Metodicky ošetřit způsob promítnutí opatření uložených Koncepcí a usnesením vlády č. 620 ze dne 29. července 2015 do územně plánovací činnosti.“

MMR ve spolupráci s MŽP a SPÚ pořídilo Metodiku vymezování zelené infrastruktury v územně plánovací dokumentaci, zejména v územním plánu. Metodika je nyní v oponentním řízení. Metodika bude významným přínosem pro usměrnění nástrojů územního plánování k naplňování cílů Koncepce.

Metodika koncepce uspořádání krajiny v územním plánu je dosud ve stavu rozpracovanosti.

Pro naplňování cílů Koncepce jsou rovněž důležité územní studie krajiny, které v rámci plánování krajiny zohledňují také potřeby ochrany vod a vodního hospodářství. Územní studie krajiny byly ve sledovaném období podporovány z programu IROP s kofinancováním z OPŽP, v novém programovém období budou podporovány pouze z OPŽP.

„Promítnout výstupy plnění úkolů Koncepce, zejména vymezení území ohrožených suchem, do prováděcího právního předpisu, který stanoví obsah územně analytických podkladů.“

Úkol byl splněn. Příslušné požadavky na obsah územně analytických podkladů byly doplněny do prováděcích předpisů ke stavebnímu zákonu (novela vyhlášky č. 500/2006 Sb.). Od roku 2018 je v územně analytických podkladech sledován jev „34a regionalizace území dle míry ohrožení suchem“, který vychází z plnění úkolu Koncepce vymežit území ohrožená suchem.

„Navrhnout principy regulace využití území ohrožených suchem v územně plánovací dokumentaci na základě podkladů MZe a MŽP.“

Úkol je zohledněn v Metodice vymezování zelené infrastruktury v územně plánovací dokumentaci, zejména v územním plánu. Metodika stanoví nástroje využitelné v územním plánu na podporu retence a infiltrace vody ve volné krajině a v sídlech. Především jde o diferencovaný přístup k regulaci ploch zemědělských, o diferencovaný přístup k regulaci ploch v nivách vodních toků, a o regulaci příslušných ploch uvnitř sídel.

„Vyhodnotit naplňování obsahového požadavku územních studií krajiny navrhnout opatření v souvislosti s adaptací na změny klimatu (změny velikosti půdních bloků, zadržování vody v krajině, zvyšování koeficientu ekologické stability, změny využití území apod.) a výsledky vyhodnocení uplatnit v metodické činnosti.“

MMR průběžně vyhodnocuje zpracované studie a na základě jejich vyhodnocení dokončuje aktualizaci metodického pokynu, kterým se bude řídit jejich pořizování. Studie jsou podkladem pro závazné dokumenty územního plánování, součástí jejich řešení je též vytváření územních podmínek pro zlepšení vodního režimu krajiny.

Dosažené výsledky

Nepřímo byly cíle Koncepce zohledněny v národním programu Podpora územně plánovacích činností obcí, dotační titul Územní plán, který zvýhodňuje obce s významným povodňovým rizikem.

MMR dále k naplňování Koncepce nepřímo přispělo v rámci programu „Podpora rozvoje regionů 2019+, kde je jedním z kritérií „prvek ekologického přínosu v rámci projektu“. Principy udržitelnosti projektů se propisují do hodnotících kritérií také u programu cestovního ruchu. Rovněž ve strategických dokumentech v oblasti regionální politiky, kterými jsou Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ a Koncepce rozvoje venkova, jsou vytvářeny podmínky pro podporu a realizaci opatření a aktivit souvisejících s problematikou „voda–sucho“.

Finanční prostředky na realizaci opatření

Náklady na realizaci opatření v resortu místního rozvoje jsou neoddělitelné od nákladů na pořízení aktualizace politiky územního rozvoje, územně plánovací dokumentace a územně plánovacích podkladů. Metodika vymezení zelené infrastruktury v územně plánovací dokumentaci, zejména v územním plánu, je pořizována ve spolupráci a z prostředků TAČR, ostatní externě zadávané metodické úkoly představují veřejné zakázky malého rozsahu.

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[Kč]	*	*	*	*	*	*
Finanční podpora celkem: *						

Hodnocení opatření

Na úseku územního plánování byly aktualizovány celostátní priority stanovené v Politice územního rozvoje, byla vymezena specifická oblast ohrožení území suchem a průběžně jsou v územně plánovací dokumentaci vymežovány plochy a koridory pro vodní díla připravovaná v souladu s Konceptí. Právním předpisem byl doplněn obsah územně analytických podkladů, které slouží pro pořizování územně plánovací dokumentace, o nový jev „regionalizace území dle míry ohrožení suchem“. Požadavky Koncepce byly promítnuty do metodické činnosti MMR, zvláště do Metodiky vymezení zelené infrastruktury a Metodiky pořizování územních studií krajiny.

Úkoly stanovené pro tento úsek v Koncepti byly většinou splněny, vymezení ploch a koridorů pro vodní díla v územně plánovací dokumentaci, pořizování územních studií a zohledňování potřeb ochrany vod a vodního hospodářství v metodické činnosti bude pokračovat průběžně. Nedokončena zůstává Metodika koncepce uspořádání krajiny v územním plánu.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Není navrhován.

4.6 IMPLEMENTACE OPATŘENÍ K OMEZOVÁNÍ NÁSLEDKŮ SUCHA A NEDOSTATKU VODY

4.6.1 NÁVRH NOVÉ HLAVY ZÁKONA O VODÁCH ZAMĚŘENÉ NA ZVLÁDÁNÍ SUCHA

Cílem je především doplnit stávající text zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) o kapitulu (hlavu) věnovanou ochraně před nedostatkem vody a také upřesnit některá znění článků zákona pro zjednodušené a jednoznačné využívání v praxi vodoprávních úřadů a dalších uživatelů.

Gestor: Ing. Alena Binhacková (Sekce vodního hospodářství, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Dne 23. 12. 2020 byl ve Sbírce zákonů vyhlášen zákon č. 544/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Účinnost zákona je od 1. 2. 2021.

Dosažené výsledky

Došlo k legislativnímu nastavení operativního řízení v období sucha a stavu nedostatku vody v reakci na přizpůsobování se změně klimatu a na opakující se hydrologické extrémy.

K zajištění uvedeného cíle návrh zákona nově:

- definuje pojmy sucho a stav nedostatku vody,
- stanovuje povinnost zpracování plánů pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody, jeho obsah a projednání,
- stanovuje hierarchii priorit způsobů užití vody pro účely sestavení plánu pro sucho,
- ustanovuje orgány pro sucho a jejich složení,
- stanovuje předpovědní službu pro sucho,
- ustanovuje vyhlášení stavu nedostatku vody a kompetence při něm,
- v návaznosti na uvedené změny se upravují také přestupky.

Finanční náklady

Bez dodatečných nároků na státní rozpočet.

Hodnocení opatření – splněno.

V návaznosti na novou legislativu se dokončují zcela nové operativní plány pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody na krajské úrovni (do ledna 2023) a připravuje se i na národní úrovni (leden 2024). Krajské plány budou po ukončení finančně podpořeny až do výše 1/3 nákladů (max. 650 tis. Kč) jak z rozpočtu MZe, tak z NPŽP.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Není třeba dále sledovat.

4.6.2 ÚPRAVA ORGANIZACE STÁTNÍ SPRÁVY V SOUVISLOSTI SE ZVLÁDÁNÍM SUCHA

Cílem je vytvořit rámec pro činnosti veřejné správy pro období nedostatku vody obdobně, jako je to pro aktivity v případě prevence povodní.

Gestor: Ing. Alena Binhacová (Sekce vodního hospodářství, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Dne 23. 12. 2020 byl ve Sbírce zákonů vyhlášen zákon č. 544/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Účinnost zákona je od 1. 2. 2021.

Dosažené výsledky

Na základě zákona jsou na ústřední a krajské úrovni nově zřízeny komise pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody (komise pro sucho). Komise pro sucho vydávají opatření při vyhlášeném stavu nedostatku vody.

Finanční náklady

Bez dodatečných nároků na státní rozpočet.

Hodnocení opatření – splněno.

Komise na úrovni krajů byly zřízeny v souladu s novelou zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) v roce 2021, a na ústřední úrovni pak usnesením vlády č. 819/2022, kdy byl schválen i její statut.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Není třeba dále sledovat.

4.6.3 PŘENASTAVENÍ POSTUPŮ PRO STANOVENÍ MINIMÁLNÍCH ZŮSTATKOVÝCH PRŮTOKŮ

Cílem je nařízením vlády sjednotit a závazně vymezit způsob a kritéria stanovení minimálního zůstatkového průtoku, respektující dosažení cílů ochrany vod podle § 23a vodního zákona, požadavky vyplývající z plánů povodí podle § 24 vodního zákona a místní podmínky.

Gestor: Ing. Pavel Marták (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

Minimální zůstatkové průtoky jsou jedním z významných nástrojů na ochranu množství povrchových vod, který je zakotven ve vodním zákoně. V současné době je vodoprávními úřady jako podklad pro stanovení minimálního zůstatkového průtoku v povolení k nakládání s vodami využíván metodický pokyn odboru ochrany vod Ministerstva životního prostředí ke stanovení hodnot minimálních zůstatkových průtoků ve vodních tocích z roku 1998. Závaznost a jeho aplikace pro činnost vodoprávních úřadů z hlediska ochrany vod je nevyhovující. V souladu s platným zněním vodního zákona je při stanovení MZP nutno zohlednit dopad na biologické složky a dosažení dobrého stavu vodních útvarů podle Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. 10. 2000 ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (dále „Rámcová směrnice o vodách“) a cíle ochrany vod podle § 23a zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

Smyslem je zachovat ekologickou funkci toku, ale rovněž umožnit další obecné nakládání s povrchovými vodami. Nařízení vlády využívá výsledky pilotních studií v ČR, na jejichž základě byla kritéria nastavena tak, aby se hodnoty MZP pohybovaly v rozmezí Q355d a Q330d, což zajišťuje přežití a možnost reprodukce vodních společenstev.

V lednu 2018 bylo zahájeno MPŘ. V lednu 2019 zaslaly státní podniky Povodí úseky ovlivněné nádržemi, vypouštěním z ČOV a odběry vody. Na základě toho se ze strany VÚV TGM a AOPK uskutečnilo prověření možnosti snížení hodnot minimálního zůstatkového průtoku v úsecích ovlivněných nádržemi, s negativním výsledkem. Připomínková místa byla v srpnu 2019 písemně vyrozuměna o vypořádání úkolů a připomínek vzešlých z jednání v roce 2018.

Na základě reakcí připomínkových míst na toto vypořádání byly připraveny a začátkem roku 2020 doplněny podklady pro jednání k vyřešení rozporů na úrovni náměstků. MPŘ nebylo dosud ukončeno, neboť nedošlo ke shodě na vypořádání zásadních připomínek. V 1.Q 2020 provedl odborný řešitel VÚV TGM odborné výpočty pro další řešení problematiky. Práce byly přerušeny na jaře 2020 na základě politického rozhodnutí.

Dosažené výsledky

Nařízení vlády o způsobu a kritériích stanovení minimálního zůstatkového průtoku ve stavu neukončeného MPŘ.

Finanční prostředky na realizaci opatření

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[tis. Kč]	-	360	360	90	0	0
Finanční podpora celkem: 810 tis. Kč						

Hodnocení opatření – splněno částečně, potřeba řešení přetrvává.

O dalším způsobu řešení bude rozhodnuto na úrovni ministryně/ministra životního prostředí.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Schválené nařízení vlády.

4.6.4 PŘÍPRAVA TZV. PROTIEROZNÍ VYHLÁŠKY

Cílem opatření je výrazně zvýšit legislativní ochranu zemědělského půdního fondu před následky eroze a přispět tak ke zlepšení retenčních schopností půdy a zpomalení povrchového odtoku vody z plochy povodí.

Gestor: Ing. Linda Stuchlíková (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

Zmocnění k tvorbě vyhlášky k ochraně zemědělské půdy před erozí vychází z ustanovení zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně ZPF, konkrétně z novelizovaného znění z roku 2015.

Nad podobou protierozní vyhlášky byla vedena dlouhá diskuse mezi resorty MŽP a MZe. První verzi předpisu připravilo MŽP ve spolupráci s MZe do MPŘ v roce 2017. S ohledem na zásadní připomínky agrárního sektoru bylo na přelomu roku 2018 a 2019 MPŘ opakováno s upravenou verzí. V průběhu roku 2020 probíhalo vypořádání a řada odborných diskusí. Vyhláška byla opět upravena, aby reflektovala potřebu efektivní ochrany zemědělské půdy před erozí a současně nebyla výraznou byrokratickou zátěží pro hospodařící subjekty a orgány ochrany ZPF.

Výsledkem dohody obou resortů je upravený model protierozní vyhlášky, který cílí na plochy opakovaně zasažené reálnou erozí (evidované v již zavedené aplikaci Monitoring eroze, kterou spravuje SPÚ). Na těchto problematických plochách je nezbytné zvolit efektivní ochranu před erozí. Uživatel půdy si sám volí kombinaci plodin a technologií obdělávání, k čemuž mu poslouží aplikace Protierozní kalkulačka. Plochy, spadající pod protierozní vyhlášku, nebudou předmětem kontroly DZES 5 v rámci zemědělských dotací, aby nedocházelo ke dvojí kontrole hospodařících subjektů v oblasti eroze. Předmětem diskuse byla i stanovení hodnot přípustné ztráty půdy vodní erozí, na kterých závisí stanovení míry erozního ohrožení. Hodnoty pro jednotlivé hloubky půdního profilu jsou uvedeny v příloze č. 1 protierozní vyhlášky. Takto upravený návrh vyhlášky byl předložen do připomínkového řízení v první polovině roku 2021 a vyhlášen ve sbírce zákonů 23. 6. 2021 pod číslem 240/2021 Sb.

Dosažené výsledky

Protierozní vyhláška vešla v účinnost již k 1. 7. 2021. V současné době probíhá její implementace do praxe. Nyní jsou plánovány práce zejména na vývoji vlastní aplikace protierozní kalkulačky. MŽP získalo licenční práva k tomuto nástroji bezplatně od VÚMOP. Vlastní aplikace zajistí ministerstvu jednak plnou kontrolu informačního systému (žádoucí stav ve vazbě na problematiku výkonu státní správy) a též dojde k implementaci nových funkcí, které budou identifikovány na základě dosavadních zkušeností z praxe. Ve spolupráci s VÚMOP proběhne v dané problematice též komplexní školení pro orgány ochrany ZPF na úrovni ORP, KrÚ či regionálních poboček MŽP, přičemž toto školení si klade za cíl mimo jiné sjednotit úroveň odbornosti pracovníků v agendě ochrany ZPF v rámci ochrany půdy před erozí.

Finanční prostředky na realizaci opatření

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[Kč]	0	191 000	0	230 000	234 000	49 852
Finanční podpora celkem: 704 852 Kč						

Hodnocení opatření – splněno.

V letošním roce bude připravena nadlimitní veřejná zakázka na vybudování informačního systému protierozní kalkulačka v majetku MŽP.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Počet monitorovaných erozních událostí v informačním systému Monitoring eroze zemědělské půdy.

4.6.5 LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA PRO ZLEPŠENÍ MOŽNOSTÍ VYUŽITÍ STÁTNÍCH HMOTNÝCH REZERV PRO ŘEŠENÍ NÁSLEDKŮ SUCHA MIMO KRIZOVÉ STAVY

Cílem opatření je umožnit Správě státních hmotných rezerv při vyhlášení stavu nedostatku vody poskytnout státní hmotné rezervy za podmínek odlišných od podmínek stanovených zákonem č. 219/2000 Sb. o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

Gestor: Ing. Alena Binhacková (Sekce vodního hospodářství, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Dne 23. prosince 2020 byl ve Sbírce zákonů vyhlášen zákon č. 544/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tento zákon obsahuje i změnu zákona č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv, ve znění pozdějších předpisů. Účinnost zákona je od 1. února 2021.

Dosažené výsledky

Zákon upravuje podmínky poskytnutí a použití pohotovostních zásob při vyhlášeném stavu nedostatku vody. Formou bezúplatného použití může SSHR poskytnout pohotovostní zásoby pro potřeby správního úřadu, orgánu územní samosprávy nebo HZS. Významná je rovněž možnost využít mobilní úpravny vody pro zajištění pitné vody odebírané z nevodárenských zdrojů.

Finanční náklady

Bez dodatečných nároků na státní rozpočet.

Hodnocení opatření – splněno.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Není třeba dále sledovat.

4.6.6 FINANCOVÁNÍ VODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Cílem je připravit podmínky pro zavedení nového systému financování vodního hospodářství v oblasti správy a využívání vodních zdrojů.

Gestor: Ing. Eva Fousová (Odbor státní správy ve vodním hospodářství a správy povodí, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Úkol byl uložen na jednání Národní koalice pro boj se suchem v r. 2018. Zavedení změny systému financování vodního hospodářství by umožnila udržitelný systém financování s.p. Povodí. Vzhledem k tomu, že se jedná o náročnou změnu, závislou na politické shodě, zatím se tuto změnu nepodařilo projednat a vyřešit.

Dosažené výsledky

Již v březnu 2019 předložilo MZe materiál na změnu systému financování státních podniků Povodí představenstvu RHSD ČR. Byl vznesen požadavek na doplnění analýzy s variantním návrhem řešení, proto MZe zřídilo pracovní skupinu pro projednání materiálu (zástupci MZe, Hospodářské komory ČR, Svazu měst a obcí ČR, MPO, Svazu průmyslu a dopravy ČR, MF, MŽP, Asociace krajů ČR, Českomoravské konfederace odborových svazů). Materiál navrhoval posílení současného systému financování s.p. Povodí o vícezdrojové financování, zejména sjednocení úrovně platby za odběr povrchových vod s výší poplatku za odběry podzemních vod. Materiál byl doplněn dle požadavků RHSD ČR a opakovaně překládán na jednání RHSD ČR. Nedošlo však k politické shodě a návrh nebyl dále řešen, zejména s ohledem na pandemii covid-19, kdy byly řešeny prioritnější otázky.

Finanční náklady

Bez dodatečných nároků na státní rozpočet.

Hodnocení opatření – nesplněno, potřeba řešení přetrvává.

Vzhledem k tomu, že zachování sociálně a ekonomicky přijatelných cen (za odběry povrchové a podzemní vody) nejen pro obyvatelstvo, ale také pro průmysl, nebude možné ve střednědobém horizontu udržet, je třeba finanční toky ve vodním hospodářství upravit. Problematika změny v systému financování vodního hospodářství je náročný proces, u kterého je nezbytné prověřit další možnosti, pečlivě zvážit veškeré dopady. Řešení závisí do značné míry na politické shodě, potřeba změny samozřejmě trvá.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Přijetí příslušné legislativy s úpravou harmonizovaného financování úhrad za odběry vody vodních zdrojů.

4.6.7 FINANCOVÁNÍ OPATŘENÍ NAVRŽENÝCH KONCEPCÍ

Cílem opatření je zajistit průběžné financování dotačních programů na realizaci aktivit a staveb k omezení následků sucha a nedostatku vody.

*Gestoři: RNDr. Pavel Punčochář, CSc. (Sekce vodního hospodářství, MZe),
Ing. Tereza Davidová (Odbor adaptace na změnu klimatu, MŽP),
Ing. Pavlína Kulhánková (ředitelka odboru průmyslové ekologie, MPO)*

Obecný popis plnění opatření

MZe k financování opatření na omezení následků sucha a nedostatku vody a k zajištění vody na našem území využívá následující finanční zdroje:

- Státní rozpočet (v jednotlivých kapitolách resortů, pokrývá jednak podpory v programovém financování a jednak v přímých dotacích),
- Evropské fondy (v Programu rozvoje venkova, Operačním programu Rybářství a Státního fondu životního prostředí).
- Národní plán obnovy (NPO) od r. 2021 je administrován pro opatření na drobných vodních tocích a nádržích
- Vlastní prostředky investorů, které nejsou v přehledech poskytnutých dotací uváděny, pro různé typy opatření se pohybují v rozmezí 20 – až 50 % úrovně nákladů.

Finanční podpory poskytnuté MZe na realizaci obsahuje připojená tabulka, kde jsou podpory rozepsány na hlavní soubory opatření uspořádané podle finančních zdrojů. První Poziční zpráva připravená v r. 2018, obsahovala údaje o financování také z r. 2017 a jde tedy o „dvouletí“, takže objem financí je prakticky dvojnásobný. Údaje pro rok 2022 nejsou zatím upřesněny, neboť administrace a čerpání podpor probíhají ve značných objemech až do poloviny prosince. Uvedené údaje za r. 2022 tedy zahrnují dílčí čerpání k 10. 11. 2022, kdy bylo nutné připravit sestavení hodnotící Zprávy. (Předchozí každoroční „poziční zprávy“ obsahovaly podobně údaje v termínu zpracování, následně při dokončení finančního hodnocení celého roku se částky změnily. Proto v předložené tabulce jsou již uvedeny údaje vykazované z jednotlivých let po uzavření financování.

Pro posouzení podílu jednotlivých finančních zdrojů je údaj za období 2017–2021 dostatečně reprezentativní a vyplývá z něho, že podpory na opatření k omezení sucha vyplývající z Koncepce za 5 let činily celkem 67 mld. Kč, a tedy roční průměr podpor činí 13,4 mld. Kč. Tato skutečnost z hodnoceného období 2017–2022 se blíží vyjádření finančních potřeb MZe na ochranu před následky sucha v úrovni 15 mld. ročně do r. 2030, které vyplynulo z analýzy, kterou vypracovala Komise pro vládu v r. 2018. Podíly finančních zdrojů z programového financování, a z národních zdrojů mimo programové financování, jsou v obou případech cca 17 %, a z evropských fondů je tedy pokrýváno 66 % poskytnutých dotací.

MŽP dlouhodobě podporuje realizaci opatření, která pomáhají zmírňovat negativní dopady sucha a nedostatku vody, a to jak z národních, tak evropských finančních prostředků.

V programovém období 2014–2020 byly prostřednictvím OPŽP 2014–2020 podporovány projekty, které byly přímo zaměřeny na retenci vody v krajině, šetrné hospodaření se srážkovými vodami, pitnou vodou a posílení přirozeného oběhu vody v krajině. V rámci těchto projektů byla realizována opatření, která mají z pohledu adaptace na změnu klimatu na území ČR pozitivní vliv.

Tato opatření spadala do prioritní osy 1: Zlepšování kvality vody a snižování rizika povodní, specifického cíle 1.2: Zajistit dodávky pitné vody v odpovídající jakosti a množství (úpravy pitné vody, výstavba přivaděčů apod.) a specifického cíle 1.3: Zajistit povodňovou ochranu intravilánu a hospodaření se srážkovými vodami. V rámci SC 1.3 byly podpořeny projekty např. akumulace a zpětného využití vod, vsakovací prostory, nádrže s regulovaným odtokem, zelené střechy apod. Do SC 1.3 spadaly i projekty prioritně směřované na povodňovou ochranu, nicméně druhotně přispívají i k posílení přirozeného oběhu vody - jsou to projekty např. umožňující povodňové rozlivy do nívních ploch, projekty vedoucí ke zlepšení morfologie

koryta, což vede ke zvýšení množství úkrytů, díky kterým mohou, na vodu vázaní organismy, lépe překlenout období sucha atd.

Opatření zaměřená na zmírňování dopadů sucha a retenci vody v krajině spadala rovněž pod prioritní osu 4: Ochrana a péče o přírodu a krajinu. Jednalo se především o specifický cíl 4.3: Posílit přirozené funkce krajiny (malé vodní nádrže, vodní toky, mokřady a tůně atd.) a specifický cíl 4.4: Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech (doprovodné vodní prvky v rámci sídelní zeleně – tůně, jezírka atd.). V rámci prioritní osy 4 byly rovněž podpořeny i další podpůrná opatření na zadržování vody v krajině (výsadba dřevin, obnova mezí a remízů, užití travních pásů a průlehy atd. Na některá z opatření bylo možné získat podporu až 100 % z celkových způsobilých výdajů (např. revitalizace vodních toků, budování tůní a mokřadů).

V novém programovém období v rámci OPŽP 2021–2027 spadá oblast sucha do třech specifických cílů:

Stěžejním je specifický cíl 1.3: Podpora přizpůsobení se změně klimatu, prevence rizika katastrof a odolnosti vůči nim s přihlédnutím k ekosystémovým přístupům. Do tohoto cíle budou patřit projekty realizované v zastavěném území i ve volné krajině. Platí, že podpora půjde do základních tematických celků, jako jsou zakládání a obnova přírodě blízkých vodních prvků a vegetačních prvků ve volné krajině i sídlech, posílení stability lesních porostů, protipovodňová opatření a oblast hospodaření se srážkovou vodou – zde budou podporována opatření zaměřená na zpomalení odtoku, vsakování, retenci a akumulaci srážkové vody vč. jejího dalšího využití, realizace zelených střech a výměnu nepropustných povrchů za propustné. Dále budou podporovány projekty realizace přírodě blízkých opatření (např. zvýšení členitosti a zlepšení morfologie koryta vodních toků na některých místech s tvorbou mokřin a tůní, včetně zvýšení kapacity koryta složeným profilem; vložení meandrující kynety pro běžné průtoky v intravilánu obcí; úpravy nevhodného opevnění apod.), zakládání povodňových parků, obnova, výstavba a rekonstrukce ochranných nádrží (suchých nádrží, retenčních nádrží, poldrů) apod.

K řešení sucha přispívají i opatření podporovaná v rámci specifického cíle 1.4: Podpora přístupu k vodě a hospodaření s vodou. V rámci tohoto SC budou podporovány např. výstavby a intenzifikace úpraven pitné vody, budování vodovodních řadů, ČOV a oddílné systémy kanalizace.

Dále ve specifickém cíli 1.6: Posilování ochrany a zachování přírody, biologické rozmanitosti a zelené infrastruktury, a to i v městských oblastech, a snižování všech forem znečištění, je možné taktéž nalézt opatření, která se podílejí na zadržování vody, a patří mezi ně například opatření zprůchodnění migračních překážek na vodních tocích.

Z národních prostředků SFŽP ČR jsou poskytovány dotace v rámci NPŽP a dále bezúročné půjčky na realizaci schválených vodohospodářských projektů OPŽP. V letech 2017 až 2022 bylo v rámci NPŽP podporováno hospodaření s dešťovou a šedou vodou v rodinných a bytových domech (program Dešťovka), budování nových zdrojů pitné vody, vodovodů, kanalizací, čistíren odpadních vod a obecních systémů domovních čistíren odpadních vod. Dotace byla poskytována také na obnovu zeleně a výsadbu stromů.

V roce 2021 byl spuštěn NPO, prostřednictvím kterého získá ČR finanční příspěvek z evropského Nástroje pro oživení a odolnost na realizaci opatření a reforem, které mají

za cíl pomoci zotavit se z následků pandemie a podpořit investice do ekologické a digitální transformace české ekonomiky. Výzvy v rámci NPO jsou vyhlašovány prostřednictvím stávajících dotačních titulů. Podpora je předfinancována ze státního rozpočtu a v případě splnění stanovených cílů bude proplacena z evropského Nástroje pro oživení a odolnost.

V rámci NPO byla v roce 2021 vyhlášena prostřednictvím NPŽP výzva, která navazuje na podporu hospodaření s dešťovou vodou v obcích poskytovanou v rámci OPŽP 2014–2020 (Dešťovka pro obce). Od října 2021 je v rámci NPO realizován i program Dešťovka pro rodinné a bytové domy, který se stal součástí dotačních výzev programu Nová zelená úsporám. Od roku 2023 by měl být program Dešťovka financován opět z NPŽP.

Realizovat opatření, která pomohou v boji se suchem, je možné i z národních dotačních programů MŽP Program péče o krajinu (PPK) a Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (POPFK). Od roku 2022 také z evropského programu Národní plán obnovy - Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (NPO-POPFK).

Pro podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti životního prostředí byl v roce 2019 nově spuštěn program Prostředí pro život (PPŽ) s celkovými náklady ve výši 4,46 mld. Kč. Poskytovatelem podpory ze státního rozpočtu je Technologická agentura České republiky. MŽP si může pro každou veřejnou soutěž tohoto programu definovat své prioritní výzkumné cíle, tedy potřeby, které potřebuje aktuálně řešit. Doposud bylo v rámci pěti veřejných soutěží podpořeno 97 projektů o celkové podpoře cca 2,4 mld. Kč. Vedle několika kratších projektů jsou pro oblast sucha (v širším smyslu slova) nejdůležitější dva rozsáhlé projekty ze třetího podprogramu PPŽ. Jsou to velká výzkumná konsorcia, která v letech 2020-2026 hledají časově a znalostně náročnější systémová a komplexní řešení založená na dlouhodobějším sledování společenských, přírodních a klimatických změn. První centrum je zaměřené na výzkum predikce změny klimatu a jejích dopadů pro území ČR. Hlavním řešitelem je ČHMÚ. Výzkumné centrum se prezentuje na stránkách www.perun-klima.cz. Druhé centrum se pod vedením VÚV TGM, v.v.i. zabývá konkrétními dopady změny klimatu na vodní hospodářství včetně návrhu komplexu opatření pro vymezené deficitní oblasti. Stránky centra jsou www.centrum-voda.cz. V současné době probíhá hodnocení projektů 6. veřejné soutěže, do které se přihlásilo skoro 300 projektů.

MPO

Opatření zaměřená na snížení spotřeby povrchových a podzemních vod v energetice a průmyslu a zvýšení odolnosti těchto klíčových hospodářských odvětví vůči suchu a nedostatku vody jsou financována v rámci Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK). Dále v rámci Národního plánu obnovy (NPO) byla 5. 5. 2022 vyhlášena výzva Úspory vody v průmyslu s celkovou alokací 1 mld. Kč. Příjem žádostí o podporu byl ukončen 31. 10. 2022. Projekty musí být realizovány do konce roku 2025. Vyhlášené programy podpory Ministerstva průmyslu a obchodu zaměřené na snížení dopadů sucha a efektivní využívání vody v průmyslu budou pokračovat i v příštích letech. Prevence dopadů sucha a změny klimatu bude zohledněna v následujícím programovém období v rámci Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK) 2021–2027, kdy se připravuje na třetí čtvrtletí 2023 výzva zaměřená na Průmyslové hospodaření s vodou s alokací 1,3 mld. Kč.

Dosažené výsledky

Zásadní prioritou MZe je podpora na rozvoj a zkvalitnění vodárenské infrastruktury, která v hodnoceném období dosáhla přibližně 5,7 mld. Kč a bylo realizováno 517 km nových vodovodů, 32 úpraven pitné vody, vodojemy o objemu 7 558 m³ vody, podpořeno 75 nových podzemních zdrojů vody. S tím souvisí realizace 642 km kanalizací a výstavba 219 ČOV, které vedou ke zlepšení průtoků v recipientech vyčištěnou odpadní vodou. Nově bylo připojeno přes 100 000 obyvatel na veřejné vodovody, takže procento připojených obyvatel ČR dosahuje úrovně 96 %. Pro podporu moderních technologií byl vytvořen podprogram „Instalace Smart Meteringu na vodovodní síti z důvodu snížení ztrát nebo zajištění regulace vody v oblastech s omezenými zdroji pitné vody“, což je výrazný přínos pro realizaci plánů na suchu, vytvářených podle novely vodního zákona. S ohledem na skutečnost, že 50% pitné vody je připraveno ze zdrojů podzemní vody, které jsou při výskytu sucha ohrožovány nedostatkem dostatečného množství, byl zaveden program na realizaci přivaděčů pitné vody a propojení vodárenských soustav s dostatečně kapacitními zdroji do míst postihovaných nedostatkem vody s financováním ve výši 1,2 mld. Kč. Podrobnější informace jsou v opatřeních 4.2.1, 4.2.3 a 4.2.4. Pro zvýšení zabezpečení objemu vody ve vodárenských nádržích po r. 2040–2060 (na základě vývoje klimatu podle „středního scénáře“), byly ve s. p. Povodí zpracovány Generely vycházející z vodohospodářské bilance, a pro některé nádrže je potřeba posílení akumulace zavedením dalších přítoků vodních toků (viz 4.2.7), a tyto aktivity byly podpořeny téměř 80 mil. Kč. Několikaleté období zemědělského sucha obnovilo potřebu využití

modernizace zachovalých závlahových systémů, jejichž zavlažovatelné plochy představují 40 % oproti stavu v r. 1993. Vyrůstá zájem o jejich obnovu, modernizaci a rozšíření (včetně výstavby nádrží na akumulaci závlahových vod v době jarního nedostatku vody). V letech 2017-2021 byly podpořeny objemem přes 500 mil. Kč (4.2.8, 4.2.9) na rozvoj a modernizaci, takže vzniklo cca 350 000 m trubních rozvodů, pořízeny zavlažovače moderních typů k závlaze a celkem byly nově zavlaženy plochy přes 3 000 ha.

Výrazně vrostl význam podpor v oblasti lesního hospodářství, neboť dopady sucha a kůrovcová kalamita vyžadují urychlenou a rozsáhlou činnost. Na zalesňování zemědělské půdy (není náhrada za ztráty po kůrovci) byly podpory za celé období ve výši cca 2,1 mld. Kč (viz 4.4.4 a PRV). Na podpory obnovy melioračními a zpevňujícími dřevinami bylo vynaloženo více než 0,5 mld. Kč a výměry nového zalesnění činily přes 36 000 ha. S výskytem sucha vzrůstá podpora obnovy a výstavba vodních zdrojů požární vody v lesích spolu se zajištěním letecké hasičské služby. Na uvedené činnosti byly poskytnuty podpory (4.2.10) v úrovni 38 mil. Kč.

MZe vydává značné objemy finančních podpor na posílení vodních poměrů v krajině a na modernizaci a zefektivnění zemědělského hospodaření. Postupně roste zájem o zavedení precizního zemědělství (4.3.7), které bylo podpořeno dotací v objemu 91 mil. Kč. Na podporu ekologického hospodaření (4.3.6) bylo vynakládáno ročně v průměru 1,4 mld. Kč (za celé hodnocené období celkem 8,35 mld. Kč), takže v roce 2022 ekologicky hospodaří 6306 subjektů (z toho 5055 zemědělců) na ploše 575 130 ha. Pro zlepšení retenční schopnosti vody a zkvalitnění struktury krajiny (včetně podpory biodiversity) jsou velmi podstatným nástrojem pozemkové úpravy, na jejichž podporu bylo vynaloženo kombinací několika zdrojů financování přes 3 mld. Kč. (viz 4.3.8). Celkem na různá opatření ke zlepšení zemědělského hospodaření a splnění podmínek přijatelnosti vyžadovaných „acquiscommunitaire“ pro získání finančních prostředků v rámci Programu rozvoje venkova bylo ročně vynakládáno v průměru 8 mld. Kč, rozložení je obsahem příslušných zpráv o jejich plnění.

Za resort MŽP se prostřednictvím OPŽP 2014–2020 podařilo revitalizovat 77,5 km vodních toků, dále množství dodávané pitné vody ve zlepšené kvalitě je 106 431 299 m³/rok a objem retardované dešťové vody je 23 789 m³. Jedná se o tyto výsledky:

- Délka revitalizovaných vodních toků: 77,5 km (zatím dokončeno 42,7 km),
- Zabezpečení migrační prostupnosti říční sítě: 79,4 km (zatím dokončeno 22,8 km),
- Počet lokalit se zvýšenou biodiverzitou: 930 lokalit (zatím dokončeno 230 lokalit),
- Počet lokalit, kde byly posíleny ekosystémové funkce krajiny: 2 583 lokalit (zatím dokončeno 1 887 lokalit),
- Celkový počet vysazených stromů: 41 844 ks (zatím dokončeno 22 839 ks),
- Celková plocha dotčená opatřeními na podporu zvláště chráněných území a soustavy Natura 2000: 15 tis. km² (zatím dokončeno 1520 km²) – (obsahuje i plány USES),
- Plocha stanovišť, která jsou podporována s cílem zlepšit jejich stav zachování: 660 km², (zatím dokončeno 250 km²).

V rámci NPŽP bylo k 30. 9. 2022 dokončeno:

- 9578 projektů hospodaření s dešťovou, případně i přečištěnou odpadní, vodou u rodinných a bytových domů,
- 685 projektů zaměřených na hledání nových zdrojů pitné vody pro obce,
- 1721 projektů, v rámci kterých došlo k úpravě zeleně v obcích, či k výsadbě stromů,
- 46 projektů obecních soustav DČOV,
- 67 projektů obcí, které přispěly ke zlepšení dodávky pitné vody jejich obyvatelům,
- 206 projektů obcí, v rámci kterých došlo k výstavbě kanalizací a k výstavbě, modernizaci, nebo intenzifikaci ČOV.

V rámci programu Nová zelená úsporám bylo k 17. 10. 2022 dokončeno:

- 275 projektů s instalacemi zelených střech.

Výzvy v rámci Národního plánu obnovy byly vyhlášeny v druhé polovině roku 2021. Schváleno již bylo (k 30. 9. 2022 u NPŽP, resp. 17. 10. 2022 u NZÚ):

- 114 projektů obcí na hospodaření s dešťovými vodami,
- projekt města Brna, v rámci kterého dojde k výstavbě přírodě blízkých protipovodňových opatření řeky Svratky, s požadovanou podporou 762 mil. Kč,
- 129 projektů zelených střech,
- 1361 projektů hospodaření s dešťovou nebo šedou vodou v rodinných a bytových domech.

V rámci výzev NPO bylo dosud proplaceno 22,9 mil. Kč na 521 projektů hospodaření s dešťovou vodou a 2,7 mil. Kč na 44 projektů zelených střech.

MPO připravilo v reakci na stav akutního sucha řadu úprav programů podpor v rámci OP PIK s celkovou alokací 24,184 mld. Kč s cílem pomoci podnikatelským subjektům předejít dopadům sucha do jejich podnikání, do ekonomiky a sociální situace daného místa, regionu, potažmo ČR. Úpravy jsou zaměřeny zejména na hospodárnější užívání vod v průmyslu a energetice ČR, podle principů cirkulární ekonomiky. V rámci Národního plánu obnovy (NPO) komponenta 2.7 Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda, byla vyhlášena výzva zaměřená na úspory spotřeby vody s celkovou alokací 1 mld. Kč. Podporovanými aktivitami jsou:

- Úspora spotřeby vody v rámci hospodaření podniku zvýšením účinností rozvodů,
- Úspora spotřeby vody v rámci hospodaření podniku snížením spotřeby vody technologií při zachování jejich produktivity,
- Úspora spotřeby vody využitím dešťové vody v rámci hospodaření podniku,
- Úspora spotřeby vody recyklací nebo cirkulací vody v rámci hospodaření podniku.

Finanční prostředky

Finanční podpory za MZe přehledně za jednotlivé roky a celkem shrnuje tabulka:

Druh dotační podpory	2017–2018	2019	2020	2021	2017–2021	2022 předpoklad, upřesní se ²⁾
Dotace z program. financování (k opatření č.)	[mil. Kč]					
129 280 (5.1)	216,2	180,1	60,0	212,0	668,3	244,7
129 290 (5.1)	998,9	462,1	400,0	55,0	1 916,0	0
129 300 (4.2.1; 4.2.3)	647,0	968,0	1 008,8	1 531,0	4 154,8	557,0
129 310 (4.2.8; 4.2.9)	80,7	65,8	103,0	106,0	355,5	120,0
129 330 (4.2.6; 4.2.7)			120,0	200,0	320,0	200,0
129 340 (4.2.6; 4.2.7)	-	-	33,0	95,0	128,0	79,3
129 360	-	140,7	687,1	-	827,8	0
129 260	1 513,3	400,1	152,3	-	2 065,7	0
129 390 (5.1)	-	-	150,0	577,0	727,0	697,0
129 400 (4.2.4)	-	-	76,2	333,0	409,2	704,5
129 410 (4.2.1)	-	-	-	27,0	27,0	739,0
Celkem programové financování	3 456,1	2 216,8	2 790,4	3 136,0	11 599,3	3 341,5
Finance mimo program. fin.	[mil. Kč]					
Kapková závlaha (4.2.8)	59,8	37,4	15,5	33,0	145,7	20,1

Podpora výsadby MZD (4.4.4)	405,2	534,6	603,6	292,0	1835,4	1362,5
Podpora požární vody (4.2.10)	16,5	5,5	8,0	7,6	37,6	7,6
Podpora pozem. úpravy (4.3.8)	1 923,0	900,0	1 358,0	2 858,0	7 039,0	1 471,0
Příprava VD Skalička (4.2.7)	350,0	200,0	120,0	40,0	710,0	23,0
Osvěta (4.6.8)	1,3	0,74	6,40	0,90	9,34	1,55
Celkem mimo programového financování	2 755,8	1 678,2	2 111,5	3 231,5	9 777,0	2 885,75
Celkem národní zdroje	6 211,9	3 895,0	4 901,9	6 367,5	21 376,3	6 227,25
Financování z EU	[mil. Kč]					
PRV zemědělství ¹⁾	13787,8	8742,4	8989,1	9279,2	40798,5	7 244,7
PRV – lesy	110,7	57,7	52,7	77,0	298,1	65,9
PRV – pozem. úpravy (4.3.8)	925,5	1 016,0	949,0	379,3	3 269,8	0
OP Rybářství (5.1)	31,8	16,0	27,1	7,7	82,6	5,3
Celkem EU	14 855,8	9 832,1	10 017,9	9 743,2	44 449,0	7 315,9
Celkem všechny dotace	21 067,7	13 727,1	14 919,8	16 110,7	65 825,3	13 543,2
Finanční podpora celkem: 10,5 – 16,1 mld. Kč /rok (tedy za pětiletí jde v průměru o 13,2 mld. Kč/rok), 67,5 % této částky pokrývají finanční zdroje z EU						

¹⁾ 4.3.2 včetně 4.3.6, zahrnutý výhradně podpory z PRV

²⁾ Čerpání finančních prostředků a platby stále probíhají, údaje jsou uvedeny k situaci 10. a 16. 12. 2022

Celkový poskytnutý objem podpor (v mil. Kč) v dotačních programech MŽP pro omezení následků sucha a nedostatku vody v roce 2020 (údaje jsou za OPŽP k 15. říjnu 2022, NZÚ k 17. říjnu 2022, za NPŽP k 30. září 2022).

Druh dotační podpory	rok/mil. Kč					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Národní program Životní prostředí (SFŽP ČR)	19,20	192,28	304,99	998,59	2 524,68	2 137,77
NPŽP – Dešťovka	2,17	39,97	75,80	115,06	99,75	39,35
NPŽP – Nové zdroje pitné vody	10,15	105,99	134,71	150,05	193,16	142,59
NPŽP – obnova vodních ploch a toků	6,88	5,8	1,86	0	0	0
NPŽP – Zeleň	0	33,33	32,00	59,78	109,13	137,78
NPŽP – přivaděče	0	0	0	78,6	392,2	191,98
NPŽP – kanalizace, ČOV	0,00	0,00	11,96	537,93	1677,45	1586,03
NPŽP – DČOV	0,00	7,20	48,66	57,17	53,00	40,04
dotační podpory z kapitoly MŽP	21,66	17,69	16,08	60,58	62,04	6,8
Program péče o krajinu	6,6	7,3	13,1	47,5	30,3	0
Program Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny	15	10,1	1,4	9	25	0**
Program Nová zelená úsporám (Zelené střechy)	0,06	0,29	1,58	4,08	6,74	6,80
podpory poskytnuté z národních zdrojů	40,86	209,97	321,07	1059,17	2586,72	2144,57
OPŽP 2014–2020	1665,4	3306,5	883,7	2912,8	426	38,4
SC 1.2 Zajistit dodávky pitné vody v odpovídající jakosti a množství	801	1950	0	189	0	0
SC 1.3 Zajistit povodňovo u ochranu intravilánu a hosp. se sráž. vodami	1,1	53,5	81,9	257,1	177,5	0
SC 4.3 Posílit přirozené funkce krajiny	746,3	1270	678	2263	73,9	12,7
SC 4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	117	33	123,8	203,7	174,6	25,7
podpory financované z EU (OPŽP 2014–2020)	1665,4	3306,5	883,7	2912,8	426	38,4
Národní plán obnovy*	0	0	0	0	0	75,59
Hospodaření s dešťovou vodou v obcích (NPŽP)	0	0	0	0	0	0
Povodňová ochrana intravilánu (NPŽP)	0	0	0	0	0	0
Dešťovka (NZÚ)	0	0	0	0	0	22,90
Zelené střechy (NZÚ)	0	0	0	0	0	2,69
Podpora obnovy přirozených funkcí	0	0	0	0	0	50***
Celkem	1706,26	3516,47	1204,77	3971,97	3012,72	2258,56
Finanční podpora celkem: 15,67 mld. Kč						

* finance na podporu jsou poskytnuty ze státního rozpočtu, kam se po splnění stanovených cílů vrátí z evropského Nástroje pro oživení a odolnost

** od r. 2022 finanční podpory vyhrazeny z evropského dotačního programu Národní plán obnovy – Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny, přidáno do tabulky na samostatný řádek

*** pouhý hrubý odhad, program ve fázi příjmu žádostí

Celkově alokovaný objem financí v dotačních programech MPO pro účely omezení následků sucha a nedostatku vody:

Druh dotační podpory	objem fin. prostředků [mil. Kč]
Podpora financovaná z EU (OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020)	
Program EXPANZE – NRB (úvěry a záruky) ¹	17 334
Dotační podpory z OP PIK	6 850
Celkem	24 184

Druh dotační podpory	objem fin. prostředků [mil. Kč]
Národní plán obnovy, komponenta 2.7 Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda	
Úspory vody v průmyslu	1 000
Celkem	1 000

Hodnocení opatření – plněno průběžně.

Financování probíhá průběžně, většina opatření v Konceptci je dlouhodobá a potřeba řešení a financování přetrvává.

Po roce 2022 budou opatření financována především z OPŽP 2021–2027 a z programu NPO-POPFFK.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

MZe:

- Efekty změny hospodaření (ekologické zemědělství, precizní zemědělství).
- Rozsah a počty pozemkových úprav.
- Počet vodních děl, jejich úprav (rekonstrukcí, odbahnění apod.).
- Počet (rozsah) nové, rekonstruované nebo obnovené infrastruktury.
- Údaje o vynaložených podporách pro jednotlivé náklady opatření (a počet subjektů-příjemců podpor)

MŽP:

- Objem instalovaných akumulčních nádrží na srážkovou vodu.
- Předpokládaná roční úspora pitné vody.
- Velikost odvodňované plochy.
- Počet obyvatel nově připojených na zlepšené zásobování vodou.
- Délka vodovodní sítě (včetně přípojek).
- Počet nově vybudovaných úprav pitné vody.
- Nově budované zdroje pitné vody.
- Počet obyvatel nově připojených na vodovod.
- Množství dodávané pitné vody ve zlepšené kvalitě *.
- Množství nově dodávané pitné vody *.
- Množství odstraňovaného znečištění v ukazateli CHSKCr v rámci podpořených projektů.
- Délka vybudovaných kanalizací.
- Délka kanalizačních řadů.
- Návrhová kapacita nově vybudovaných a rekonstruovaných ČOV.
- Nově vybudované/zrekonstruované ČOV.
- Nově vybudované záchytné nádrže.
- Počet obyvatel nově připojených na zlepšené čištění odpadních vod.
- Počet realizovaných DČOV.

- Kapacita nově realizovaných DČOV.
- Počet budov napojených na nově realizované DČOV.
- Počet obyvatel budov připojených k nově realizovaným DČOV.

MPO:

Počet realizovaných projektů.

4.6.8 OSVĚTA A VZDĚLÁVÁNÍ VEŘEJNOSTI K ZODOVĚDNÉMU HOSPODAŘENÍ S VODOU

Cílem opatření je zvýšit povědomí obyvatel o zásadním významu vody jako klíčové složky životního prostředí nejenom pro jejich životní standard, ale také pro udržitelnost národního hospodářství (zejména energetiky a zemědělství) i stav a funkci české krajiny. Z tohoto důvodu jsou zapotřebí příprava a zahájení programů osvěty pro všechny věkové kategorie, zejména s využitím moderních přístupů přenosu informací.

*Gestoři: Ing. Pavel Marták (Sekce technické ochrany životního prostředí, MŽP),
Ing. Eva Fousová (Odbor státní správy ve vodním hospodářství a správy povodí, MZe)*

Obecný popis plnění opatření

Uvedené opatření z pozice MŽP je doprovodným nástrojem k naplnění koncepce. Díky němu se nicméně podpořila řada projektů, které pomohly téma zviditelnit, popularizovat, přesvědčit část veřejnosti o jeho důležitosti. Je třeba ale uvést, že MŽP nechápe v oblasti vzdělávání a osvěty téma vody a sucha jako samostatnou oblast, ale téma řadíme pod mnohem komplexnější oblast „klimatického vzdělávání“, které se i v ČR začalo profilovat od r. 2021.

Mezi hlavní cíle MŽP patří následující body:

- popularizovat existující programy a výukové materiály pro školy,
- zvýšení povědomí veřejnosti o aspektech by zjevně dosáhly celoplošné mediální kampaně (např. na téma potenciálního ohrožení dlouhodobého „vodního blahobytu“ v ČR),
- v rámci probíhajících revizí RVP zohlednit téma klimatických změn a souvisejících projevů jako důležité součásti výuky na školách,
- motivovat školy k začleňování téma vody/sucha/ochrany vodních zdrojů a vody jako takové do ŠVP,
- popularizovat vzorové příklady začlenění tématu v ŠVP.

Informační a osvětová činnost MZe vychází z Plánu publikační činnosti pro konkrétní rok a pravidelně přispívá ke zvýšení povědomí veřejnosti o vodě a vodním hospodářství s omezenými vodními zdroji České republiky. V rámci osvěty jsou cenné zejména dětské soutěže zaměřené dle tématu *Světových dnů vody*, každoročně je vydávána *Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky („Modrá zpráva“)*, rovněž *Ročenka vodovodů a kanalizací* a další publikace zaměřené informace o vodních zdrojích, jejich množství, kvalitě a využívání. Probíhal rozvoj projektu Informačního systému veřejné správy (ISVS-VODA), byl dokončen webový portál. Pravidelná odborná školení vodoprávních úřadů KrÚ a ORP napomáhají ke zkvalitňování fungování státní správy v oblasti vodního hospodářství.

Dosažené výsledky

Podporami MŽP probíhá v ČR stále více vzdělávacích a osvětových programů pro školy a pro veřejnost zaměřených na aspekty změny klimatu, které poskytují neziskové organizace, zejména pak střediska ekologické výchovy. V rámci ČR tato střediska průběžně nabízejí cca 60 výukových programů zaměřených na téma sucha, vody, změny klimatu.

- CO2 liga – cílem projektu je motivovat žáky, studenty ke zvýšení úsilí pro ochranu klimatu, prostřednictvím několikastupňového asistovaného programu, který pomáhá identifikovat a realizovat lokální (školní/městské) projekty k tématu.
- Ve školním programu Ekoškola řeší školy systematicky rozvoj EVVO ve výuce, ale také v rámci ekoprovozu i šetření vodou a energií.
- Škola pro udržitelný život podněcuje školy k tvorbě plánů a realizaci projektů zaměřených na adaptační a mitigační opatření v obci (např. rozšiřování zeleně v intravilánu či volné krajině, opatření k hospodaření s vodou v krajině, úspory a alternativní zdroje energie v obci, dopravní řešení snižující emise CO₂).
- České školy z KH kraje se průběžně zapojují do mezinárodního projektu Žákovské klimatické konference.

- Environmentální vzdělávací program Stavitelé města (od Ekocentra Koniklec) patří do programů o adaptaci sídel na změnu klimatu. Za pomoci simulační hry se žáci seznámí se všemi klimatickými jevy a jejich dopady na městskou část, kde žijí. Následně se žáci v terénu snaží najít opatření pro okolí své školy proti těmto jevům.
- Projektu BEACON se od roku 2018 účastní 57 škol z Bulharska, České republiky, Rumunska a Německa. Jejich cílem je zvýšení povědomí o změně a ochraně klimatu na úrovni jednotlivce.
- Zdůraznění některých nejvýznamnějších výsledků a přínosů.
- Na školách probíhá celá řada aktivit zaměřená na různé cílové skupiny. Od vytváření pobídkových modelů pro úspory energie mezi školami a jejich zřizovateli až po měření teploty a koncentrace CO₂ žáky a učiteli přímo ve třídách.
- Člověk v tísní (program Varianty) nabízí od roku 2020 Online kurz Klimatická změna, který byl vytvořen pro učitele všech předmětů, kteří chtějí učit o změně klimatu a hledají informační i metodickou podporu pro vlastní výuku.
- V rámci SOVAK dny otevřených dveří na řadě zařízení vodohospodářské infrastruktury v průběhu roku (nejčastěji 22. 3. na Světový den vody) po celé ČR a osvětový význam má i probíhající finanční a odborná podpora a značná mediální publicita využívání srážkové a odpadní vody v domácnosti i na zahradě dotačním titulem „Dešťovka“.
- V rámci Národních konferencí EVVO za podpory MŽP bylo v roce 2019 zvoleno téma sucha a v roce 2020 pak téma průsečíků kovidové a klimatické krize.
- MŽP v roce 2020 vydalo v tištěné formě (náklad 2000 ks) metodickou učebnici pro učitele s názvem „Žába za to nemůže“, která se zabývá tématem sucha a jak ho zařadit do výuky na školách. Zároveň podpořilo distribuci do škol nově vydané publikace „Atlas klimatické změny“ v nákladu 1500 ks (publikace v přehledné formě přináší klíčové grafy a tabulky z webu www.faktaoklimatu.cz).
- V roce 2020 se založila Pracovní skupina pro klimatické vzdělávání při RVUR (Výboru pro vzdělávání pro UR). V roce 2021 tak na doporučení skupiny MŽP vydalo v nákladu 4000 ks publikaci KLIMA SE MĚNÍ - A CO MY?, která přináší vědeckými výzkumy podložená doporučení pro rozvoj klimatického vzdělávání.
https://www.mzp.cz/cz/zmena_klima_publicace
- MŽP pokračovalo v aktualizaci podkladů pro e-learningový program (tzv. ekologické minimum) určený pro státní správu. Část kurzu by měla být věnována právě tématu vody, sucha a povodní.
- Výbor pro VUR Rady vlády pro udržitelný rozvoj, jehož činnost koordinuje MŽP s MŠM, se průběžně věnuje tématu revizí RVP a to zejména ve smyslu jejich zásadní obohacení o kontext změny klimatu (včetně hospodaření s vodou a prevencí sucha).

Ze strany MZe k podrobnému informování obyvatel o našich vodních zdrojích vychází zmíněná „Modrá zpráva“ v tištěné formě a samozřejmě rovněž na webu MZe, kde je dostupná také verze v angličtině. Dětské soutěže probíhaly, s výjimkou let 2020-2022 ovlivněných pandemií, pravidelně každoročně, pro žáky základních škol a nižších ročníků středních škol s cílem, aby se žáci o vodě více dozvěděli a sami se zamýšleli nad aktuálními otázkami změny klimatu a významu pro vodní zdroje. Mezi velké projekty MZe patří ISVS-VODA, mezirezortní projekt, který představuje vodní hospodářství na společném portále za všechny rezorty. V roce 2022 došlo k vytvoření nového uživatelsky příjemnějšího webového portálu ISVS-VODA. Kromě uvedených ročenek byly vydány další osvětové vodohospodářské publikace (Stručně o vodě, Statistika o vodě, Sucho a další), které jsou dostupné na portále MZe.

Financování:

V dotačních výzvách MŽP i SFŽP se v uvedeném období tematicky zakotvily, popř. bodově prioritizovaly projekty zaměřené na problematiku změny klimatu ve vzdělávání.

V jednotlivých letech vycházely propočty finančních nákladů z alokací tradičních finančních zdrojů MŽP na podporu oblasti EVVO, kdy téma vody, sucha či klimatického vzdělávání tvořilo vždy nějakou poměrnou část celkové alokace. V zásadě částka vycházela z těchto výzev:

- výzva NPŽP na Národní síť EVVO (vyhlášena v roce 2018, 2020) – alokace k tématu cca 3 mil. Kč,
- výzva NPŽP na Pilíře EVVO (2018, 2021) – alokace k tématu cca 10 mil. Kč,
- výzva NPŽP na Tematické kampaně (2019) – alokace k tématu cca 5 mil. Kč,
- výzva REINE z norských fondů (2020) – alokace k tématu cca 10 mil. Kč,
- výzva grantového schématu MŽP na podporu projektů NNO (každoročně) – alokace k tématu cca 3 mil. Kč ročně.

V roce 2022 pak byla v rámci NPŽP vyhlášena výzva tzv. *Národní síť NPO* (prostředky jsou z NPO) na podporu realizace ekologických výukových programů pro školy a vzdělavatele s alokací 46,5 mil. Kč. Také byla vyhlášena výzva na podporu klimatických zahrad u škol a školek, které mají mj. podporovat zasakování a zachycování vody v zahradě a další adaptační a mitigační opatření v zahradách (alokace výzvy je 100 mil. Kč).

V roce 2023 by se pak mělo pokračovat výzvou NPŽP zaměřenou na nadregionální vzdělávací a osvětové projekty z oblasti změny klimatu s alokací cca 80 mil. Kč.

Finanční náklady na realizaci opatření

rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
MŽP [mil. Kč]	3	16	11	16	16	49,5
MZe [mil. Kč]	0,66	0,61	0,74	6,40	0,90	1,55
Finanční podpora celkem: 122,37 mil. Kč						

Hodnocení opatření – plnění je průběžné a velmi žádoucí pro šíření informací a osvěty obyvatelstvu.

Stále je potřeba průběžně pokračovat v započatých opatřeních a ve spolupráci s MŠMT. Pro MŽP je klimatické vzdělávání v rámci EVVO velkou prioritou a cílem je nejen podporovat vznik metodik a realizaci programů, ale zároveň podpořit samotnou implementaci klimatického vzdělávání v rámci vzdělávacího systému.

Osvěta veřejnosti je trvalý proces, ve kterém je nutné pokračovat a zaměřit ho na všechny věkové kategorie odpovídajícím způsobem. MZe postupuje v rámci Plánu publikační a informační činnosti MZe, vytvářeným podle možností rozpočtové kapitoly MZe.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

MŽP registruje počet osobohodin realizovaných programů pro školy a další cílové skupiny zaměřených na klimatické vzdělávání. Je třeba uvádět počet seminářů, školení a dalších konkrétních aktivit, které finanční objem nákladů necharakterizuje.

5 DALŠÍ OPATŘENÍ DOPORUČENÁ KOMISÍ DOTČENÝM RESORTŮM K REALIZACI

5.1 OPATŘENÍ NA DROBNÝCH VODNÍCH TOCÍCH A MALÝCH VODNÍCH NÁDRŽÍCH

Cílem opatření je jednak zlepšit stav drobných vodních toků úpravami koryt a jejich trasování a zejména zvýšit objem vody v krajině obnovou a výstavbou malých vodních nádrží.

Gestoři: Ing. Anna Švestková, Ing. Karel Pelikán (Sekce vodního hospodářství, MZe),

Ing. Jiří Guschl (Sekce pro fondy EU)

Toto opatření je naplňované v několika podpůrných dotačních programech MZe a jejich obsah je v následujícím přehledu:

Obecný popis plnění opatření

- 1) Dotační program 129 280 „Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže“, je zaměřen na podporu obnovy, rekonstrukce, odbahnění a výstavby rybníků, které jsou větší než 2 ha, vychází z obecného společenského zájmu o dobrý stav rybníků a vodních nádrží, jakožto přirozené součásti krajiny, s pozitivním vlivem na akumulaci vody, zpomalení odtoku z daného území, transformaci povodňových vln, nebo krajinný ráz. Žadateli jsou rybářsky hospodařící subjekty.
- 2) Program 129 290 „Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích“ doba realizace 2016–2021. Rozdělen na dva podprogramy 129 292 žadatel s.p. Povodí a Lesy ČR a podprogram 129 293 žadatele obce, svazky obcí.

Hlavní věcné cíle programu 129 290:

a) zajištění funkce vodního toku, péče o koryta vodních toků ve stavu, který zabezpečuje při odvádění vody z území dostatečnou průtočnost a hloubku vody a přitom se co nejvíce přiblížil přírodním podmínkám, údržba břehových porostů na pozemcích koryt vodních toků a na pozemcích sousedících s korytem vodního toku tak, aby se nestaly překážkou odtoku vody při povodňových situacích, zlepšení užitné hodnoty staveb (např. podélného opevnění, příčných objektů, propustků, mostků atd.) na vodních tocích jejich výstavbou, rekonstrukcí, opravou nebo modernizací,

b) podpora obnovení a zlepšení retenční schopnosti krajiny. Objem zátopy obnovených, zrekonstruovaných i nově postavených MVN, přispěje k žádoucímu zpomalení odtoku vody z krajiny. Ta je akumulována na místě a může pozitivně přispět ke stabilitě průtoků ve vodotečích při následné, déle trvající suché periodě a rovněž ke stabilitě hladiny podzemních vod a vylepšení místního mikroklimatu, zejména v období déletrvajícího sucha. Vodní nádrže mohou pozitivně přispět ke stabilizaci průtoků jak v případě přívalových srážek na malých povodích, tak v období déle trvajícího sucha, kdy zajistí minimální zůstatkový průtok ve vodotečích pod rybníky. Obnova, rekonstrukce a výstavba malých vodních nádrží tak pozitivně ovlivní hydrologickou bilanci krajiny.

- 3) Navazující program 129 390 „Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích – 2. etapa“ je realizován v letech 2020-2024. Je rozdělen na dva podprogramy 129 392 - žadatelé státní podniky Povodí a Lesy ČR a podprogram 129 393 - žadatelé obce, svazky obcí. Věcné cíle programu jsou shodné s předcházejícím programem 129 290.

- 4) OP Rybářství 2014–2020 umožňoval podporu z opatření 2.2 „Produktivní investice do akvakultury, záměr a) Investice do akvakultury“, kterým je podporována výstavba, rekonstrukce a odbahnění rybníků menších než dva hektary katastrální plochy určených k chovu ryb. Podpora činí 50 % způsobilých výdajů projektu a podíl se na ní ze 75 % Evropský námořní a rybářský fond a z 25 % kapitola MZe státního rozpočtu.

Dosažené výsledky

1) Dotační program 129 280 „Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže

Během dosavadní realizace programu (2016–2023) proběhly 4 Výzvy k podání žádostí o poskytnutí podpory.

Celkem bylo podpořeno 88 projektů. Bylo vybudováno či obnoveno 181 ha vodní plochy s objemem 822,978 m³ retenčního a 2 012,404 m³ zásobního prostoru. Dále bylo odtěženo 1,3 mil. m³ sedimentu a rekonstruováno či vybudováno 1 566 m délky hrany bezpečnostních přelivů. Bylo vybudováno, opraveno či rekonstruováno 440786 m³ těles hrází.

Výstavba, obnova, rekonstrukce či odbahnění rybníků a vodních nádrží jsou významnými činnostmi k omezení hydrologických extrémů – sucha a povodní a zároveň přirozeným způsobem pomáhají zadržet vodu v krajině. Proto je důležité tato opatření realizovat a podporovat.

2) Program 129 290 „Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích“

V programu 129 290 bylo zrealizováno celkem **1 290 akcí** (v podprogramu 129 292 celkem 604 akcí; v podprogramu 129 293 celkem 686 akcí).

3) Navazující program 129 390 „Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích - 2. etapa“

Do programu 129 390 je k 20. 10. 2022 přijato 984 akcí (v podprogramu 129 392 celkem 273 akcí; v podprogramu 129 393 celkem 711 akcí v rámci dvou výzev).

4) OP Rybářství 2014-2020, podpora z opatření 2.2 „Produktivní investice do akvakultury, záměr a) Investice do akvakultury“

V letech 2017–2022 bylo podpořeno 56 projektů na výstavbu, rekonstrukci a odbahnění rybníků, určených k chovu ryb, menších než 2 ha katastrální plochy dotací ve výši 85,1 mil. Kč. Celková plocha podpořených rybníků je 37,6 ha. Z toho bylo postaveno 33 nových rybníků o celkové ploše 12,6 ha s vyplacenou dotací 35,2 mil. Kč.

Finanční prostředky na realizaci opatření

1) Program 129 280 „Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže“:

Finanční prostředky na realizaci programu 129 280:						
rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
[mil. Kč]	30,851	185,262	180,123	60,109	211,723	244,728
Finanční podpora celkem: 912,796 mil. Kč						

2) Program 129 290 „Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích“.

Skutečná účast dotačních prostředků na financování programu byla **2 035,975 mil. Kč**.

Finanční prostředky na realizaci programu 129 290 v jednotlivých letech v tis. Kč:							
rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
dotace	120 333	518 924	479 708	461 861	399 955	55 194	
vlastní zdroje	43 957	251 178	257 850	278 655	238 468	23 205	
celkem	164 290	770 102	737 558	740 516	638 423	78 399	
Finanční podpora celkem: 3 129, 288 mil. Kč.							

3) Program 129 390 „Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích - 2. etapa“

Finanční prostředky na realizaci programu 129 390 v jednotlivých letech v tis. Kč (skutečné náklady budou známy po ukončení a vyhodnocení celého programu):					
	2020	2021	2022 (k 16.12.2022)	2023	2024
dotace	150 110	577 379	697 836		
vlastní zdroje	64 333	247 448	299 072		
celkem	214 443	824 827	996 908		

4) OP Rybářství 2014–2020, opatření 2.2 „Produktivní investice do akvakultury, záměr a) Investice do akvakultury“

Finanční prostředky na realizaci:						
rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022*
[mil. Kč]	9,7	22,1	16,0	27,1	7,7	5,3
[ha]	4,6	9,9	10,3	9,6	2,3	3,1
Finanční podpora celkem: 87,9 mil. Kč						

* údaje k 10.12. 2022

Finanční alokace OP Rybářství 2014–2020 je k dispozici do roku 2020 s možností vyplacení dotací do roku 2023. Příjem žádostí o podporu z OP Rybářství 2014–2020 byl v roce 2022 ukončen. Podpora výstavby, rekonstrukce a odbahnění rybníků menších, než dva hektary katastrální plochy určených k chovu ryb pokračuje prostřednictvím aktivity 2.1.2. Investice do akvakultury Operačního programu Rybářství 2021–2027. Finanční alokace OP Rybářství 2021–2027 je k dispozici do roku 2027 s možností vyplacení dotací do roku 2029. Podpora výstavby, rekonstrukce a odbahnění rybníků je podporou konkurenceschopnosti a udržitelnosti chovu ryb s pozitivním dopadem na mimoprodukční funkce rybníků.

Hodnocení opatření

1) Dotační program 129 280 „Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže“

– **plněno průběžně.**

Navrhujeme pokračování realizace tohoto opatření v souladu s Konceptí ochrany před následky sucha pro území České republiky. Vzhledem k nedostatečné alokaci finančních prostředků SR v roce 2022 se podpora nových (do programu již zařazených) projektů defacto zastavila. Proto bude nutné programu opět prodloužit realizaci programu do konce roku 2024. Veškeré další pokračování podpory zmíněné oblasti je však podmíněno zajištěním dostatečných finančních prostředků státního rozpočtu.

2) Dotační program 129 290 „Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích“

– **vynaložené finanční prostředky byly použity efektivně a stanovených cílů bylo dosaženo za současných úspor finančních prostředků státního rozpočtu.**

Program 129 290 je velice pozitivně vnímán ze stran odborné veřejnosti a především ze stran obcí, které měly o pokračování tohoto programu značný zájem, a proto na něj navazuje program 129 390. MZe preferuje akce zaměřené na podporu MVN. Součástí však rovněž je podpora DVT a to především v intravilánech měst a obcí. Případná realizace akce mimo intravilán je možná, pokud je prokázána nezbytná souvislost a návaznost na akci realizovanou v intravilánu.

4) OP Rybářství 2014–2020, opatření 2.2 „Produktivní investice do akvakultury, záměr a) Investice do akvakultury“

– **plněno průběžně.**

Hlavním účelem těchto podpořených rybníků je chov sladkovodních ryb, jejich příspěvek k omezování následků sucha je z pohledu OP Rybářství 2014–2020 považován za pozitivní externalitu, která není účelem dotace a není žádným způsobem monitorována.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

1) Dotační program 129 280 „Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže“

Počet realizovaných akcí, doprovázený údajem o poskytnutém objemu finanční podpory.

3) Dotační program 129 390 „Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích – 2. etapa“

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku, viz následující tabulka:			
Hlavní sledované indikátory programu 129 390	Měrná jednotka	Výchozí hodnota indikátorů	Cílová hodnota indikátorů
Počet odbahněných a zrekonstruovaných MVN	ks	0	1 280
Počet obnovených nebo nově vybudovaných MVN	ks	0	100
Nově vzniklá vodní plocha v případě výstavby/obnovy MVN	ha	0	30
Retenční kapacita MVN/DVT	m ³	0	3 700 000
Délka úpravy DVT	m	0	20 000

4) OP Rybářství 2014–2020, podpora v rámci opatření 2.2 „Produktivní investice do akvakultury, záměr a) Investice do akvakultury“

Celková plocha podpořených rybníků, z toho plocha nově postavených rybníků.

5.2 VYUŽITÍ DŮLNÍCH VOD

Cílem opatření je zajistit informovanost veřejnosti z jednoho centrálního, přehledného, průběžně aktualizovaného zdroje, který bude snadno komunikovatelný.

Gestor: Ing. Zbyšek Sochor, Ph.D. (Sekce průmyslu a podnikání, MPO)

Obecný popis plnění opatření

V souvislosti s řešením aktuální problematiky negativních dopadů sucha se stává aktuální otázkou využití vod v zatopených starých důlních dílech, což souvisí se zahlazováním následků předchozí hornické činnosti. V této souvislosti je možné konstatovat, že obdobný trend byl ověřen i v dalších státech, kde útlum především uhelného hornictví již proběhl. Jako příklad lze použít praktické zkušenosti z Německa, kde je problematice využití důlních a povrchových vod věnována pozornost již několik let.

Každé dobývání ložisek nerostných surovin je vždy spojeno s odvodňováním činných důlních děl ať pasivním (odvodňovací štoly, vrty apod., s volným přetokem vod do vodního toku) nebo aktivním čerpáním vod na povrch a jejich vypouštěním do vodního toku. V každém případě se jedná o řízené odvodňování tak, aby nedošlo k překročení společensky únosného rizika zatížení vodního toku či hydrosféry životního prostředí dané lokality. Je nutné sledovat stanovený limit kvality vody ve vodním toku, do kterého je vypouštěna důlní voda. Aby se v budoucnu z opuštěných dolů mohla získávat voda, musí se na tuto skutečnost pamatovat již před ukončením těžby, v rovině sanačních a likvidačních prací s navazující rekultivací, např. v souvislosti s ukončováním těžby v OKD, a.s.

Dosažené výsledky

V červnu 2019 byly zpracovány komplexní a podrobné studie, které se zabývají vymezením lokalit důlních prostor s uvedením míst, ze kterých jsou v současné době důlní vody čerpány na povrch, množstvím čerpaných důlních vod včetně základních chemických parametrů, možností jejich využívání včetně orientačního časového rámce. Předmětné studie byly vypracovány státními podniky DIAMO a Palivový kombinát Ústí, které jsou pověřeny řešením procesu zahlazování následků hornické činnosti v ČR. Data z obou studií státních podniků Ministerstvo průmyslu a obchodu analyzovalo a shrnulo v materiálu „*Možnosti využitelnosti vody v zaplavených územích a dolech pro výjimečné situace v důsledku sucha a nedostatku vody*“, který byl zaslán včetně dílčích studií obou státních podniků k dispozici Meziresortní komisi VODA–SUCHO.

V období od března 2020 do února 2022 se zpracovával projekt nazvaný „*Výzkum možností využití uzavíraných hlubinných dolů v ČR pro energetické účely a jako potenciál vodních zdrojů*“, který je zaměřen na výzkum možností dalšího využití uzavíraných hlubinných dolů pro energetické účely a pro hydrické využití. Tento projekt byl dokončen a počátkem roku 2022. Byly zpracovány posudky k metodice a následně byla odsouhlasena certifikovaná Metodika pro stanovení strategického navrhování efektivního využití podzemních prostor dolu po útlumu; navrhování efektivního využití dolu po útlumu těžby k uložení energie v období jejího přebytku; pro posouzení využívání geotermální energie z důlních vod. Komisi byl projekt s Metodikou zaslán k využití.

Finanční prostředky na realizaci opatření

Na většině vytipovaných lokalit je nutné vodu dále upravovat. Finanční náklady na úpravu, případně čerpání důlních vod v jednotlivých lokalitách úzce souvisí s konkrétním chemickým složením důlních vod a požadavkem na jejich budoucí využití. Chemismus důlních vod a objemy jeho potenciálních zdrojů se však mohou měnit. Z toho vyplývá, že finanční náročnost na úpravu/využití důlních vod bude možné přesněji predikovat a vyčíslit až na základě konkrétního cíle projektu, pokud by byl požadován za předpokladu podrobného dlouhodobého vzorkování.

Hodnocení opatření – splněno.

Pro posouzení možností využití vod akumulovaných ve starých důlních dílech je nutno vycházet ze současného stavu vlastního důlního prostředí. Rovněž je nutné přihlížet ke stavu hydrosféry těžbou postižené části povodí řek. V neposlední řadě je nutné brát v úvahu ekonomické a investiční možnosti regionu i potřeby obyvatel. Problematika důlních a povrchových vod v oblastech s předchozí hornickou činností vytváří pro následující období velmi významný potenciál pro jejich budoucí využití ať již v oblasti jejich úpravy na pitnou vodu, nebo také v oblasti využití při průmyslové a zemědělské výrobě.

Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Dle požadavků vlády, popř. Komise.

5.3 NÁVRH ZÁKONA O MARKETINGOVÉM FONDU NA PODPORU DIVERZIFIKACE PĚSTOVANÝCH PLODIN

Cílem opatření je dosažení změny stávající nevhodné struktury zemědělské výroby a zabezpečení odbytu produkce na tuzemském trhu.

Odpovědné resorty/organizace: Agrární komora, MZe

Opatření bylo zrušeno s ohledem na problematické posuzování významu a důležitosti jednotlivých plodin tak, aby bylo využito objektivní a racionální hodnocení promítnuté do ekonomických parametrů..